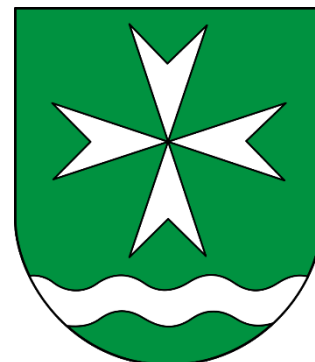

**STRATEGIA ROZWOJU GMINY
CYBINKA
NA LATA 2024–2033**

 Wielkopolska Akademia
Nauki i Rozwoju

Opracowanie:

Urząd Miejski w Cybince

we współpracy z Wielkopolską Akademią Nauki i Rozwoju Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, Spółka komandytowa oraz Krajowym Instytutem Jakości.

Strategię Rozwoju Gminy Cybinka na lata 2024–2033 opracowano w oparciu o analizę materiałów źródłowych (aktualnych dokumentów planistycznych i sprawozdań) Urzędu Miejskiego w Cybince i gminnych jednostek organizacyjnych, dane statystyczne ujęte w formie wskaźników, wykresów i tabel porównawczych oraz informacje pozyskane w procesie partycypacji społecznej.

Strategia Rozwoju Gminy Cybinka na lata 2024–2033 zawiera najnowsze dane dostępne w momencie opracowywania niniejszego dokumentu, a więc według stanu na 31 grudnia 2022 roku (o ile nie zaznaczono inaczej).

Dokument został przygotowany zgodnie z zachowaniem zasad dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami.

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	4
CZĘŚĆ I: STAN I WYZWANIA ROZWOJU GMINY CYBINKA	7
1. Wnioski z diagnozy sytuacji przestrzennej	8
2. Wnioski z diagnozy sytuacji gospodarczej.....	10
3. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej	11
4. Jakość życia w Gminie – wyniki badań ankietowych.....	14
4.1. Ocena sytuacji Gminy	14
4.2. Pożądane priorytety rozwojowe	16
5. Analiza SWOT z uwzględnieniem elementów partycypacji społecznej.	18
CZĘŚĆ II: STRATEGICZNE KIERUNKI ROZWOJU GMINY CYBINKA	21
1. Misja i wizja	22
2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze przestrzennym, gospodarczym i społecznym. Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych. Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia	23
3. Model struktury funkcjonalno – przestrzennej Gminy Cybinka oraz ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej Gminy	35
4. Spójność kierunków rozwoju Gminy z kierunkami wynikającymi ze strategii rozwoju województwa. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań .	53
5. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych.....	61
6. Ramy finansowe i źródła finansowania	64
Załącznik 1: Diagnoza sytuacji przestrzennej, gospodarczej i społecznej.	68
Załącznik 2: Wzór ankiety.....	156
Załącznik 3: Tabela ewaluacyjna	162

WPROWADZENIE

Strategia Rozwoju Gminy Cybinka na lata 2024–2033 jest podstawowym instrumentem długofalowego zarządzania Gminą, określającym strategiczne kierunki rozwoju Gminy w perspektywie do 2033 roku oraz zapewniającym ciągłość i trwałość działania władz Gminy, niezależnie od zmieniających się uwarunkowań politycznych. Umożliwia również efektywne gospodarowanie własnymi zasobami, takimi jak: zasoby ludzkie, środowisko przyrodnicze i kulturowe, infrastrukturalne czy środki finansowe. Stanowi także formalną podstawę do przygotowania i oceny wniosków o finansowanie zadań ze źródeł zewnętrznych.

Strategia Rozwoju Gminy Cybinka na lata 2024–2033 jest dokumentem nadrzędnym względem innych dokumentów planistyczno – strategicznych obowiązujących w Gminie Cybinka, a także spójnym z dokumentami wyższego rzędu – Strategią Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030 oraz Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030. Będzie ona wyznaczała również ramy dla planów i programów powstających w Gminie podczas jej obowiązywania.

Dodatkowo Strategia Rozwoju Gminy Cybinka będzie stanowiła ramy dla tworzenia planów i programów lokalnych, które będą realizowane w ciągu jej obowiązywania. Dzięki temu dokument ten będzie zawierał wytyczne i punkt odniesienia dla wszelkich inicjatyw i działań podejmowanych na poziomie lokalnym w Gminie Cybinka, mających na celu wspieranie rozwoju w okresie od 2024 do 2033 roku.

Strategia Rozwoju Gminy Cybinka na lata 2024–2033 została opracowana w sposób kompleksowy, wykorzystując różnorodne dane i dokumenty jako podstawę dla jej tworzenia. Dokument powstał w oparciu o aktualne dokumenty planistyczne, sprawozdania oraz dane statystyczne, co umożliwiło rzetelne i uzasadnione podejście do wyznaczenia celów i priorytetów rozwojowych dla Gminy Cybinka w określonym czasie. Dokumentem prawnym o kluczowym znaczeniu, wykorzystywanym w procesie przygotowania Strategii, była ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym. Ustawa ta stanowi podstawę prawną dla funkcjonowania samorządów lokalnych (w tym Gminy Cybinka) i określa ich zakres kompetencji oraz zasady działania. Wykorzystanie tego aktu prawnego pozwoliło na stworzenie strategii rozwoju uwzględniającej istniejące ramy prawne i możliwości działania gminy w zakresie jej rozwoju na lata 2024–2033.

Prace nad Strategią rozpoczęto w 2023 roku decyzją Burmistrza Cybinki o przystąpieniu do opracowywania dokumentu. Pierwszym krokiem było podjęcie uchwały intencyjnej określającej szczegółowy tryb i harmonogram prac nad Strategią.

Ważnym elementem w pracach nad Strategią była partycypacja społeczna. Proces tworzenia dokumentu poprzedzono analizą sytuacji społeczna – gospodarczej Gminy, która pogłębiona została o wnioski z przeprowadzonego badania ankietowego oraz o informacje i materiały pozyskane podczas warsztatu strategicznego. W warsztatach udział wzięli pracownicy Urzędu Miejskiego w Cybince oraz gminnych jednostek organizacyjnych, radni, sołtysi, przedstawiciele lokalnych przedsiębiorców, a także działacze oraz członkowie organizacji pozarządowych działających w Gminie. Podczas warsztatów uczestnicy pracowali w grupach nad wyznaczonymi obszarami. Pierwszą część spotkania stanowiła diagnoza potencjału Gminy i obszarów problemowych wykonana poprzez określenie mocnych i słabych stron jednostki. Następnie w odpowiedzi na zdiagnozowane potrzeby i potencjały przystąpiono do formułowania kierunków działań. Na koniec spotkania dzięki wykonanej analizie możliwe było wypracowanie misji oraz wizji Gminy Cybinka. Materiał wypracowany podczas warsztatów wykorzystany został przy opracowywaniu projektu Strategii Rozwoju Gminy Cybinka.

Powyższe działania miały na celu ewaluację trafności, przewidywanej skuteczności i efektywności realizacji Strategii. Dokument został sporządzony z uwzględnieniem zapisów ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.

Poniżej przedstawiono poszczególne etapy procesu prac na Strategią.

1. Spotkanie robocze z kierownictwem Urzędu Miejskiego w Cybince,
2. Określenie szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu Strategii Rozwoju Gminy Cybinka na lata 2024-2033,
3. Analiza dokumentów, w tym lokalnych i ponadlokalnych planów, programów i strategii,
4. Przeprowadzenie badania ankietowego,
5. Diagnoza potencjału w wymiarze przestrzennym, gospodarczym i społecznym,
6. Wyznaczenie obszarów problemowych,
7. Przeprowadzenie warsztatu strategicznego,
8. Powołanie Zespołu ds. Strategii Rozwoju Gminy Cybinka,
9. Opracowanie projektu Strategii Rozwoju Gminy Cybinka na lata 2024 – 2033,
10. Przeprowadzenie konsultacji społecznych projektu Strategii,
11. Poddanie projektu Strategii opiniowaniu przez Zarząd Województwa Lubuskiego,
12. Uchwalenie Strategii przez Radę Miejską w Cybince,
13. Wdrażanie Strategii – realizacja zadań do 2033 roku.

**CZĘŚĆ I:
STAN I WYZWANIA ROZWOJU
GMINY CYBINKA**

Na podstawie przeprowadzonej Diagnozy sytuacji przestrzennej, gospodarczej i społecznej Gminy Cybinka zidentyfikowane zostały najważniejsze potencjały rozwojowe oraz problemy dotyczące Gminy i jej najbliższego otoczenia. Poniższe wyszczególnienie zawiera wnioski w wymiarze przestrzennym, gospodarczym i społecznym opracowane w oparciu o Diagnozę. Wnioski stanowią podstawę do sporządzenia celów strategicznych i kierunków działań zaplanowanych do realizacji w ramach niniejszej Strategii.

1. Wnioski z diagnozy sytuacji przestrzennej

Wnioski z Diagnozy sytuacji przestrzennej, gospodarczej i społecznej Gminy Cybinka w wymiarze przestrzennym:

- Gmina Cybinka jest gminą miejsko–wiejską z siedzibą zlokalizowaną w jej centrum – miejscowości Cybinka, która jest jednocześnie głównym ośrodkiem rozwojowym pełniącym funkcje administracyjno-usługowe. Takie położenie miasta ułatwia jego dostępność mieszkańcom innych miejscowości.
- Gmina położona jest w zachodniej części województwa przy granicy polsko–niemieckiej. Bezpośrednie sąsiedztwo Niemiec pozytywnie oddziałuje na Gminę i daje potencjał do współpracy, w związku z czym rekomendowana jest realizacja wspólnej polityki przestrzennej, rozwój transportowych i innych infrastrukturalnych sieci transgranicznych. Dotychczasowa współpraca obejmuje m.in. wypracowanie wspólnej koncepcji turystycznej oraz uruchomienie turystycznej przeprawy promowej przez rzekę Odra pomiędzy miejscowościami Aurith i Urad.
- Gmina charakteryzuje się umiarkowaną dostępnością komunikacyjną w zakresie sieci drogowej – przez jej teren przebiegają drogi o znaczeniu ponadlokalnym (droga krajowa i wojewódzka), a w odległości 20 km znajduje się węzeł autostrady A2 „Świecko”.
- W Gminie nie funkcjonuje kolej, a transport zbiorowy realizowany jest poprzez połączenia autobusowe, jednak jest on oceniany jako niewystarczający dla zapewnienia wygodnej komunikacji zarówno wewnątrz Gminy, jak i pod względem możliwości przemieszczania się pomiędzy okolicznymi gminami i miastami.
- Rzeka Odra stanowiąca zachodnią i południową granicę Gminy stwarza ryzyko wystąpienia powodzi, w związku z czym zabudowa nie powinna być realizowana na tych obszarach. Ponadto podejmować należy działania w zakresie zwiększenia retencji wodnej oraz zahamowania spływu powierzchniowego.
- W Gminie dominuje funkcja leśna oraz rolnicza – lasy stanowią 60% powierzchni, a użytki rolne ponad 30%. Tereny leśne w większości objęte

są formami ochrony przyrody. Wysokie walory przyrodnicze (lasy oraz sieć rzeczna) podnoszą atrakcyjność turystyczną Gminy i stwarzają potencjał do dalszego rozwoju tej funkcji.

- W Gminie rozwijana jest funkcja turystyczna – powstają trasy turystyczne, organizowane są spływy kajakowe, powstała wieża widokowa przy przeprawie promowej w Urzędzie uzupełniona o infrastrukturę turystyczną. Atrakcyjność turystyczną podnosi także historia Gminy i będące jej świadectwem zabytki.
- Rozwój funkcji turystycznej generuje konieczność zapewnienia odpowiedniej bazy gastronomicznej oraz hotelowo – noclegowej, która w obecnym stanie jest niewystraszająca.
- Bariery przestrzenną stanowią pokłady węgla brunatnego znajdujące się w bliskim sąsiedztwie miasta Cybinka, które ograniczają rozwój nowych terenów mieszkaniowych i gospodarczych.
- Dostrzega się wyzwania rozwojowe związane z polityką przestrzenną – racjonalne gospodarowanie przestrzenią jest utrudnione z powodu niewielkie pokrycie obszaru miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego oraz braku aktualnego Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego. Ponadto Gmina zmaga się z występującymi na jej terenie starymi budynkami gospodarczymi oraz zdegradowanymi terenami, które wymagają zagospodarowania po wcześniejszej rewitalizacji i rekultywacji.

2. Wnioski z diagnozy sytuacji gospodarczej

Wnioski z Diagnozy sytuacji przestrzennej, gospodarczej i społecznej Gminy Cybinka w wymiarze gospodarczym:

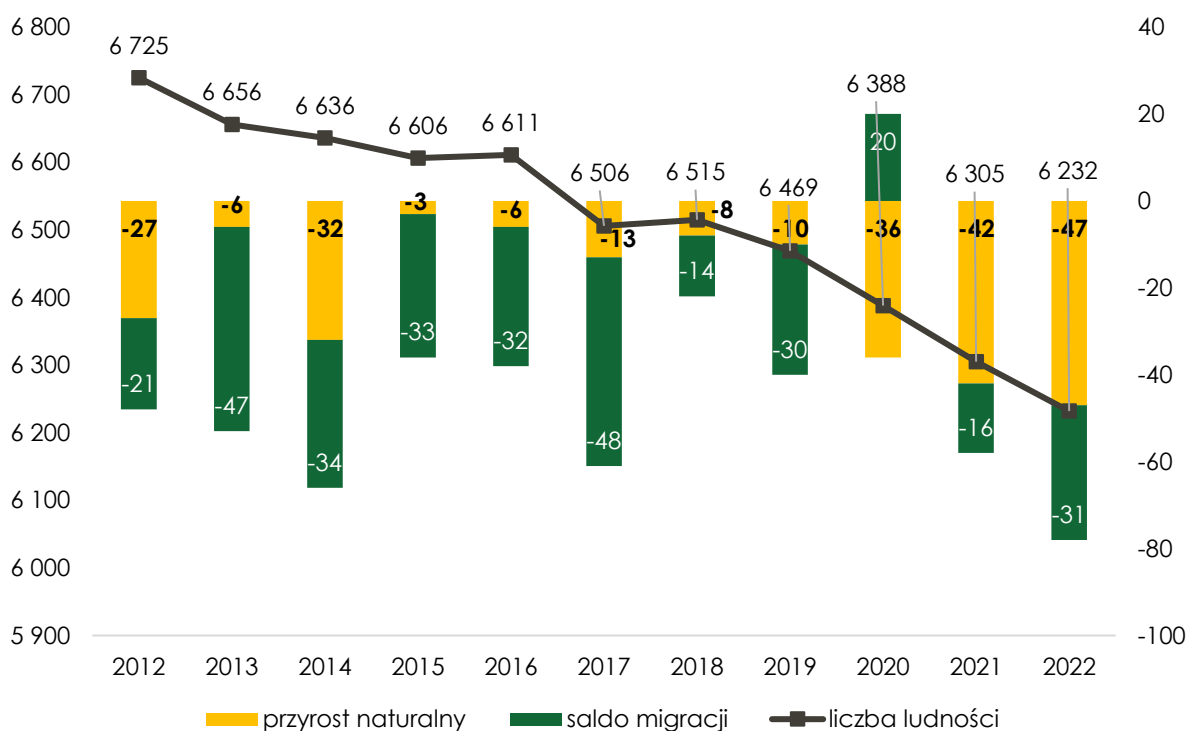
- Uwarunkowania przyrodnicze i zagospodarowanie terenu mają wpływ na niewielki rozwój przedsiębiorczości w Gminie. Bark dużych terenów inwestycyjnych i wolnych przestrzeni pod inwestycje oraz formy ochrony przyrody ograniczają lokalizację dużych zakładów przemysłowych, mimo to liczba działających w Gminie podmiotów gospodarczych wrasta. Niestety liczba miejsc pracy pozostaje niewystarczająca, co przekłada się na poszukiwanie przez mieszkańców zatrudnienia poza granicami Gminy.
- Duża część dróg lokalnych to drogi nieutwardzone, co obniża komfort poruszania się po drogach oraz bezpieczeństwo ruchu drogowego, w związku z czym jednym z działań priorytetowych powinna być modernizacja dróg gminnych i powiatowych.
- Sieć wodociągowo – kanalizacyjna wymaga ulepszenia, w tym podjęcia działań w zakresie przeprowadzenia remontów i modernizacji niektórych jej fragmentów, a także rozbudowy na obszarach nią nieobjętych.
- Głównym źródłem ciepła w gospodarstwach domowych są paliwa stałe. Jest to sytuacja niekorzystna, ponieważ wykorzystywanie tego typu surowców do ogrzewania budynków mieszkalnych przyczynia się do zwiększonej emisji zanieczyszczeń, a w konsekwencji obniżenia jakości powietrza. W odpowiedzi na zainteresowanie mieszkańców oraz w celu zachowania wysokiej jakości powietrza na terenie Gminy konieczny jest rozwój odnawialnych źródeł energii oraz dążenie do rozwoju sieci gazowej.
- Gospodarka odpadami komunalnymi w Gminie jest uregulowana i działa w sposób zadawalający. Na terenie Gminy zlokalizowany jest nowoczesny Punkt Selektywnej Zbiorki Odpadów Komunalnych. Dostrzega się jednak potrzebę zwiększania świadomości ekologicznej mieszkańców, co przyczyniać się będzie do wzrostu udziału odpadów zbieranych w sposób selektywny i ich odzysku oraz przeciwdziałać powstawaniu dzikich wysypisk odpadów.
- Gmina Cybinka charakteryzuje się korzystnymi uwarunkowaniami dla rozwoju infrastruktury OZE, w szczególności elektrowni wiatrowych oraz elektrowni geotermalnych. Najmniej korzystne warunki dotyczą wykorzystania energii słonecznej, lecz mimo to opłacalny jest montaż indywidualnych małych instalacji fotowoltaicznych na budynkach mieszkalnych i obiektach użyteczności publicznej.

3. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej

Wnioski z Diagnozy sytuacji przestrzennej, gospodarczej i społecznej Gminy Cybinka w wymiarze społecznym:

- Gmina Cybinka charakteryzuje się najniższą w powiecie gęstością zaludnienia, co przekłada się na niewielkie zagęszczenie zabudowy, w szczególności na obszarach wiejskich.
- Liczba mieszkańców Gminy systematycznie zmniejsza się, lecz jest to sytuacja charakterystyczna dla całego powiatu, co świadczy o powolnym wyludnianiu regionu. W związku z tym priorytetem w podejmowanych działaniach powinno być dążenie do zatrzymania w Gminie mieszkańców, w szczególności ludzi młodych, których odpływ jest najbardziej dynamiczny.

Ryc. 1. Zmiana liczby ludności w Gminie Cybinka w latach 2012–2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

- Młodzi mieszkańcy stanowią siłę napędową rozwoju gospodarczego (podejmują zatrudnienie, zakładają działalności) oraz wpływają na kształtowanie się sytuacji demograficznej (zakładają rodziny), kluczowe jest zatem zachęcenie osób młodych do powrotu w rodzinne strony po studiach czy też zamieszkania na terenie Gminy, co przyczynić się może do poprawy sytuacji gospodarczej i dodatniego przyrostu naturalnego.

- Zatrzymanie odpływu mieszkańców możliwe będzie tylko poprzez zapewnienie im odpowiedniej infrastruktury społecznej, komunikacyjnej i technicznej oraz opartych o nią wysokiej jakości usług, a w stosunku do ludzi młodych w szczególności istotne będzie zagwarantowanie atrakcyjnych miejsc pracy oraz dobrych warunków mieszkaniowych. Konieczne jest również zapewnienie opieki nad dziećmi do lat 3 oraz rozwój placówek przedszkolnych.
- Niezahamowanie procesu zmniejszania się liczby osób w wieku produkcyjnym i przedprodukcyjnym prowadzić może do braku zastępowalności pokoleń na rynku pracy, a w konsekwencji pogarszania się sytuacji gospodarczej Gminy.
- W Gminie bardzo prężnie funkcjonuje Klub Seniora, zrzeszający wielu członków i zapewniający bogatą ofertę w ramach swojej działalności. Mimo to rosnąca liczba seniorów (która przewyższyła liczbę dzieci i młodzieży) stwarza konieczności dalszego wstępowania się w potrzeby osób starszych i zapewnienia im odpowiednich usług opiekuńczych i aktywizacji.
- Wskazane trendy demograficzne są charakterystyczne dla całego kraju i kształtują się podobnie – odpływ mieszkańców (w szczególności ludzi młodych) do dużych miast, zmniejszająca się liczba dzieci, młodzieży i osób w wieku produkcyjnym, rosnąca liczba seniorów. Zatrzymanie wskazanych przemian demograficznych jest dla samorządu dużym wyzwaniem, a podejmowane działania należy planować w sposób kompleksowy, odpowiadający potrzebom wszystkich grup społecznych.
- Zaobserwowano zmniejszającą się liczbę uczniów w gminnych szkołach, co częściowo wynika z przeprowadzanych reform systemu oświaty, ale także ze zmniejszającej się liczby dzieci na terenie Gminy oraz wyborze przez rodziców i dzieci szkół poza granicami Gminy. Dostrzeżono potrzebę rozwoju oferty edukacyjnej oraz poprawy jakości nauczania, a poprzez to podniesienia konkurencyjności gminnych szkół w stosunku do sąsiednich placówek.
- Na terenie Gminy realizowana jest bogata oferta zajęć rozwijających pasję, zainteresowania i kondycję fizyczną mieszkańców oraz odbywają się wydarzenia kulturalne i sportowe odpowiadające ich potrzebom. Szczególnie warto wyróżnić „Żniwa lawendowe” będące wydarzeniem unikalnym w skali kraju, w oparciu o które rozwiać można promocję Gminy.
- Związek Gminy z lawendą oraz znaki rozpoznawcze jakimi są Kot w Butach traktować można jako swoiste produkty lokalne i czynniki wyróżniające Gminę oraz przyciągające turystów. Należy kontynuować i wzmacniać promocję tych elementów.

- Gminna infrastruktura kulturalna i sportowa jest bogata, jednak część obiektów wymaga modernizacji. Przeprowadzenie prac remontowych przyczynić się może do dalszego upowszechniania kultury i sportu wśród mieszkańców.
- Na terenie Gminy Cybinka prężnie działają organizacje pozarządowe, często we współpracy z samorządem. Warto rozwijać tę współpracę, wspierać działalność NGO, powierzać im realizację niektórych zadań oraz zachęcać mieszkańców do uczestnictwa. Działania te nie tylko wspierają rozwój Gminy, ale przyczynią się do zwiększenia integracji wśród mieszkańców i grup społecznych oraz walki z wykluczeniem społecznym.
- Gmina Cybinka jest członkiem kilku organizacji (związki, stowarzyszenia, partnerstwa) oraz współpracuje z gminami partnerskimi. Współprace te wspierają rozwój i funkcjonowanie jednostki.
- Jak wynika z oceny respondentów badania ankietowego najniżej ocenianym aspektem funkcjonowania Gminy i zarazem największym priorytetem rozwojowym jest poprawa dostępu do usług medycznych. Chociaż na terenie Gminy funkcjonują podmioty świadczące usługi zdrowotne, to jednak opieka ta realizowana jest na niewystarczającym poziomie.

4. Jakość życia w Gminie – wyniki badań ankietowych

W celu zdiagnozowania stanu społeczno-gospodarczego Gminy Cybinka przeprowadzone zostały badania ankietowe wśród mieszkańców. Odpowiedzi można było udzielać poprzez kwestionariusz on-line. Badanie było anonimowe, a udział dobrowolny dla wszystkich zainteresowanych. Celem badania było poznanie opinii mieszkańców oraz interesariuszy Gminy Cybinka na temat jakości życia w Gminie oraz określenie priorytetów rozwojowych na najbliższe lata.

Ankietowani odpowiadali na pytania z zakresu wielu obszarów funkcjonowania Gminy, a poruszane tematy dotyczyły społeczeństwa, gospodarki, przestrzeni, środowiska, infrastruktury technicznej, turystyki, rekreacji, edukacji i kultury.

Respondenci składali odpowiedzi od 22 grudnia 2023 roku do 31 stycznia 2024 roku. Łącznie zebrano 90 odpowiedzi, a większą część respondentów stanowiły kobiety (62%). Pod względem wieku przeważały osoby w przedziale wiekowym 36 – 45 lat (42%). Zdecydowaną większość ankietowanych (82%) stanowiły osoby pracujące.

Wzór ankiety dla mieszkańca stanowi załącznik 2 do niniejszego opracowania.

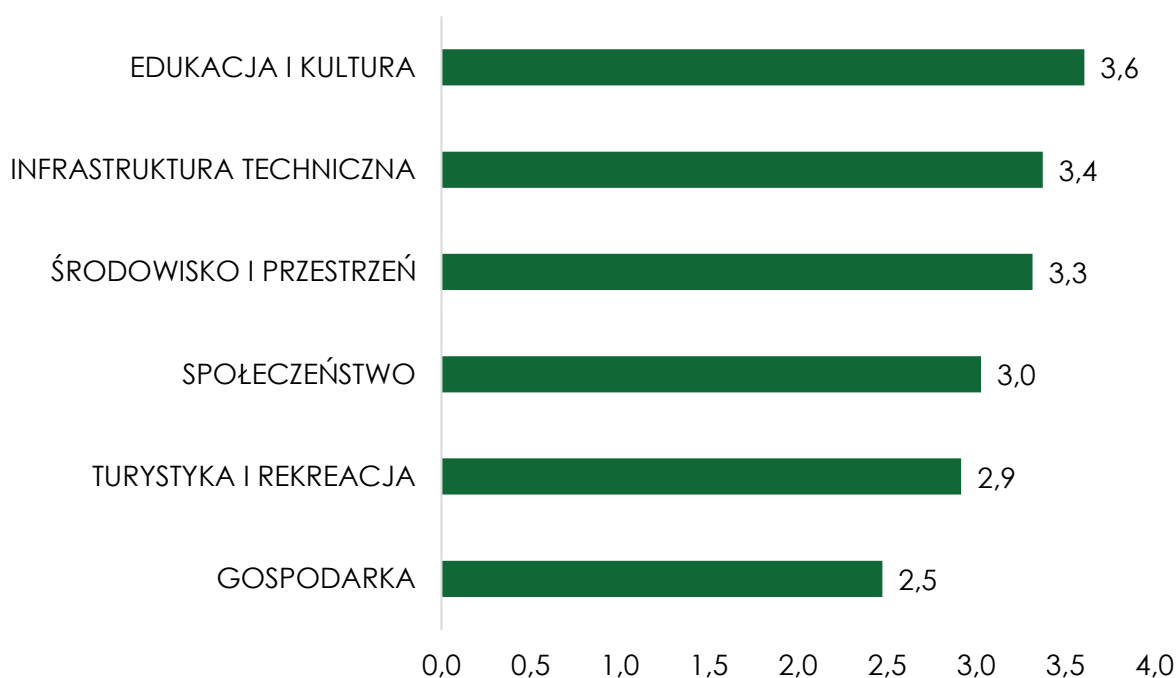
4.1. Ocena sytuacji Gminy

W Gminie Cybinka w skali od 0 do 5, gdzie:

- 0 – oznacza „nie mam zdania”,
- 1 – oznacza „bardzo źle”,
- 2 – oznacza „źle”,
- 3 – oznacza „dostatecznie/zadawalająco/neutralnie”,
- 4 – oznacza „dobrze”,
- 5 – oznacza „bardzo dobrze”,

mieszkańcy **najkorzystniej** oceniają działania w zakresie **edukacji i kultury** – średnia ocen dla tego obszaru wynosiła 3,6. Z kolei **najmniej korzystnie** oceniony został obszar **turystyki i rekreacji** – średnia ocena dla obszaru wyniosła 2,5. Natomiast średnia ocena dla wszystkich obszarów wyniosła 3,1, co oznacza, iż ogólna ocena Gminy jest zadawalająca.

Ryc. 2. Poziom rozwoju poszczególnych obszarów według ankietowanych

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiet.

Poniżej przedstawiono najwyżej oceniane aspekty, gdzie średnia ocena wyniosła ponad 4, co oznacza, iż najczęściej określone były jako dobre:

- Wsparcie osób starszych oferowane przez Gminę (4,2),
- Działalność domu kultury i biblioteki (4,2),
- System odbioru odpadów na terenie Gminy (4,0),
- Dostęp do edukacji w szkołach podstawowych (4,0),
- Organizacja dowozu dzieci do szkół (4,0).

Do najniżej ocenianych aspektów, które otrzymały średnią ocenę poniżej 2,5, należą:

- Dostęp do specjalistycznej opieki medycznej (1,3),
- Dostęp do żłobków / klubów malucha (1,5),
- Połączenia komunikacyjne z innymi gminami i miastami (1,7),
- Dostęp do podstawowej opieki medycznej (1,8),
- Funkcjonowanie transportu zbiorowego na terenie Gminy (1,8),
- Możliwość uzyskania zatrudnienia na terenie Gminy (2,1),
- Poziom bazy gastronomicznej (2,1),
- Poziom bazy turystyczno-wypoczynkowej (2,3),
- Konkurencyjność przedsiębiorstw na rynku lokalnym (2,4),
- Oferta spędzania wolnego czasu na terenie Gminy dla młodzieży (2,5),
- Warunki prowadzenia i rozwijania działalności gospodarczej na terenie Gminy (2,5).

4.2. Pożądane priorytety rozwojowe

W ankiecie należało również wskazać główne priorytety rozwojowe Gminy. Zdecydowanie najczęściej wskazywanymi odpowiedziami były **rozbudowa ścieżek pieszo – rowerowych** (odpowieź wskazało 58% ankietowanych) oraz **poprawa dostępu do usług medycznych** (odpowieź zaznaczyło 57% ankietowanych).

Kolejną często wskazywaną odpowiedzią była **poprawa infrastruktury drogowej (chodników, dróg)** – uważa tak 46% respondentów badania ankietowego. Za istotny priorytet w dalszym rozwoju mieszkańcy uznali także **stworzenie miejsc opieki nad dziećmi do lat 3** – twierdzi tak 34% respondentów. 33% ankietowanych za ważne uznaje **poprawę funkcjonowania transportu zbiorowego**.

Pozostałe kwestie ważne były dla mniej niż 30% osób biorących udział w badaniu ankietowym. Przedstawia to wykres na kolejnej stronie.

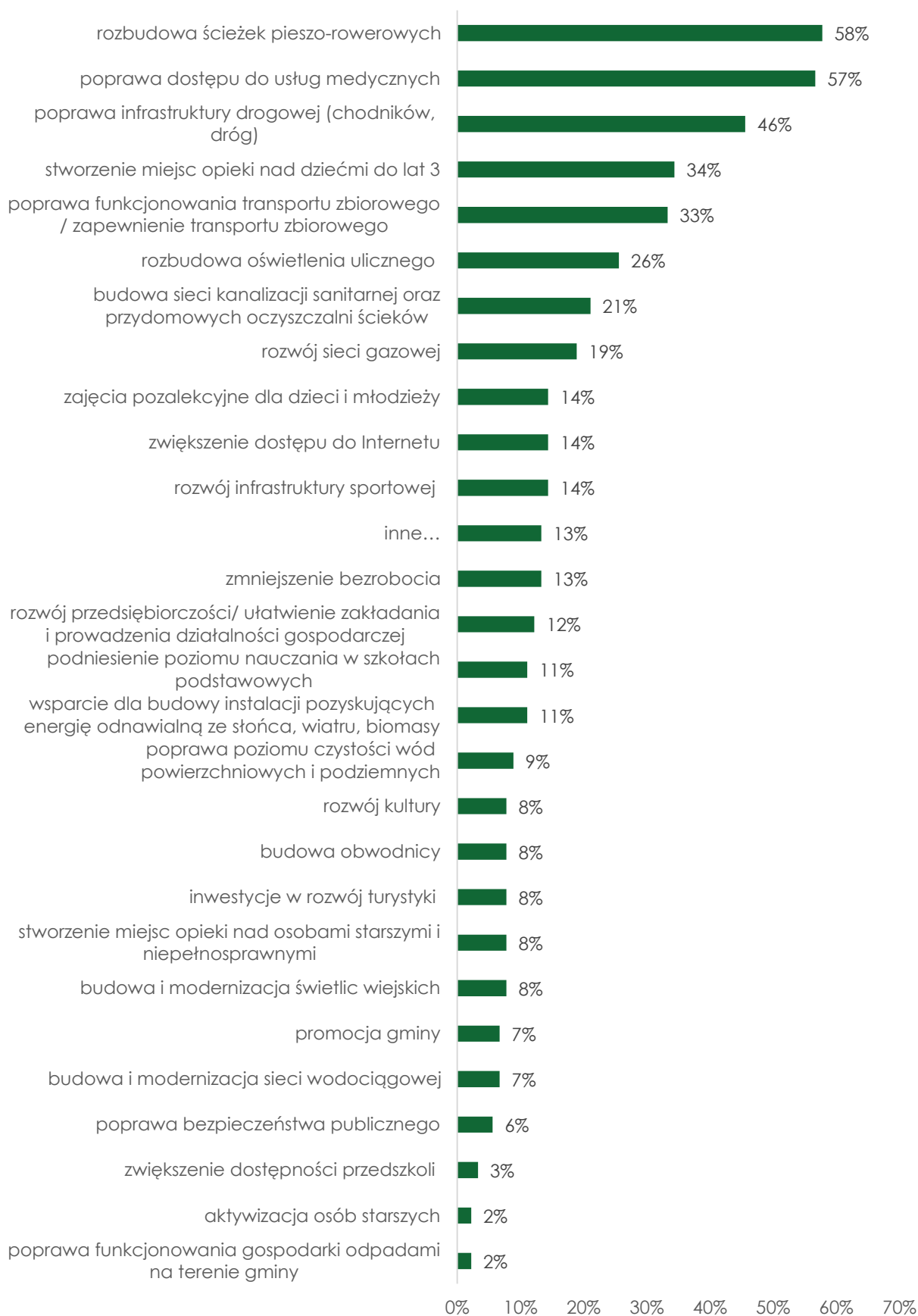
Osoby, które zaznaczyły odpowiedź „inne” (12% ankietowanych) samodzielnie wpisało następujące odpowiedzi:

- przyciągnięcie inwestorów, co zapewni nowe miejsca pracy,
- budowa skrzyżowania na ulicy Krośnieńskiej przy budynku 102a,
- poprawa i rozwój miejsc rekreacyjnych,
- równe zadbanie o wszystkie wioski w Gminie,
- odbudowa przedwojennego parku obok głazu w Sądowie,
- budowa ścieżki rowerowej z Radzikowa przez Sądów do Cybinki,
- budowa cmentarza dla zwierząt,
- budowa basenu publicznego,
- zasadzenia drzew przy głównej drodze,
- sprawdzenie linii granicznych na drogach polnych oraz wioskowych,
- utworzenie miejsc dla młodzieży, gdzie mogą się spotkać i spędzać wspólnie czas.

W ankiecie zapytano również co według respondentów powinno być wizytówką Gminy Cybinka. Było to pytanie otwarte, a więc ankietowani mieli możliwość samodzielnie wpisać odpowiedź. Poniżej zestawiono najczęściej pojawiające się odpowiedzi:

- Lawenda (lawendowe pola, zbiory, festiwale, wyroby z dodatkiem lawendy),
- Koł w butach
- Przyroda/zieleń, w tym lasy i rzeki,
- Rozwinięta w oparciu o zasoby przyrodnicze infrastruktura turystyczna,
- Czystość, estetyka, bezpieczeństwo.

Ryc. 3. Główne priorytety rozwoju Gminy Cybinka według ankietowanych

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiet.

5. Analiza SWOT z uwzględnieniem elementów partycypacji społecznej

Analiza SWOT jest często stosowanym narzędziem diagnozy strategicznej w jednostkach administracji publicznej. To narzędzie pozwala na porównanie **mocnych i słabych** stron jednostki wynikających z jej **wewnętrznego** otoczenia oraz identyfikację **szans i zagrożeń** dla rozwoju, które płyną z otoczenia **zewnętrznego**. Ponadto dzięki analizie SWOT można również określić wzajemne oddziaływanie na siebie tych elementów.

Analizę SWOT dla Gminy Cybinka opracowano bazując na:

- 1) diagnozie sytuacji przestrzennej, gospodarczej i społecznej Gminy Cybinka oraz zawartych w niej danych liczbowych, opisowych i przestrzennych pozyskanych z Urzędu Miejskiego w Cybince, gminnych jednostek organizacyjnych oraz źródeł zewnętrznych;
- 2) wynikach badań ankietowych przeprowadzonych wśród mieszkańców Gminy oraz interesariuszy Strategii;
- 3) materiale wypracowanym podczas warsztatu z mieszkańcami.

Analizę SWOT dla Gminy Cybinka przedstawia poniższe zestawienie.

MOCNE STRONY

- walory przyrodnicze podnoszące atrakcyjność osiedleńczą i turystyczną Gminy (lasy, jeziora, rzeka Odra i Pliszka);
- dogodne położenie siedziby Gminy w centralnej części, umożliwiające dobry dojazd z każdej części Gminy;
- rozwijana funkcja turystyczna i istniejące atrakcje turystyczne, takie jak: trasy turystyczne, wieża widokowa w Urzędzie i przeprawa promowa Aurith – Urad, organizowane spływy kajakowe, itp.;
- bogactwo zabytków i gminnych ciekawostek, np. o Kocie w butach, podnoszące rozpoznawalność Gminy;
- uregulowana gospodarka odpadami komunalnymi i sprawnie funkcjonujący PSZOK;
- funkcjonowanie Klubu Seniora oraz duże zainteresowanie seniorów uczestnictwem jego bogatą ofertą;
- bogata oferta zajęć i wydarzeń Miejsko – Gminnego Ośrodka Kultury w Cybince;
- odbywające się cyklicznie imprezy kulturalne i sportowe na terenie Gminy;
- dobrze rozwinięta infrastruktura rekreacyjno-sportowa dla dzieci i młodzieży;

- funkcjonowanie Środowiskowego Domu Samopomocy „Pod Słońcem” w Bieganowie i Placówki Wsparcia Dziennego „Promyk”;
- udzielane uczniom Stypendium Burmistrza i realizowane projekty szkolne.

SŁABE STRONY

- niekorzystne trendy demograficzne – odpływ mieszkańców z terenu Gminy, w szczególności osób młodych, ujemny przyrost naturalny i saldo migracji, rosnący udział seniorów w strukturze wiekowej mieszkańców, przewyższający liczbę dzieci i młodzieży;
- brak opieki nad dziećmi do lat 3 i niewystarczająco rozwinięta opieka przedszkolna;
- pokłady węgla brunatnego stanowiące barierę przestrzenną dla rozwoju Gminy;
- nieuregulowana polityka przestrzenna – brak lub nieaktualne dokumenty planistyczne;
- duża liczba terenów zdegradowanych oraz starych i zniszczonych budynków gospodarczych wymagających zagospodarowania, a także obniżających estetykę Gminy;
- konieczność rozbudowy oraz modernizacji sieci wodociągowej i kanalizacyjnej i obsługujących je urządzeń;
- niewielka liczba miejsc pracy zmuszająca mieszkańców do poszukiwania zatrudnienia poza granicami Gminy;
- niewystarczająco rozwinięty transport zbiorowy w znacznym stopniu utrudniający przemieszczanie się wewnątrz Gminy oraz poza jej granice do innych gmin i miast;
- niewystarczająco rozwinięta baza gastronomiczna i noclegowa;
- konieczność rozwoju oferty edukacyjnej, w tym zajęć pozalekcyjnych i podniesienie jakości nauczania na terenie Gminy;
- niewystarczający poziom świadczonych usług medycznych;
- niedostateczna dostępność architektoniczna budynków użyteczności publicznej dla osób ze szczególnymi potrzebami.

SZANSE

- utworzenie planowanego terenu inwestycyjnego, który może mieć duży potencjał do aktywizacji gospodarki i przyczynić się do powstawania nowych firm na terenie Gminy, a co za tym idzie do zwiększenia wpływów do budżetu Gminy;
- dalsze pozyskiwanie środków zewnętrznych w oparciu o dotychczasowe doświadczenie i skuteczność samorządu w pozyskiwaniu dofinansowań;
- zwiększenie rozpoznawalności Gminy, napływ turystów i mieszkańców dzięki odpowiedniej promocji w oparciu o posiadane potencjały;

- rozwój sieci gazowej i jej wykorzystanie w celach ciepłowniczych, a w konsekwencji poprawa jakości powietrza dzięki zmniejszeniu zużycia paliw konwencjonalnych;
- korzystne warunki do rozwoju odnawialnych źródeł energii, w tym energetyki wiatrowej i geotermalnej, których wykorzystanie podniesie samowystarczalność energetyczną Gminy i poprawi jakość powietrza.

ZAGROŻENIA

- wystąpienie powodzi na terenie Gminy w związku z bliskością rzeki Odry i jej dopływów (znaczna część znajduje się na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią);
- pogłębiające się niekorzystne trendy demograficzne skutkujące dalszym odpływem mieszkańców i starzeniem się społeczeństwa, w tym m.in. możliwy brak zastępowalności pokoleń na rynku pracy;
- rosnąca przewaga dużych ośrodków miejskich pod względem jakości życia, dostępności usług, wysokości wynagrodzeń, itp., powodująca zmniejszanie liczby młodych ludzi w Gminie;
- zagrożenia związane z kryzysami międzynarodowymi i globalnymi oraz sytuacja polityczna na świecie (konflikty zbrojne, uchodźcy), które mają bezpośredni wpływ na sytuację gospodarczą w kraju;
- pogarszający się stan środowiska naturalnego i zmiany klimatyczne.

**CZĘŚĆ II:
STRATEGICZNE KIERUNKI ROZWOJU
GMINY CYBINKA**

1. Misja i wizja

Strategia Rozwoju Gminy Cybinka na lata 2024–2033 jest kompleksowym dokumentem, podczas opracowywania którego dokładnie przeanalizowano aktualną sytuację Gminy. Badanie uwzględniło zarówno mocne strony, które stanowią potencjał do wykorzystania, jak i obszary problemowe wymagające specjalnej uwagi i rozwiązania. Cały proces strategiczny miał na celu ustalenie ram rozwoju Gminy Cybinka na kolejne lata, gwarantując rozsądne działania i harmonijne wysiłki w dążeniu do zamierzonych celów.

Misja jest elementem strategii, który ukazuje najważniejsze kierunki rozwoju Gminy i koncentruje się na podstawowych wartościach przyświecających władzom Gminy i jej mieszkańcom w procesach rozwojowych. Wskazuje także na czynniki uzasadniające przyjęcie określonych wartości jako nadrzędnych. Zawiera w sobie odpowiedź na pytanie, co jest priorytetem Gminy.

Uwzględniając powyższe założenia **misja**, będąca równocześnie **hasłem promocyjnym Gminy Cybinka** brzmi następująco:

Rozwojowa Cybinka godna zachodu!

Z kolei **wizja** Gminy, czyli sprecyzowany obraz przyszłości, była kluczowym elementem pomagającym w definiowaniu kierunku, w którym Gmina powinna zmierzać, aby zrealizować swoje aspiracje i spełnić oczekiwania społeczności lokalnej.

Innymi słowy **wizja** jest obrazem Gminy, który będzie efektem realizacji podejmowanej strategii. Wizja ukazuje Gminę Cybinka w perspektywie strategicznej, zmienionej poprzez realizację przyjętych działań i osiągnięcie zamierzonych przez władze celów.

Wizja Gminy:

- obrazuje stan docelowy Gminy w 2033 roku,
- ukazuje aspiracje władz i mieszkańców Gminy,
- jednoczy społeczność lokalną wokół określonej idei.

Wizja Gminy Cybinka brzmi następująco:

Gmina Cybinka w 2033 roku to miejsce przyjazne dla mieszkańców, turystów i inwestorów, które integruje aktywną społeczność i oferuje czystą, estetyczną oraz bezpieczną przestrzeń do życia.

2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze przestrzennym, gospodarczym i społecznym. Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych. Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia

Na podstawie analizy aktualnej sytuacji Gminy Cybinka, jej aspektów ekonomicznych, społecznych oraz przestrzennych, a także uwzględniając czynniki wewnętrzne i zewnętrzne, określono trzy główne cele strategiczne, które mają być osiągnięte w zgodzie z wizją rozwoju Gminy. W celu realizacji założeń strategicznych ustalono również cele szczegółowe (cele operacyjne), które zawierają działania oraz planowane do osiągnięcia rezultaty.

Wyznaczone dla Gminy Cybinka cele strategiczne odpowiadają zdefiniowanym obszarom rozwojowym w sferze przestrzennej, gospodarczej i społecznej, które są od siebie zależne i wzajemnie się przenikają. Podstawą do podejmowania działań w sferze gospodarczej i społecznej powinno być racjonalne gospodarowanie przestrzenią oraz ochrona ładu przestrzennego. Podstawę realizacji zadań w sferze gospodarczej będą stanowiły działania realizowane w zakresie infrastruktury technicznej i poprawy jakości środowiska przyrodniczego.

Na kolejnej stronie zaprezentowano cele strategiczne wraz z odpowiadającymi im celami operacyjnymi. Do każdego z trzech celów strategicznych określono trzy cele operacyjne. Z kolei w każdym celu operacyjnym zawierają się kierunki działań, których realizacja będzie kluczowym elementem dla osiągnięcia zakładanych rezultatów rozwoju Gminy Cybinka. Do każdego z celów operacyjnych zaproponowano również kilka wskaźników, których analiza pozwoli na monitorowanie stopnia spełnienia zaplanowanych założeń.

OBSZAR PRZESTRZEŃ

CEL STRATEGICZNY

1. Czysta, bezpieczna i funkcjonalna Gmina Cybinka

CELE OPERACYJNE

- 1.1. Racjonalnie zagospodarowana i dostępna przestrzeń
- 1.2. Infrastruktura podnosząca bezpieczeństwo mieszkańców i środowiska
- 1.3. Adaptacja do zmian klimatu i bezpieczeństwo energetyczne

OBSZAR GOSPODARKA

CEL STRATEGICZNY

2. Gmina Cybinka atrakcyjna dla turystów i przedsiębiorców

CELE OPERACYJNE

- 2.1. Wsparcie przedsiębiorczości mieszkańców
- 2.2. Wzmocniona oferta turystyczna i rekreacyjna podtrzymująca pamięć o dziedzictwie lokalnym
- 2.3. Rozpoznawalna i otwarta na współpracę Gmina

OBSZAR SPOŁECZNOŚĆ

CEL STRATEGICZNY

3. Gmina Cybinka wspierająca rozwój swoich mieszkańców

CELE OPERACYJNE

- 3.1. Dostępne i odpowiadające potrzebom mieszkańców usługi społeczne
- 3.2. Nowoczesne i bezpieczne szkoły gwarantujące wysoki poziom nauczania i wsparcie uczniów
- 3.3. Aktywni i zintegrowani mieszkańcy

PRZESTRZEŃ

CEL STRATEGICZNY 1. Czysta, bezpieczna i funkcjonalna Gmina Cybinka

CEL OPERACYJNY 1.1. Racjonalnie zagospodarowana i dostępna przestrzeń

KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA REZULTATÓW
→ Regulacja polityki przestrzennej poprzez opracowanie planu ogólnego	Efektywne zagospodarowanie przestrzeni, zrównoważony rozwój oraz poprawa jakości życia mieszkańców. Ukształtowana polityka przestrzenna poszczególnych obszarów, uwzględniająca różne aspekty, takie jak strefy inwestycyjne, osiedleńcze i rekreacyjne.	<ul style="list-style-type: none"> • udział powierzchni Gminy objęty dokumentami planistycznymi (%)
→ Likwidacja barier architektonicznych w budynkach użyteczności publicznej	Zapewnienie dostępności przestrzennej dla osób ze szczególnymi potrzebami.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba budynków użyteczności publicznej bez barier architektonicznych (szt.)
→ Dążenie do podniesienia estetyki miejskiej	Zwiększenie atrakcyjności przestrzeni publicznej skutkujące wzrostem integracji społecznej i postrzegania Gminy jako miejsca przyjaznego do życia, pracy, wypoczynku.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba przeprowadzonych remontów (szt.) • liczba podjętych inicjatyw na rzecz podniesienia atrakcyjności przestrzeni (szt.)
→ Dążenie do rozwój transportu publicznego wewnątrz Gminy oraz zwiększenie liczby połączeń z innymi gminami i miastami	Zwiększenie dostępności przestrzennej poprzez rozszerzenie systemu transportu publicznego oraz usprawnienie mobilności mieszkańców.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba miejscowości w gminie objętych transportem zbiorowym (szt.)
→ Rewitalizacja parku w Cybince	Podniesienie atrakcyjności i zwiększenie wykorzystania przestrzeni parku w Cybince na cele rekreacyjne.	<ul style="list-style-type: none"> • tak/nie
→ Zagospodarowanie budynku po byłym muzeum w Kłopotcie na cele społeczne	Utworzenie miejsca służącego społeczności lokalnej oraz turystom.	<ul style="list-style-type: none"> • tak/nie

CEL OPERACYJNY 1.2. Infrastruktura podnosząca bezpieczeństwo mieszkańców i środowiska

KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA REZULTATÓW
→ Rozbudowa sieci wodno-kanalizacyjnej na obszarach wiejskich, budowa przydomowych oczyszczalni ścieków oraz wsparcie mieszkańców w tym zakresie	Zapewnienie wszystkim mieszkańcom dostępu do wysokiej jakości infrastruktury technicznej, w tym sieci wodociągowo – kanalizacyjnej. Poprawa stanu jakości wód powierzchniowych i podziemnych dzięki rozwojowi sieci wodno-kanalizacyjnej oraz prowadzeniu jakościowej i ilościowej inwentaryzacji zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków, szczególnie na obszarach, na których rozwój sieci kanalizacyjnej jest niemożliwy.	<ul style="list-style-type: none"> • długość wybudowanej/ zmodernizowanej sieci wodociągowej (km) • długość wybudowanej/ zmodernizowanej sieci kanalizacyjnej (km)
→ Rozbudowa i modernizacja sieci dróg, ścieżek pieszych i rowerowych oraz infrastruktury towarzyszącej, tj. miejsc parkingowych, sygnalizacji świetlnej (w szczególności przy drodze krajowej), odpowiedniego oznakowania, itp.	Poprawa organizacji ruchu drogowego i zwiększenie bezpieczeństwa jego uczestników (pieszych, rowerzystów, kierowców) dzięki wysokiej jakości infrastrukturze drogowej. Zwiększenie komfortu przemieszczania się wśród uczestników ruchu drogowego.	<ul style="list-style-type: none"> • długość wybudowanych/ wyremontowanych dróg (km) • długość wybudowanych chodników/ ścieżek rowerowych (km) • liczba nowych miejsc parkingowych (szt.)
→ Zwiększenie dostępu do wysokiej jakości Internetu i rozwój e-usług	Podniesienie jakości i dostępności Internetu na terenie Gminy i w oparciu o niego wprowadzenie nowych e-usług.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba miejscowości z dostępem do Internetu światłowodowego (szt.) • liczba miejscowości z dostępem do Internetu szerokopasmowego (szt.)

KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA REZULTATÓW
→ Utworzenie obiektów retencji wodnej oraz budowa, przebudowa i modernizacja obiektów przeciwpowodziowych	Zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańców oraz środowiska, w tym zrównoważone zarządzanie zasobami wodnymi oraz ochrona przed powodzią i suszami. Racjonalne wykorzystywanie wód i ochrona ich czystości.	<ul style="list-style-type: none"> liczba istniejących obiektów retencyjnych (szt.) liczba działań podjętych na budowach przeciwpowodziowych (szt.)

CEL OPERACYJNY 1.3. Adaptacja do zmian klimatu i bezpieczeństwo energetyczne

KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA REZULTATÓW
→ Przeprowadzenie działań służących zwiększeniu świadomości ekologicznej wśród mieszkańców	Podniesienie stopnia świadomości ekologicznej mieszkańców, a w konsekwencji prowadzenie przez społeczność bardziej zrównoważonego stylu życia i minimalizacja działań obciążających środowisko naturalne.	<ul style="list-style-type: none"> liczba przeprowadzonych akcji z zakresu edukacji ekologicznej (szt.)
→ Kontynuacja działań na rzecz zwiększenia gminnej efektywności energetycznej, w tym dalszy rozwój odnawialnych źródeł energii	Wzrost ilości energii pozyskiwanej z odnawialnych źródeł, a w konsekwencji zwiększenie samowystarczalności energetycznej Gminy. Przeciwdziałanie wykluczeniu energetycznemu. Utrzymanie wysokiej jakości powietrza na terenie Gminy.	<ul style="list-style-type: none"> ilość energii wyprodukowanej przy wykorzystaniu OZE (J), poziom zanieczyszczenia pyłami PM10 i PM2,5 (µm) liczba zainstalowanych urządzeń OZE w sektorze publicznym (szt.)
→ Kontynuacja działań termomodernizacyjnych i wymiany źródeł ciepła na budynkach użyteczności publicznej oraz wspieranie mieszkańców w wymianie źródeł ciepła i termomodernizacji budynków mieszkalnych i usługowych	Poprawa jakości powietrza dzięki obniżeniu zużycia paliw konwencjonalnych oraz ograniczeniu emisji zanieczyszczeń powietrza.	<ul style="list-style-type: none"> liczba budynków poddanych termomodernizacji (szt.) liczba gospodarstw domowych objęta wsparciem (szt.) liczba wymienionych źródeł ciepła (szt.)

KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA REZULTATÓW
→ Ochrona różnorodności biologicznej, siedlisk i gatunków roślin i zwierząt występujących na terenie Gminy	Zachowanie unikalnych ekosystemów, dzikiej przyrody oraz innych walorów przyrodniczych dla obecnego i przyszłych pokoleń.	<ul style="list-style-type: none"> • powierzchnia Gminy objęta formami ochrony przyrody (ha)

GOSPODARKA

CEL STRATEGICZNY 2. Gmina Cybinka atrakcyjna dla turystów i przedsiębiorców

CEL OPERACYJNY 2.1. Wsparcie przedsiębiorczości mieszkańców

KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA REZULTATÓW
→ Uzbrojenie oraz odpowiednia promocja terenów inwestycyjnych	Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej obszaru Gminy oraz przyciągnięcie nowych inwestorów i przedsiębiorców	<ul style="list-style-type: none"> • powierzchnia terenów inwestycyjnych na obszarze Gminy (ha)
→ Pozyskiwanie nowych inwestorów i przedsiębiorców dzięki stworzeniu atrakcyjnej oferty inwestycyjnej i zapewnieniu odpowiedniej infrastruktury	Wzrost liczby działających przedsiębiorstw, a w konsekwencji zwiększenie liczby miejsc pracy oraz wpływów do budżetu Gminy. Wzrost gospodarczy z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju i czystego środowiska.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba nowych podmiotów gospodarczych na terenie Gminy (szt.)
→ Rozwój współpracy międzynarodowej wśród przedsiębiorców	Wzrost rozpoznawalności firm działających na terenie Gminy na arenie międzynarodowej. Rozwój firm dzięki dzieleniu się doświadczeniami z innymi przedsiębiorcami.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba nawiązanych współprac z podmiotami zagranicznymi (szt.),
→ Zachęcanie mieszkańców do prowadzenia własnej działalności gospodarczej	Powstawanie małych i średnich przedsiębiorstw. Zmniejszenie bezrobocia na terenie Gminy. Podniesienie atrakcyjności Gminy jako miejsca, gdzie można uzyskać pożądaną zatrudnienie.	<ul style="list-style-type: none"> • stopień bezrobocia na terenie Gminy (%)

CEL OPERACYJNY 2.2. Wzmocniona oferta turystyczna i rekreacyjna podtrzymująca pamięć o dziedzictwie lokalnym

KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA REZULTATÓW
→ Rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, w tym wyznaczenie nowych szlaków turystycznych na terenach leśnych, tworzenie nowych miejsc rekreacji, m.in. kąpieliska wodnego	Wzmocnienie znaczenia Gminy jako atrakcyjnego celu turystycznego i zachęcenie turystów do odwiedzenia regionu. Zwiększenie dostępności infrastruktury rekreacyjnej i sportowej dla mieszkańców służące podniesieniu jakości życia, poprawie kondycji oraz poszerzeniu oferty spędzania czasu wolnego.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba obiektów sportowych (szt.) • liczba obiektów rekreacji (szt.)
→ Stworzenie warunków do powstania punktów gastronomicznych i bazy noclegowej na terenie Gminy, w szczególności w miejscowości Urad	Zwiększenie dostępności i atrakcyjności bazy noclegowej i gastronomicznej przyciągającej turystów i gości spoza Gminy. Zapewnienie mieszkańcom usług wpływających na poziom zadowolenia z miejsca zamieszkania.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba obiektów noclegowych (szt.) • liczba obiektów gastronomicznych (szt.)
→ Organizacja wydarzeń kulturalnych i sportowych promujących lokalne dziedzictwo, walory przyrodnicze oraz produkty lokalne	Wzrost rozpoznawalności Gminy w regionie i kraju, a w konsekwencji napływ turystów. Zachęcenie mieszkańców do aktywnego uczestnictwa w wydarzeniach oraz promowanie lokalnej kultury i gospodarki.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba odbywających się wydarzeń kulturalnych (szt.) • liczba odbywających się wydarzeń sportowych (szt.)
→ Krzewienie pamięci o gminnej historii, tradycjach oraz legendach	Wzmocnienie tożsamości lokalnej mieszkańców Gminy. Umożliwienie odwiedzającym lepszego zrozumienia i docenienia bogactwa krajobrazów, zabytków i kultury Gminy. Zwiększenie świadomości mieszkańców Gminy w zakresie lokalnych walorów i dziedzictwa.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba podjętych działań na rzecz wzmocnienia dziedzictwa lokalnego (szt.)

CEL OPERACYJNY 2.3. Rozpoznawalna i otwarta na współpracę Gmina

KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA REZULTATÓW
→ Promocja zasobów naturalnych Gminy i jej walorów turystycznych	Wzrost rozpoznawalności Gminy jako miejsca atrakcyjnego do realizacji turystyki weekendowej dzięki wykorzystaniu jej zasobów przyrodniczych, kulturowych i dziedzictwa lokalnego.	<ul style="list-style-type: none">• liczba podjętych inicjatyw na rzecz promocji Gminy (szt.).
→ Promocja produktów lokalnych, m.in. lawenda, miody, Kot w Butach	Budowa marki Gminy w oparciu o produkty lokalne. Wzrost zainteresowania gminnymi produktami lokalnymi. Zwiększenie świadomości turystów i mieszkańców w zakresie kojarzenia Gminy z produktami lokalnymi.	<ul style="list-style-type: none">• liczba produktów lokalnych (szt.)
→ Współpraca z okolicznymi gminami i przedsiębiorcami w zakresie wspólnej promocji i tworzenia spójnej oferty turystycznej	Wzajemne promowanie Gminy Cybinka i jej partnerów pozwalające na dotarcie do większej grupy odbiorców.	<ul style="list-style-type: none">• liczba nawiązanych współprac (szt.)

SPOŁECZNOŚĆ

CEL STRATEGICZNY 3. Gmina Cybinka wspierająca rozwój swoich mieszkańców

CEL OPERACYJNY 3.1. Dostępne i odpowiadające potrzebom mieszkańców usługi społeczne

KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA REZULTATÓW
→ Budowa żłobka na terenie Gminy	Wsparcie rozwoju dziecka od najmłodszych lat życia. Wsparcie powrotu na rynek pracy rodziców małych dzieci dzięki zapewnieniu opieki żłobkowej.	<ul style="list-style-type: none"> poziom upowszechnienia opieki żłobkowej na terenie Gminy (%)
→ Rozwój usług opiekuńczych i rehabilitacyjnych skierowanych do osób niesamodzielnym, osób starszych, osób z niepełnosprawnością	Zapewnienie kompleksowej opieki i wsparcia osobom niesamodzielnym oraz poprawa ich stanu zdrowia, kondycji fizycznej i psychicznej.	<ul style="list-style-type: none"> liczba usług realizowanych na rzecz osób niesamodzielnym (szt.)
→ Zwiększenie oferty włączającej oraz aktywizacyjnej dla osób z niepełnosprawnością (w tym dla dzieci) oraz rozwój podmiotów ekonomii społecznej	Zapobieganie wykluczeniu społecznemu mieszkańców Gminy Cybinka. Wspieranie usamodzielnienia osób z niepełnosprawnością, w tym w podejmowaniu zatrudnienia.	<ul style="list-style-type: none"> liczba osób z niepełnosprawnością objętych aktywizacją (os.) liczba osób objęta wsparciem podmiotów ekonomii społecznej (os.)
→ Rozwój usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania	Zapewnienie osobom wymagającym wsparcia w codziennym funkcjonowaniu w miejscu zamieszkania.	<ul style="list-style-type: none"> liczba osób objętych opieką w miejscu zamieszkania (os.)
→ Dążenie do zwiększenia dostępności usług medycznych oraz profilaktyki zdrowotnej	Zwiększenie dostępu do usług medycznych, profilaktyki zdrowej i świadomości w zakresie dbania o zdrowie oraz zapewnienie równego dostępu do tych usług.	<ul style="list-style-type: none"> liczba uczestników programów profilaktycznych (szt.) liczba podjętych inicjatyw na rzecz zwiększenia dostępu do opieki zdrowotnej (szt.)

CEL OPERACYJNY 3.2. Nowoczesne i bezpieczne szkoły gwarantujące wysoki poziom nauczania i wsparcie uczniów

KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA REZULTATÓW
→ Rozwój infrastruktury i poszerzenie bazy dydaktycznej w placówkach oświatowych	Wzrost konkurencyjności gminnych placówek oświatowych dzięki wysokiej jakości infrastrukturze i bazie dydaktycznej wspierającej rozwój psychiczny i fizyczny dzieci i młodzieży. Wzrost jakości nauczania na terenie Gminy.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba przeprowadzonych remontów (szt.) • liczba doposażonych sal lekcyjnych/ budynków (szt.) • wyniki egzaminów ósmoklasisty (%)
→ Zwiększenie dostępności do opieki psychologicznej dla dzieci i młodzieży	Wspieranie zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży poprzez zapewnienie dostępu do opieki psychologicznej w szkołach.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba etatów psychologów (szt.) • liczba dzieci korzystających ze wsparcia psychologów (os.)
→ Zwiększenie oferty zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży	Zapewnienie ciekawej i rozwijającej dodatkowe umiejętności oferty zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży, zgodnie z ich zainteresowaniami.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba rodzajów zajęć pozalekcyjnych (szt.) • Liczba dzieci biorących udział w zajęciach pozalekcyjnych (os.)
→ Wsparcie uczniów zdolnych	Zapewnienie uczniom dodatkowych zajęć poszerzających wiedzę i umiejętności. Umożliwienie rozwoju wykraczającego poza podstawę programową, w tym uczestnictwa w projektach i konkursach pozaszkolnych.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba uczniów korzystających z dodatkowych możliwości rozwoju (os.)
→ Wsparcie uczniów z trudnościami w nauce	Zapewnienie uczniom z trudnościami w nauce wsparcia umożliwiającego wyrównanie szans rozwojowych i zdobycie pożądanego wykształcenia.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba odbywających się zajęć wyrównawczych (szt.) • liczba dzieci objętych wsparciem (szt.)

CEL OPERACYJNY 3.3. Aktywni i zintegrowani mieszkańcy

KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA REZULTATÓW
→ Poprawa dostępu do kultury i sportu dla mieszkańców, w tym zwiększenie liczby odbywających się wydarzeń kulturalno – sportowych oraz zajęć realizowanych w świetlicach wiejskich	Zapewnienie możliwości aktywnego i kreatywnego spędzania czasu wolnego dla wszystkich grup wiekowych. Wzrost zainteresowania mieszkańców odbywającymi się na terenie Gminy wydarzeniami i zajęciami (kulturalnymi i sportowymi).	<ul style="list-style-type: none"> • liczba zajęć odbywających się w MGOK (szt.) • liczba odbywających się zajęć sportowych (szt.) • liczba zajęć odbywających się w świetlicach wiejskich (szt.)
→ Tworzenie nowej i modernizacja istniejącej infrastruktury kulturalnej i sportowej	Rozwój oferty kulturalno – sportowej w oparciu o nowoczesną, bogatą i bezpieczną infrastrukturę.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba nowych/ zmodernizowanych obiektów kulturalnych (szt.) • liczba nowych/ zmodernizowanych obiektów sportowych (szt.)
→ Podejmowanie działań na rzecz integracji społeczności lokalnej, w tym również nowych mieszkańców Gminy	Zapewnienie mieszkańcom dostępu do wydarzeń integrujących pokolenia. Zwiększenie uczestnictwa mieszkańców w życiu społecznym.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba zorganizowanych wydarzeń integracyjnych (szt.)
→ Wzmocnienie współpracy Gminy z organizacjami pozarządowymi i wspieranie ich działalności, w tym zachęcanie mieszkańców do uczestnictwa w NGO oraz wolontariatu	Zwiększenie zaangażowania mieszkańców w rozwój Gminy. Wspieranie organizacji pozarządowych w realizacji ich zadań statutowych. Upowszechnienie samopomocy sąsiedzkiej i wolontariatu wśród mieszkańców Gminy Cybinka.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba działających w Gminie NGO (szt.) • liczba NGO współpracujących z samorządem (szt.)

3. Model struktury funkcjonalno – przestrzennej Gminy Cybinka oraz ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej Gminy

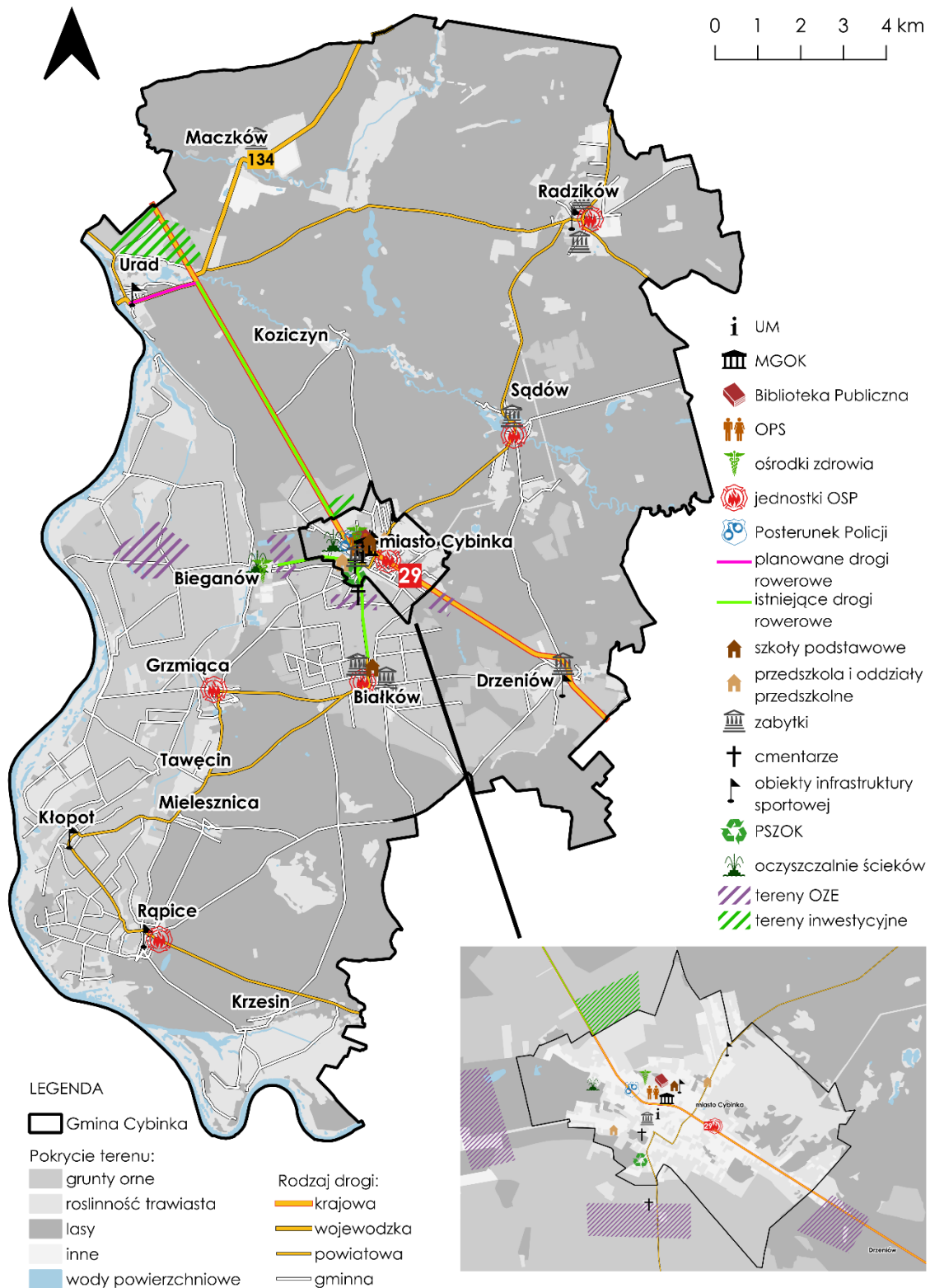
Gmina Cybinka jest gminą miejsko – wiejską położoną przy granicy polsko–niemieckiej, w zachodniej części województwa lubuskiego, w południowej części powiatu słubickiego. Jej siedzibą jest miasto Cybinka zlokalizowane w centralnej części Gminy, które stanowi główny ośrodek rozwojowy oraz wielofunkcyjny jednostki. W mieście zlokalizowana jest zdecydowana większość infrastruktury społecznej, w tym Urząd Miejski w Cybince, Miejsko–Gminny Ośrodek Kultury, Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy, Ośrodek Pomocy Społecznej, Posterunek Policji i inne.

Inne ośrodki rozwojowe Gminy to Białków, Urad, Radzików czy Rąpice – wyróżnia się tam największą gęstość zabudowy. Ponadto w miejscowości Urad rozwija się funkcja turystyczna (istniejąca infrastruktura turystyczna, w tym przeprawa promowa czy wieża widokowa) oraz wyznaczone zostały tereny inwestycyjne, a także planowa jest ścieżka rowerowa.

W mieście przecinają się najważniejsze drogi. Przez centralną część Gminy przebiega droga krajowa nr 29 (relacji Krosno Odrzańskie – Słubice), która dzieli Gminę na dwie części – północną oraz południową. Ponadto w północno–zachodniej części Gminy przebiega droga wojewódzka nr 134 (relacji Maczków – Urad). Sieć drogową badanej jednostki uzupełniają drogi powiatowe i drogi gminne, a dodatkowo ok. 20 km na północ od miasta Cybinka znajduje się węzeł autostradowy „Świecko”, który stanowi początek Autostrady A2 w Polsce. Ponadto od miasta Cybinka w stronę Uradu (wzdłuż drogi krajowej) poprowadzona została ścieżka rowerowa.

Odnawialne źródła energii, poza małymi instalacjami na budynkach mieszkalnych i użyteczności publicznej, to przede wszystkim farmy fotowoltaiczne. Zlokalizowane są w pobliżu miasta Cybinka (na południe od miasta) oraz we wsi Bieganów położonej w środkowo–zachodniej części Gminy.

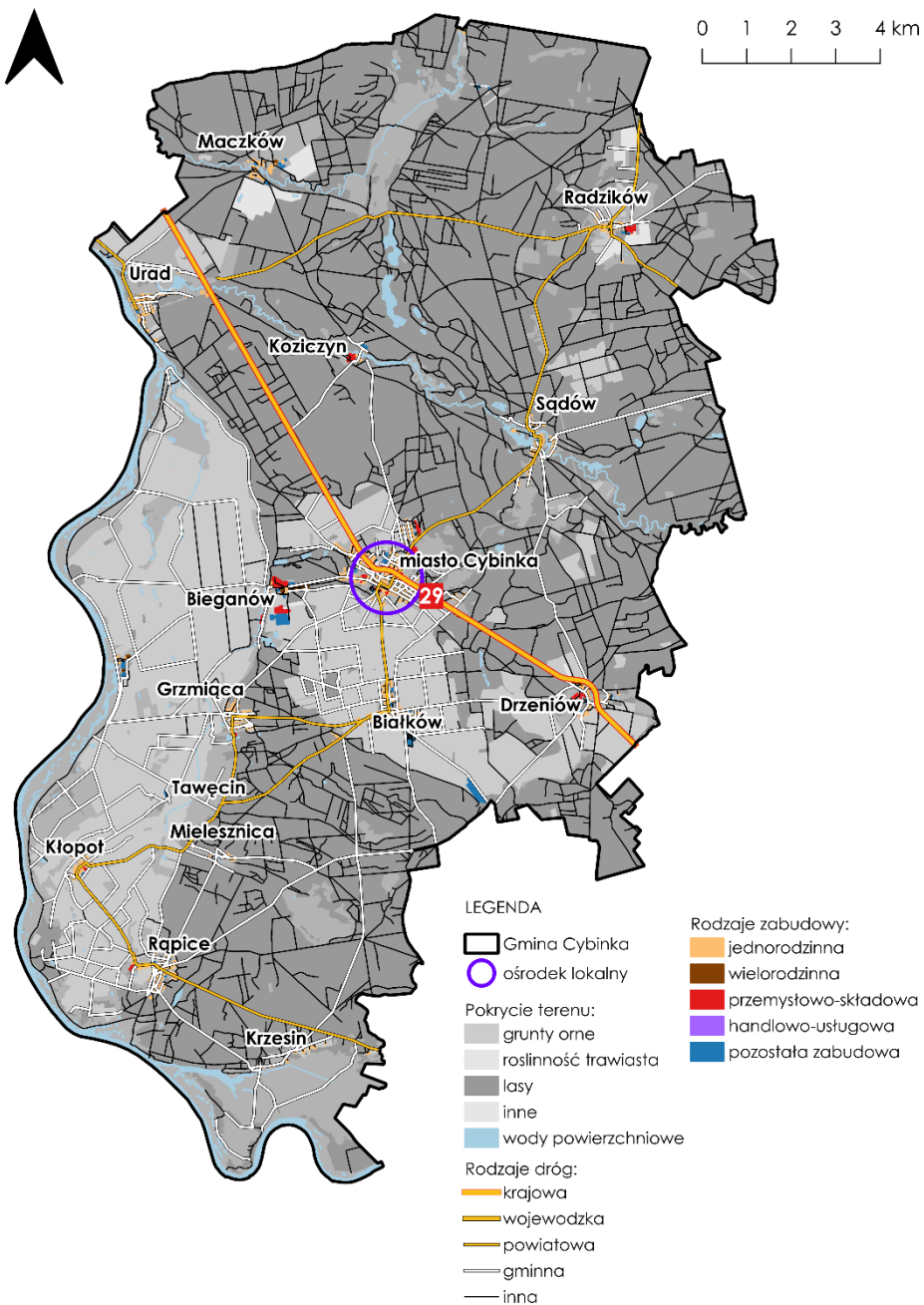
Ryc. 4. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej – główne korytarze i elementy sieci transportowych, w tym pieszo–rowerowych oraz główne elementy infrastruktury społecznej i technicznej

Źródło: opracowanie własne.

Pod względem zabudowy w Gminie dominuje zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna i wielorodzinna, a także obiekty przeznaczone do prowadzenia działalności rolniczej. Najgęstsza zabudowa występuje w mieście Cybinka, które jest gminnym ośrodkiem lokalnym oraz głównym ośrodkiem wskazanym do rozwoju zabudowy mieszkaniowej.

Ryc. 5. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej – struktura sieci osadniczej wraz z rolą i hierarchią jednostek osadniczych w Gminie Cybinka

Źródło: opracowanie własne.

Prawie 60% powierzchni Gminy stanowią lasy, pokrywające całą jej północą oraz południowo-wschodnią część. Użytki rolne zajmują ok. 30% terenu Gminy i zlokalizowane są głównie w jej centralnej oraz zachodniej części.

Formy ochrony przyrody pokrywają przeważającą część powierzchni Gminy i występują na całym jej obszarze. Wyróżnia się następujące formy ochrony przyrody:

- Krzesiński Park Krajobrazowy;
- Rezerwat Przyrody „Młodno”;
- 3 obszary chronionego krajobrazu – „Dolina Ilanki”, „Puszcza nad Pliszką”, „Słubicka Dolina Odry”;
- 5 obszarów Natura 2000 – „Dolina Pliszki”, „Dolina Środkowej Odry”, „Krośnieńska Dolina Odry”, „Torfowisko Młodno”, „Ujście Ilanki”;
- 7 użytków ekologicznych – „Cegielnia”, „Gniewosz”, „Gęsie Bagna”, „Krawędź Doliny Pliszki I”, „Wetnianka”, „Zapadliska Kopalniane”, „Zapadliska Pokopalniane II”;
- 23 pomniki przyrody.

Ich zasięg przedstawiony został na poniższej rycinie.

Główną oś hydrologiczną Gminy Cybinka stanowi rzeka Odra razem z dopływami, która biegnie wzdłuż jej zachodniej granicy, wyznaczając tym samym naturalną granicę państwa polskiego. Rzeka Odra jest jednym z głównych zasobów przyrodniczych badanego terenu, ale jednocześnie sprawia, iż Gmina zaliczana jest do obszarów szczególnego zagrożenia powodzią, na których ryzyko wystąpienia powodzi jest:

- niskie i wynosi 0,2%,
- średnie i wynosi 1%
- wysokie i wynosi 10%.

Sieć hydrograficzna Gminy składa się również z rzek, potoków oraz kanałów. Ponadto na terenie Gminy znajdują się 4 jeziora o powierzchni powyżej 15 ha, a także 5 zbiorników wodnych charakteryzujących się niewielką powierzchnią.

W granicach obszarów szczególnego zagrożenia powodzią obowiązują zakazy wynikające z art. 77 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1478 ze zm.) oraz w przypadku lokalizowania na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią m.in. nowych obiektów budowlanych oraz gromadzenia ścieków, niezbędne jest uzyskanie pozwolenia wodnoprawnego zgodnie z art. 390 ust. 1 ustawy - Prawo wodne. Tereny znajdujące się w ramach obszarów szczególnego zagrożenia powodzią podlegają określonej zagospodarowaniu, gdzie zgodnie z art. 166 ust. 10 ustawy jw. planowane zagospodarowanie nie może m.in. naruszać ustaleń planu zarządzania

ryzykiem powodziowym czy stanowić zagrożenie dla ochrony zdrowia ludzi czy środowiska oraz utrudniać zarządzanie ryzykiem powodziowym.

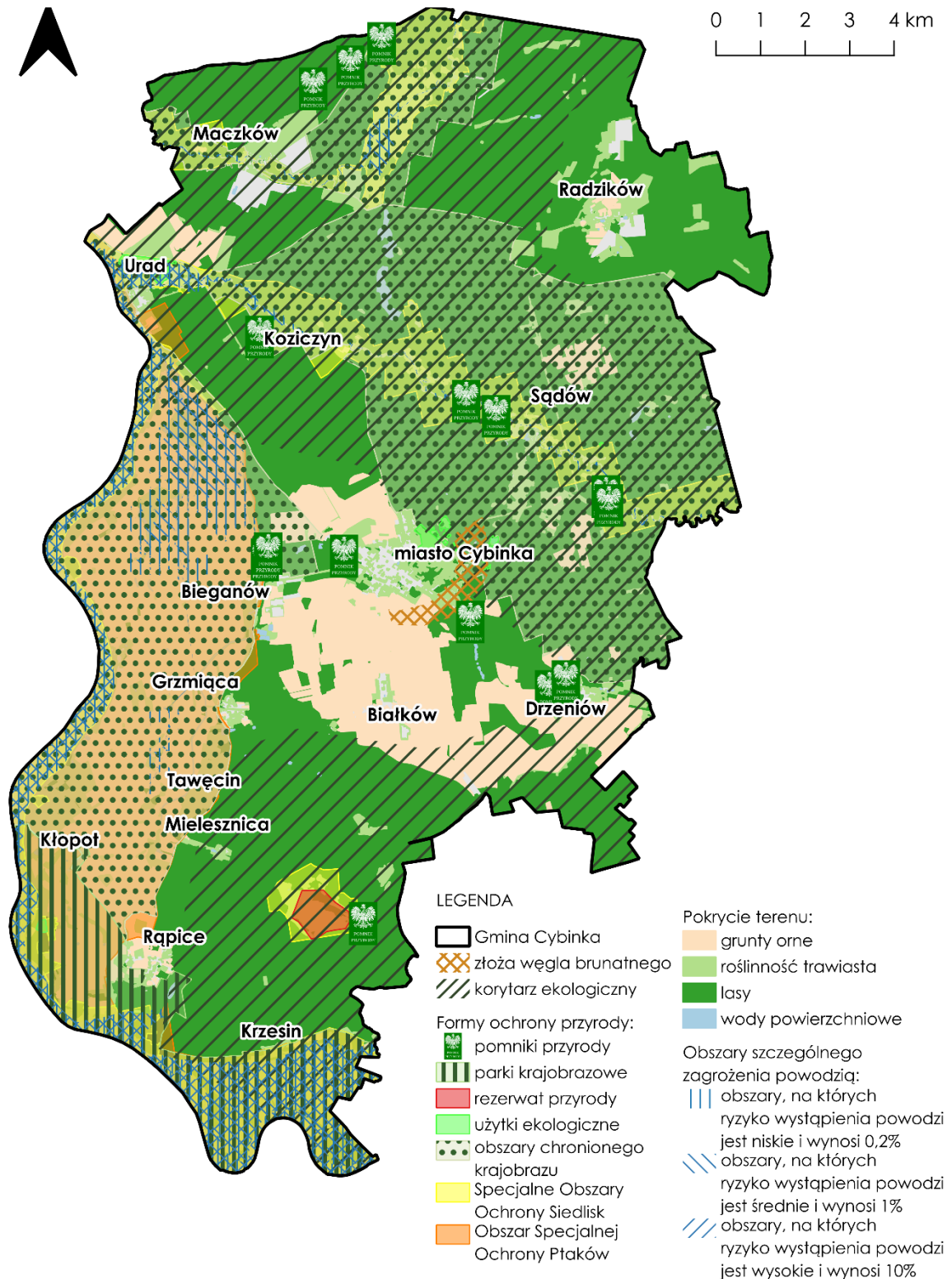
Na obszarze Gminy Cybinka, Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie zgodnie z zapisami wynikającymi z Programu Planowanych Inwestycji w gospodarce wodnej PGW WP, w dalszej perspektywie finansowej planowane są zadania pn.:

- Budowa stopnia wodnego Krzesin na rz. Odrze - Zakres inwestycji obejmuje opracowanie dokumentacji projektowej wraz z uzyskaniem decyzji umożliwiających realizację zadania; regulację spraw własnościowych; pełnienie nadzorów oraz wykonanie robót budowlanych polegających na budowie stopnia wodnego wraz z obiektami towarzyszącymi.
- Budowa stopnia wodnego Tawęcín na rz. Odrze - Zakres inwestycji obejmuje opracowanie dokumentacji projektowej wraz z uzyskaniem decyzji umożliwiających realizację zadania; regulację spraw własnościowych; pełnienie nadzorów oraz wykonanie robót budowlanych polegających na budowie stopnia wodnego wraz z obiektami towarzyszącymi.
- Budowa stopnia wodnego Urad na rz. Odrze - Zakres inwestycji obejmuje opracowanie dokumentacji projektowej wraz z uzyskaniem decyzji umożliwiających realizację zadania; regulację spraw własnościowych; pełnienie nadzorów oraz wykonanie robót budowlanych polegających na budowie stopnia wodnego wraz z obiektami towarzyszącymi.

Gmina Cybinka leży na terenach silnie zagrożonych suszą rolniczą, hydrologiczną i hydrogeologiczną.

Największą barierą przestrzenną na terenie Gminy są pokłady węgla brunatnego znajdujące się w bliskim sąsiedztwie, a częściowo również w granicach administracyjnych miasta Cybinka (południowy zachód), które ograniczają rozwój nowych terenów mieszkaniowych i gospodarczych.

Ryc. 6. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej – pokrycie terenu oraz system powiązań przyrodniczych w Gminie Cybinka

Źródło: opracowanie własne.

Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubuskiego jest nadrzędnym dokumentem planistycznym, który reguluje kwestie związane z planowaniem przestrzennym w regionie. W ramach zapisów zawartych w Planie, Gmina Cybinka ujęta została w 7 obszarach interwencji, które opisane zostały w kolejnym rozdziale. Zasady zagospodarowania dla wskazanych obszarów ujęto w ustaleniach i rekomendacjach poniżej.

Uwzględniono również diagnozę sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej oraz cele i kierunki działań przedstawione w niniejszej Strategii, co pozwoliło na określenie ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie Cybinka.

1. Zasady ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrony powietrza, przyrody i krajobrazu

- zachowanie terenów o dużych wartościach przyrodniczych i krajobrazowych,
- ochrona terenów objętych ochroną prawną oraz innych obszarów cennych przyrodniczo, w tym terenów otwartych,
- zachowanie i przywracanie układu lokalnych korytarzy ekologicznych oraz ochrona przed ich defragmentacją,
- wkomponowanie terenów rolnych i leśnych, znajdujących się w obrębie korytarzy ekologicznych, w ogólnodostępny system terenów otwartych i zieleni publicznej, powiązanie ich zielonymi ciągami rowerowymi i pieszymi łączącymi poszczególne miejscowości Gminy,
- utrzymanie różnorodności biologicznej,
- przeciwdziałanie rozlewaniu się zabudowy,
- wsparcie rozwoju błękitno – zielonej infrastruktury, przede wszystkim poprzez ustalanie racjonalnych wskaźników w zakresie powierzchni biologicznie czynnej w dokumentach planistycznych, zapewnienie i egzekwowanie odpowiedniej retencji oraz wykorzystanie istniejącej przestrzeni i obiektów do jej rozwoju,
- dążenie do tworzenia pasów zieleni izolacyjnej wzdłuż ciągów komunikacyjnych oraz istniejących i projektowanych zespołów zabudowy,
- ochrona cieków wodnych, m.in. poprzez zakaz lub ograniczenie zabudowy w pobliżu zbiorników i cieków wodnych z uwzględnieniem przepisów dotyczących zagospodarowania obszarów szczególnego zagrożenia powodzią,

- ograniczanie w zakresie lokalizowania obiektów uciążliwych dla wód podziemnych,
- ochrona wód powierzchniowych przed zanieczyszczeniami pochodzenia komunikacyjnego i bytowego poprzez kontrole stanu technicznego instalacji kanalizacji sanitarnej i burzowej, konserwacje urządzeń do separacji substancji ropopochodnych i osadników piaskowych, itp.
- wykorzystanie głównych cieków wodnych do funkcji związanych z turystyką, rekreacją oraz sportem, z zachowaniem poszanowania środowiska przyrodniczego,
- zwiększenie retencji wodnej na terenach: zurbanizowanych, poprzez tworzenie stref buforowych wzdłuż cieków, ochronę i odtwarzanie oczek wodnych, małych urządzeń piętrzących (zastawki, małe progi, przetamowania), retencjonowanie wody w już istniejących zbiornikach i rowach oraz zachęcanie do wykonywania nowych zbiorników wodnych. Wdrożenie tych działań możliwe jest przez wprowadzanie odpowiednich zapisów w dokumentach planistycznych; rolnych, poprzez tworzenie zadrzewień śródpolnych, pasów buforowych, zachowanie oraz wykorzystanie morfologii terenów rolniczych dla odtworzenia śródpolnych oczek wodnych, mokradeł, bagien, torfowisk, stref przybrzeżnych rzek oraz zbiorników wodnych, utrzymywanie lub odtwarzanie zadarnionych skarp, stoków o znacznym nachyleniu (zadarnionych stref buforowych) w celu ochrony przed erozją, spowolnienia lub rozproszenia spływu wód powierzchniowych oraz wzmacniania retencji wodnej gleb, zrównoważone nawożenie - prawidłowe gospodarowanie nawozami naturalnymi bezpośrednio wpływa na poprawę dostępności wody, wzbogacanie gleby w próchnicę - najbardziej istotną cechą gleb z wysoką zawartością próchnicy jest ich znaczący wpływ na zwiększenie odporności na stres suszy rolniczej roślin bytujących na takim stanowisku,
- wykorzystanie terenów zielonych do celów turystycznych i rekreacyjnych poprzez budowę ścieżek rowerowych i szlaków turystycznych, budowę i utrzymanie infrastruktury rekreacyjnej,
- ochrona terenów rekreacyjnych i wypoczynku, lasów i terenów zielonych przed zabudową związaną z uciążliwą działalnością gospodarczą (zakłady przemysłowe, magazynowe i usługowe),
- nadanie funkcji edukacyjnej nowym i istniejącym obszarom zielonym oraz elementom zielono-błękitnej infrastruktury,
- ochrona powietrza i zapobieganie przekraczaniu dopuszczalnych poziomów stężeń substancji szkodliwych w powietrzu poprzez działania termomodernizacyjne, wprowadzanie urządzeń o wysokiej sprawności

energetycznej do celów grzewczych, ograniczanie niskiej emisji wynikającej z ruchu samochodowego oraz rozwój zielonej energii,

- według art. 205 ustawy Prawo wodne, utrzymywanie urządzeń melioracji wodnych należy do zainteresowanych właścicieli gruntów, a jeżeli urządzenia te są objęte działalnością spółki wodnej działającej na terenie gminy lub związku spółek wodnych, w którym jest zrzeszona spółka wodna działająca na terenie gminy – do tej spółki lub tego związku spółek wodnych. Obowiązek ten obejmuje eksploatację, konserwację oraz remont w celu zachowania funkcji urządzeń wodnych.
- w przypadku konieczności wykonania urządzeń wodnych jak również urządzeń melioracji wodnych (w tym ich odbudowy, rozbudowy, przebudowy lub rozbiórki tych urządzeń), stosownie do art. 388 ust. 1 ustawy Prawo wodne wymagane jest uzyskanie odpowiedniej zgody wodnoprawnej. Z uwagi na występowanie cieków o charakterze naturalnym zastosowanie ma art. 232 ust. 1 Prawa wodnego „zakazuje się grodzenia nieruchomości przyległych do publicznych śródlądowych wód powierzchniowych oraz do brzegu wód morskich i morza terytorialnego w odległości mniejszej niż 1,5 m od linii brzegu, a także zakazywania lub uniemożliwiania przechodzenia przez ten obszar”.

2. Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

- kształtowanie struktury przestrzennej uwypuklające i wzmacniające znaczenie istniejących obiektów o ważnych funkcjach ponadlokalnych i lokalnych,
- ochrona elementów dziedzictwa kulturowego, w szczególności wartościowych układów urbanistycznych i ruralistycznych, zadrzewień przydrożnych i śródpolnych oraz obiektów zabytkowych,
- podejmowanie działań mających na celu ochronę zabytków oraz zachowanie krajobrazu kulturowego,
- ochrona różnorodności i wielokulturowości dziedzictwa kulturowego regionu i dóbr kultury współczesnej,
- przystosowanie zachowanych założeń i obiektów, które utraciły swoje pierwotne funkcje do nowoczesnych potrzeb, z uwzględnieniem wymogów w zakresie ich dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami oraz – w miarę możliwości – wykorzystujących rozwiązania w zakresie efektywności energetycznej oraz adaptacji do zmian klimatu (zatrzymanie wód opadowych, przepuszczalność terenu, ogrody deszczowe i inne),
- restauracja i modernizacja techniczna obiektów zabytkowych zgodnie z wytycznymi konserwatora zabytków z dostosowaniem współczesnej

funkcji do wartości zabytkowej obiektów, służącej jednocześnie rozwojowi gospodarczemu i włączeniu społecznemu,

- podporządkowanie i zharmonizowanie nowej zabudowy do historycznej kompozycji przestrzennej,
- zachowanie obiektów zabytkowych z ich powiązaniem przestrzennymi, ochrona indywidualnych cech historycznych oraz utrzymanie funkcji kulturowej i przyrodniczej jako dominujących,
- podnoszenie walorów użytkowych obiektów oraz komercjalizacja funkcji turystycznej, z wykorzystaniem zasobu historycznego jako istotnego komponentu,
- ochrona gminnych tradycji związanych z jej funkcją leśną.

3. Kierunki zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określenia szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej

- utrzymanie i kontynuacja istniejącej struktury przestrzennej i form zabudowy, z możliwością jej uzupełnienia,
- kształtowanie czytelnej, zwartej struktury przestrzennej i dopełnianie układów urbanistycznych,
- wyznaczanie zróżnicowanych standardów zabudowy dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej w dostosowaniu do charakteru miejsca – z uwzględnieniem potrzeby zapewnienia dostępności do usług społecznych (przedszkola, szkoły, place zabaw, zieleń publiczna, usługi sportu, rekreacji i turystyki),
- kształtowanie nowych obszarów zabudowy mieszkaniowej w oparciu o układ komunikacyjny dostosowany do intensywności zabudowy i zapewniający przepustowość w skali lokalnej i ponadlokalnej,
- zachowanie, ochrona przed zainwestowaniem i wykorzystanie zasobów w postaci gleb wysokiej jakości i przydatności rolniczej,
- uwzględnienie planowanych inwestycji ponadlokalnych (regionalnych, krajowych) w polityce przestrzennej Gminy,
- stosowanie rozwiązań eliminujących i ograniczających oddziaływanie planowanych inwestycji poza granice zagospodarowywanego lub przekształcanego terenu,
- zachowanie i wzmacnianie funkcji usługowych w części śródmiejskiej z jednoczesnym ukształtowaniem dodatkowych centrów służących obsłudze poszczególnych osiedli oraz wsi, a także przy głównych trasach komunikacyjnych,
- przeciwdziałanie konfliktom przestrzennym poprzez zachowanie równowagi pomiędzy dostępnością usług, lokalizacją terenów

działalności gospodarczej i terenów produkcyjnych a uciążliwością ich oddziaływania na tereny sąsiednie,

- nawiązanie stylem architektonicznym, gabarytami i powierzchnią zabudowy nowych i przebudowywanych obiektów do istniejącej zabudowy występującej na danym obszarze, w szczególności w obszarze zabudowy śródmiejskiej i zabytkowej,
- podnoszenie dostępności terenów i obiektów usługowych dla osób ze szczególnymi potrzebami,
- wsparcie dla rozwoju odnawialnych źródeł energii,
- przyjęcie rozwiązań wynikających z przepisów prawa wodnego oraz ograniczenie rozwoju nowej zabudowy na terenach zagrożonych ryzykiem powodziowym,
- uwzględnienie w zagospodarowaniu terenów zagrożonych powodzią oraz budowy niezbędnej infrastruktury służącej ograniczaniu ryzyka powodziowego i skutków powodzi.

4. Zasady lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym

Zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, pod pojęciem handlu wielkopowierzchniowego rozumie się handel realizowany w obiekcie handlowym o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m². Jego lokalizacja jest regulowana w planie ogólnym poprzez wskazanie strefy handlu wielkopowierzchniowego oraz konieczność sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w przypadku potrzeby realizacji tego obiektu. Plan miejscowy sporządza się wtedy dla terenu położonego na obszarze obejmującym co najmniej obszar, na którym powinny nastąpić zmiany w strukturze funkcjonalno-przestrzennej w wyniku realizacji tego obiektu.

Na obszarze Gminy Cybinka nie planuje się lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Z tego względu nie ustala się zasad i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w zakresie ich lokalizacji.

5. Zasady lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego

Zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, pod pojęciem inwestycji celu publicznego należy rozumieć działania o znaczeniu lokalnym (gminnym) i ponadlokalnym (powiatowym, wojewódzkim i krajowym), a także krajowym (obejmującym również inwestycje międzynarodowe i ponadregionalne), oraz metropolitalnym (obejmującym obszar metropolitalny) bez względu na status podmiotu podejmującego te działania oraz źródła ich finansowania, stanowiące realizację celów, o których mowa w art. 6 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami, m.in.:

- wydzielanie gruntów pod drogi publiczne, drogi rowerowe i drogi wodne, budowa, utrzymywanie oraz wykonywanie robót budowlanych tych dróg, obiektów i urządzeń transportu publicznego, a także łączności publicznej i sygnalizacji,
- budowa i utrzymywanie publicznych urządzeń służących zaopatrzeniu ludności w wodę, odprowadzania, gromadzenia, oczyszczania i przesyłania, ścieków oraz odzysku i unieszkodliwiania odpadów, w tym ich składowania lub ich wykorzystania w instalacji odnawialnego źródła energii wytwarzającej biogaz w rozumieniu art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii,
- budowa oraz utrzymywanie obiektów i urządzeń służących ochronie środowiska, zbiorników i innych urządzeń wodnych służących zaopatrzeniu w wodę, regulacji przepływów i ochronie przed powodzią, a także regulacja i utrzymywanie wód oraz urządzeń melioracji wodnych, będących własnością Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego,
- budowa, utrzymywanie obiektów i urządzeń niezbędnych na potrzeby obronności państwa, a także ustanowienie strefy ochronnej terenu zamkniętego (w tym również wynikającej z umów lub porozumień międzynarodowych) oraz na potrzeby ochrony granicy państwowej lub zapewnienia bezpieczeństwa publicznego, włączając w to budowę i utrzymywanie aresztów śledczych, zakładów karnych oraz zakładów dla nieletnich,
- poszukiwanie, rozpoznawanie, wydobywanie złóż kopalin objętych własnością górnictw,
- zakładanie i utrzymywanie cmentarzy,
- ustanawianie i ochrona miejsc pamięci narodowej,
- ochrona zagrożonych wyginięciem gatunków roślin i zwierząt lub siedlisk przyrody,

- wydzielanie gruntów pod publicznie dostępne przestrzenie i obiekty: ciągi piesze, place, parki, promenady lub bulwary, a także ich urządzenie, w tym budowa lub przebudowa.

W przypadku lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego na terenie Gminy przyjmuje się w szczególności:

- ograniczenie negatywnego wpływu kluczowych inwestycji celu publicznego na zabudowę mieszkaniową, środowisko i krajobraz,
- lokalizowanie kluczowych inwestycji celu publicznego poza obszarami chronionymi, glebami wysokiej przydatności rolniczej i terenami leśnymi,
- uwzględnienie planowanych inwestycji ponadlokalnych (regionalnych, krajowych) w polityce przestrzennej Gminy,
- stosowanie rozwiązań eliminujących i ograniczających oddziaływanie planowanych inwestycji poza granice przekształcanego lub zagospodarowywanego terenu,
- wykorzystanie istniejącej infrastruktury do realizacji inwestycji celu publicznego.

6. Kierunki rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej

W zakresie transportu i komunikacji:

- zapewnienie dobrej dostępności komunikacyjnej poprzez rozwój układu drogowego, komunikacji zbiorowej, infrastruktury pieszo-rowerowej, węzłów komunikacyjnych,
- ograniczenie ruchu indywidualnych pojazdów samochodowych, szczególnie na obszarach o dużych walorach przyrodniczych i dużej wrażliwości środowiska na czynniki antropopresyjne,
- wyznaczanie w dokumentach planistycznych dróg o szerokości zapewniającej wykonanie wszystkich niezbędnych do prawidłowego wykorzystania drogi elementów, jak chodniki, parkingi, ciągi rowerowe,
- budowa ścieżek rowerowych poprawiających dostępność i obsługę komunikacyjną sołectw poprzez stworzenie ciągłego systemu komunikacji rowerowej,
- prowadzenie wspólnej polityki przestrzennej Polski i Niemiec, w tym rozwój transportowych i innych infrastrukturalnych sieci transgranicznych.

W zakresie infrastruktury technicznej i społecznej:

- kreowanie połączeń pomiędzy zabudową mieszkaniową a infrastrukturą społeczną oraz dążenie do poprawy dostępności infrastruktury społecznej i technicznej,
- dalszy rozwój systemów infrastruktury technicznej, w tym wodno-kanalizacyjnej, będącej podstawą do lokalizacji zabudowy mieszkaniowej oraz związanej z działalnością gospodarczą,
- wyposażenie terenów w sprawny system odprowadzania i utylizacji ścieków,
- utrzymywanie i poprawa jakości usług o charakterze publicznym (szkoły, przedszkola, instytucje kultury, obiekty sportowe), w tym modernizacja istniejącej lub budowa nowej bazy infrastrukturalnej oraz rozwój systemu opieki nad osobami ze szczególnymi potrzebami,
- kształtowanie centralnych przestrzeni publicznych w poszczególnych miejscowościach umożliwiających aktywność społeczną, budowę oraz umacnianie więzi społecznych i budowanie lokalnej tożsamości,
- rozwój błękitno-zielonej infrastruktury oraz zapewnienie odpowiedniej retencji (powierzchnia biologicznie czynna, zbiorniki na deszczówkę z terenów utwardzonych w celu wtórnego wykorzystania),
- tworzenie warunków dla lokalizacji instalacji urządzeń wykorzystujących odnawialne źródła energii na poziomie aktów planistycznych (plan ogólny, miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego).

7. Zasady lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW

Urządzenia wytwarzające energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW powinny być lokalizowane na gruntach klasy IV lub V i nie mogą wpływać na poszerzenie obszaru stref ochronnych, które związane są z ograniczeniami w zabudowie, zagospodarowaniu oraz użytkowaniu terenu poza granicami wyznaczonego obszaru. W przypadku lokalizacji takich urządzeń wyznacza się następujące zasady:

- stosowanie rozwiązań eliminujących i ograniczających oddziaływanie planowanych inwestycji poza granice przekształcanego lub zagospodarowywanego terenu,
- lokalizowanie ośrodków produkcyjnych i infrastruktury technicznej (w tym odnawialnych źródeł energii) na ściśle określonych terenach, przy uwzględnieniu istniejących form ochrony przyrody i z zachowaniem bezpiecznej strefy ochronnej od zabudowy mieszkaniowej oraz związanej z wielogodzinnym pobytem dzieci i młodzieży,
- dbałość o relacje funkcjonalno-przestrzenne z terenami sąsiednimi,

- podejmowanie działań powstrzymujących znaczne przeobrażenie krajobrazu kulturowego,
- w granicach stref ochronnych dla elektrowni fotowoltaicznych wszelkie przedsięwzięcia nie mogą przekraczać standardów jakości środowiska,
- wyłącza się obszary chronionego krajobrazu z lokalizowania elektrowni wiatrowych o mocy większej niż moc mikroinstalacji w rozumieniu przepisów Ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii.

8. Zasady lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko

Do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko zalicza się te przedsięwzięcia, które zostały określone w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, w podziale na przedsięwzięcia mogące zawsze znacząco oddziaływać na środowisko oraz te mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko.

W przypadku lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko na terenie Gminy należy uwzględnić:

- lokalizację w miejscach, które nie naruszają funkcjonowania korytarzy ekologicznych, obszarów chronionych i nie przyczyniają się do niszczenia siedlisk gatunków występujących w Gminie,
- rozmieszczenie form ochrony przyrody oraz ograniczenia wynikające z uchwał je powołujących, planów ochrony tych obszarów i aktów prawa miejscowego,
- realizację działań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą możliwych negatywnych oddziaływań na środowisko,
- przeprowadzenie indywidualnej procedury badania wpływu danego przedsięwzięcia na środowisko w ramach oceny oddziaływania na środowisko na podstawie ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

9. Zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej

- kontynuacja rolniczego sposobu użytkowania terenów, szczególnie w obrębie zwartych kompleksów gleb o wysokiej jakości i przydatności rolniczej,
- przeciwdziałanie rozpraszaniu zabudowy w celu ochrony kompleksów rolnych i leśnych,
- zachowanie korytarzy ekologicznych oraz siedlisk gatunków chronionych i zagrożonych,
- kształtowanie prawidłowych relacji pomiędzy zabudową związaną z produkcją rolną i leśną a zabudową mieszkaniową na wsiach,
- utrzymanie zwartych kompleksów użytków zielonych z zadrzewieniami śródpolnymi,
- zalesianie gruntów najłabszych, nieużytków i gruntów nieprzydatnych rolniczo,
- prowadzenie racjonalnej gospodarki rolnej, poprzez właściwy dobór upraw dostosowanych do warunków środowiskowych, wykorzystanie potencjału produkcyjnego trwałych użytków zielonych dla produkcji zwierzęcej, racjonalne stosowanie nawożenia i środków ochrony roślin,
- dopuszcza się przekształcenie profilu istniejących gospodarstw rolnych na agroturystyczny, zgodnie ze wskazanymi kierunkami rozwojowymi sektora turystyki w Gminie.

10. Zasady kształtowania zagospodarowania przestrzennego na terenach zdegradowanych i wymagających przekształceń oraz obszarach rewitalizacji, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji

Gmina Cybinka nie posiada obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji w myśl ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, jednak planuje się podjęcie działań służących wyznaczeniu obszaru rewitalizacji i obszaru zdegradowanego zgodnie ze wskazaną ustawą.

Cały obszar przeznaczony pod zabudowę należy uznać za obszar przekształceń przestrzennych, które następować będą w sposób dostosowany do bieżących potrzeb.

W zakresie obszarów wymagających przekształceń:

- ograniczenie rozpraszania zabudowy,
- kształtowanie czytelnej i zwartej struktury przestrzennej,
- zwiększenie dostępności do terenów zieleni,
- określenie racjonalnych powiązań układu komunikacyjnego z układem zewnętrznym.

Obszar historycznej zabudowy miasta należy uznać za obszar wymagający rehabilitacji poprzez:

- przebudowę układu komunikacyjnego,
- wyznaczenie przestrzeni publicznych kształujących obszar centrum usługowego,
- poprawę standardu technicznego zabudowy, z zachowaniem jej walorów architektonicznych.

W zakresie obszarów wymagających rehabilitacji:

- dostosowanie zabudowy do współczesnych standardów funkcjonalno-przestrzennych,
- poprawa stanu technicznego infrastruktury w sposób nie oddziałujący znacząco na środowisko.

W zakresie obszarów wymagających rekultywacji:

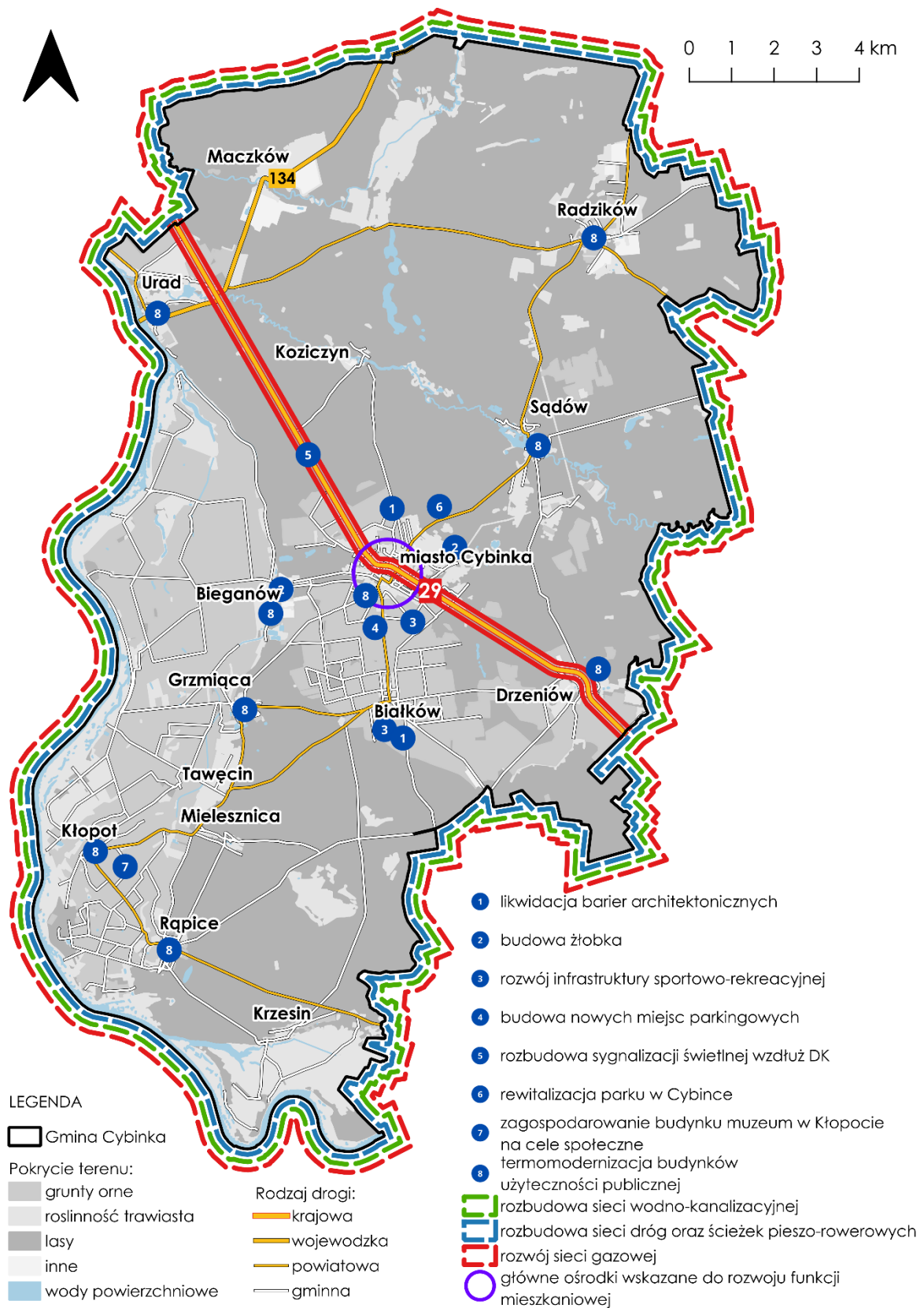
- uwzględnienie wymogów wynikających z zasad zagospodarowania terenu w planie rekultywacji,
- wprowadzenie odpowiednich zapisów w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

W zakresie obszarów wymagających remediacji:

- prowadzenie działań naprawczych wynikających z zanieczyszczenia powierzchni ziemi,
- wprowadzenie odpowiednich zapisów w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Na poniżej rycinie przedstawione zostały główne inwestycje, których realizacja planowana jest na terenie Gminy Cybinka. Głównym ośrodkiem wskazanym do dalszej rozbudowy funkcji mieszkaniowej jest miasto Cybinka, głównie przy ulicy Szkolnej i Dąbrowskiego. Ważnymi dla społeczności lokalnej inwestycjami są planowane budowy żłobków w Cybince oraz Bieganowie. W obrębie całej Gminy planowane są działania związane z rozbudową i modernizacją sieci dróg, chodników, ścieżek rowerowych, sieci wodno-kanalizacyjnej oraz rozwój sieci gazowej.

Ryc. 7. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej

Źródło: opracowanie własne.

4. Spójność kierunków rozwoju Gminy z kierunkami wynikającymi ze strategii rozwoju województwa. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań

Cele strategiczne oraz kierunki działań zawarte w niniejszej Strategii odnoszą się do zidentyfikowanych problemów, które mieszkańcy napotykać na obszarze Gminy Cybinka. Jednocześnie są one zgodne i harmonijne z dokumentami strategicznymi o wyższym stopniu rangi na poziomie krajowym i wojewódzkim, takimi jak Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR) oraz Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030. Współgranie celów jakie wyznacza Strategia z innymi działaniami oraz priorytetami wpływa na skuteczność i efektywność realizacji tego dokumentu.

Cel główny KSRR zakłada „efektywne wykorzystanie endogenicznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju, co tworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiągnięciu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym”. Cel ten uzupełniony jest 3 celami operacyjnymi:

Cel 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze gospodarczym, społecznym, środowiskowym i przestrzennym,

Cel 2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych,

Cel 3. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.

Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030 jest elementem systemu programowania przygotowywanego na różnych poziomach. Jej treść uwzględnia ustalenia dokumentów wyższego rzędu, w szczególności zapisy dokumentów i projektów dokumentów wspólnotowych dotyczących polityki spójności po 2020 roku, strategii krajowych, takich jak: Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.), Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 oraz koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030.

W Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030 wyznaczono cel główny: „Inteligentne gospodarowanie potencjałami regionu dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju, spójności społecznej i przestrzennej oraz wysokiej jakości życia mieszkańców” oraz następujące cele strategiczne:

1. Inteligentna, zielona gospodarka regionalna,
2. Region silny w wymiarze społecznym oraz bliski obywatelowi,
3. Integracja przestrzenna regionu,

4. Region atrakcyjny, efektywnie zarządzany i otwarty na współpracę.

Tabela poniżej przedstawia spójność celów strategicznych i operacyjnych zawierających się w Strategii Rozwoju Gminy Cybinka na lata 2024–2033 ze Strategią Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030.

Tabela 1. Spójność Strategii Rozwoju Gminy Cybinka na lata 2024–2033 ze Strategią Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030

Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030	Strategia Rozwoju Gminy Cybinka na lata 2024–2033
<p>1. Inteligentna, zielona gospodarka regionalna</p> <p>1.1 Wzmocnienie sektora B+R oraz mechanizmów transferu innowacji, szczególnie w obszarach regionalnych inteligentnych specjalizacji</p> <p>1.2 Rozwój zielonej gospodarki, w tym energetyki przyjaznej środowisku</p> <p>1.3 Wysoka jakość kształcenia oraz jego powiązanie z regionalnym rynkiem pracy</p> <p>1.4 Wzmocnienie atrakcyjności inwestycyjnej i powiązań gospodarczych regionu</p> <p>1.5 Rozwój konkurencyjnego sektora przedsiębiorstw i wsparcie reindustrializacji</p> <p>1.6 Rozwój potencjału turystycznego</p> <p>1.7 Konkurencyjne i ekologiczne rolnictwo oraz rozwój produktów regionalnych</p>	<p>1. Czysta, bezpieczna i funkcjonalna Gmina Cybinka</p> <p>1.1. Adaptacja do zmian klimatu i bezpieczeństwo energetyczne</p> <p>2. Gmina Cybinka atrakcyjna dla turystów i przedsiębiorców</p> <p>2.1. Wsparcie przedsiębiorczości mieszkańców</p> <p>2.2. Wzmocniona oferta turystyczna i rekreacyjna podtrzymująca pamięć o dziedzictwie lokalnym</p> <p>2.3. Rozpoznawalna i otwarta na współpracę Gmina</p> <p>3. Gmina Cybinka wspierająca rozwój swoich mieszkańców</p> <p>3.1. Nowoczesne i bezpieczne szkoły gwarantujące wysoki poziom nauczania i wsparcie uczniów</p>
<p>2. Region silny w wymiarze społecznym oraz bliski obywatelowi</p> <p>2.1 Wzrost dostępności i efektywności kształcenia oraz wychowania przedszkolnego i opieki nad najmłodszymi dziećmi</p>	<p>1. Gmina Cybinka atrakcyjna dla turystów i przedsiębiorców</p> <p>1.1. Wzmocniona oferta turystyczna i rekreacyjna podtrzymująca pamięć o dziedzictwie lokalnym</p> <p>2. Gmina Cybinka wspierająca rozwój swoich mieszkańców</p>

2.2 Promocja włączenia społeczno–zawodowego oraz kompleksowe wsparcie seniorów
2.3 Wysoka jakość i dostępność usług medycznych oraz upowszechnianie profilaktyki zdrowotnej i zdrowego stylu życia
2.4 Zapewnienie bogatej oferty kulturalnej oraz ochrona i promocja dziedzictwa kulturowego
2.5 Rozbudowa oraz modernizacja infrastruktury sportowej i rekreacyjnej, a także upowszechnianie i promocja sportu
2.6 Wspieranie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego i poczucia tożsamości regionalnej

3. Integracja przestrzenna regionu

3.1 Modernizacja oraz rozwój infrastruktury komunikacyjnej i transportu zbiorowego
3.2 Wzmocnienie dostępności infrastruktury teleinformatycznej
3.3 Zapewnienie wysokiego poziomu bezpieczeństwa energetycznego i publicznego
3.4 Ochrona środowiska przyrodniczego, w tym przeciwdziałanie negatywnym skutkom zmian klimatu
3.5 Rozwój funkcji metropolitalnych ośrodków wojewódzkich wraz z ich obszarami funkcjonalnymi
3.6 Wzmocnienie funkcji społeczno–gospodarczych miast średnich i lokalnych ośrodków miejskich
3.7 Zrównoważony rozwój obszarów wiejskich

2.1. Dostępne i odpowiadające potrzebom mieszkańców usługi społeczne
2.2. Nowoczesne i bezpieczne szkoły gwarantujące wysoki poziom nauczania i wsparcie uczniów
2.3. Aktywni i zintegrowani mieszkańcy

1. Czysta, bezpieczna i funkcjonalna Gmina Cybinka

1.1. Racjonalnie zagospodarowana i dostępna przestrzeń
1.2. Infrastruktura podnosząca bezpieczeństwo mieszkańców i środowiska
1.3. Adaptacja do zmian klimatu i bezpieczeństwo energetyczne

4. Region atrakcyjny, efektywnie zarządzany i otwarty na współpracę

- 4.1 Efektywna współpraca międzyregionalna i transgraniczna
- 4.2 Atrakcyjny wizerunek i rozpoznawalna marka województwa
- 4.3 Wysoka sprawność działania administracji publicznej i instytucji regionalnych oraz współdziałanie na rzecz rozwoju regionu
- 4.4 Wzmocnienie roli i integracja systemów zarządzania strategicznego oraz planowania przestrzennego na poziomie regionalnym i lokalnym
- 4.5 Rozwój e-usług i kompetencji cyfrowych społeczeństwa

1. Czysta, bezpieczna i funkcjonalna Gmina Cybinka

- 1.1. Racjonalnie zagospodarowana i dostępna przestrzeń
- 1.2. Infrastruktura podnosząca bezpieczeństwo mieszkańców i środowiska

2. Gmina Cybinka atrakcyjna dla turystów i przedsiębiorców

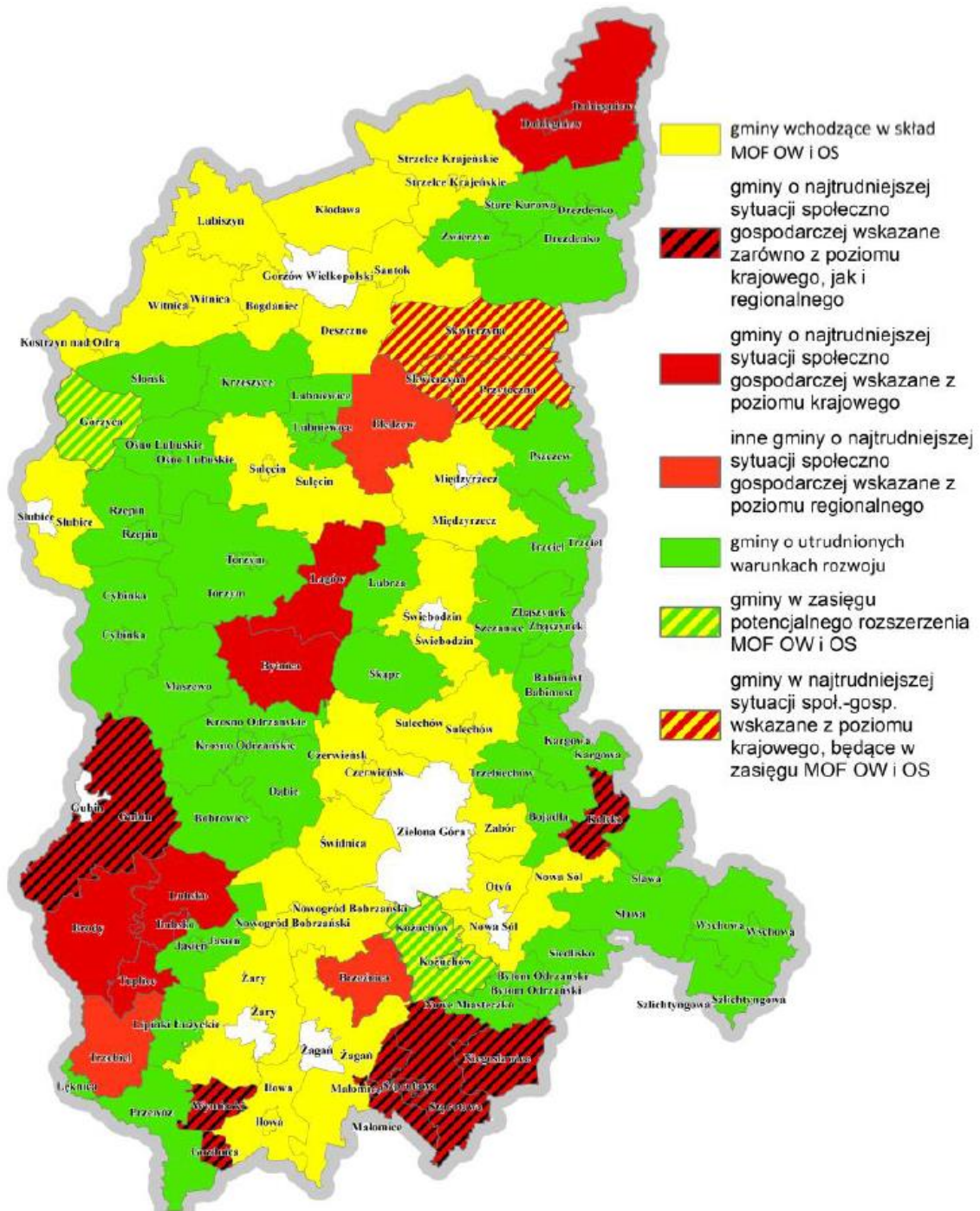
- 2.1. Rozpoznawalna i otwarta na współpracę Gmina

Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030 identyfikuje również Obszary Strategicznej Interwencji (OSI), które wskazują terytorialne ukierunkowania celów interwencji. Do obszarów tych należy w szczególności kierować interwencję publiczną obejmującą finansowane z różnych źródeł inwestycje, w tym gospodarcze, infrastrukturalne i w zasoby ludzkie. Dotyczy to zarówno obszarów charakteryzujących się największym potencjałem rozwojowym, które mają znaczący wpływ na wzrost konkurencyjności regionu, jak i obszarów o najtrudniejszej sytuacji społeczno-gospodarczej, które wymagają wsparcia, aby zapobiec ich dalszej marginalizacji.

W Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030 Gmina Cybinka zaliczona została do gmin o **utrudnionych warunkach rozwoju**. Zgodnie z dokumentem obszary te powinny być objęte szczególnymi, dedykowanymi preferencjami w finansowaniu ich rozwoju ze środków publicznych. Kluczowymi kierunkami rozwoju wskazanego obszaru jest poprawa dostępu do usług publicznych, zwiększanie dostępności komunikacyjnej, uzupełnienie infrastruktury technicznej, podnoszenie kwalifikacji zawodowych mieszkańców, wsparcie lokalnej przedsiębiorczości, rozwijanie oferty z obszaru turystyki i rekreacji, wykorzystanie atrakcyjnej przestrzeni województwa dla lokalizowania ośrodków opieki dla osób starszych z obszaru Polski i z zagranicy, przy zapewnianiu odpowiedniego standardu usług zdrowotnych i kulturalnych, wykorzystanie struktur sieciowych w pobudzaniu aktywności gospodarczej i społecznej,

promocję instrumentów współpracy i partnerstwa oraz odnowę wsi, wspieranie budowania tożsamości lokalnej i zachowanie wiejskiego dziedzictwa kulturowego i krajobrazu.

Ryc. 8. Obszary Strategicznej Interwencji – obszary wiejskie w województwie lubuskim

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030.

Gmina Cybinka nie wchodzi w skład Miejskich Obszarów Funkcjonalnych Ośrodków Wojewódzkich i Ośrodków Subregionalnych (MOF OW i OS), dlatego nie wszystkie instrumenty terytorialne są dla niej dostępne, jednak może realizować instrumenty dedykowane dla ośrodków lokalnych z obszarami wiejskimi, czyli tzw. „małe ZIT-y” – są one przeznaczone głównie dla partnerstw lokalnych.

Strategia klasyfikuje również Gminę do I strefy obszarów przygranicznych w województwie lubuskim, czyli bezpośrednio przylegających do granicy, przez co występuje tu silne oddziaływanie transgraniczne.

Gmina Cybinka została zaliczona do obszarów zagrożonych wystąpieniem powodzi (w części Gminy stwierdzono występowanie obszarów o **wysokim** prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi). Ponadto zachodni obszar Gminy (wzdłuż granicy) jest narażony na zalanie w przypadku uszkodzenia wału.

W momencie prac nad niniejszym dokumentem trwały również prace nad **Strategią Rozwoju Ponadlokalnego dla Gminy Słubice, miasta Kostrzyn nad Odrą, Gminy Rzepin, Gminy Osno Lubuskie, Gminy Cybinka, Gminy Górzycza, Gminy Słońsk – Porozumienia „G – 7” na lata 2022 – 2030**”. „G–7” to partnerstwo zawiązane w celu trwałego, zrównoważonego i efektywnego rozwoju 7 gmin do niego należących, zmierzające do osiągnięcia celów rozwojowych wpisujących się w Strategię Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030. Cele główne i cele szczegółowe wskazanej Strategii Rozwoju Ponadlokalnego to:

1. Zahamowanie ubożenia przyrodniczego oraz zwiększenie odporności regionu na negatywne efekty zmian klimatu:

- 1.1. Wzrost różnorodności przyrodniczej,
- 1.2. Wzrost bezpieczeństwa mieszkańców w obliczu kataklizmów i klęsk żywiołowych,
- 1.3. Poprawa stanu środowiska.

2. Wzrost potencjału gospodarczego regionu i jego atrakcyjności jako miejsca zamieszkania:

- 2.1. Wzrost komfortu życia mieszkańców regionu poprzez zwiększenie dostępności komunikacyjnej oraz bazy rekreacyjnej,
- 2.2. Wzrost potencjału turystycznego w oparciu o granicę, dziedzictwo naturalne i zabytki architektury,

2.3. Stworzenie warunków do innowacji w obszarze edukacji formalnej i nieformalnej.

3. Wzrost roli kultury, dziedzictwa narodowego i tożsamości lokalnej w budowaniu kapitału społecznego

3.1. Stworzenie warunków do rozwoju kultury i tożsamości lokalnej

3.2. Stworzenie warunków do większej aktywności społecznej.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubuskiego jest nadrzędnym dokumentem planistycznym, który reguluje kwestie związane z planowaniem przestrzennym w regionie. W ramach zapisów zawartych w Planie, Gmina Cybinka ujęta została w 7 obszarach interwencji:

1. Wiejskie obszary funkcjonalne wymagające wsparcia procesów rozwojowych – znajdują się poza strefą bezpośredniego oddziaływania miejskich ośrodków funkcjonalnych i nie są objęte ich potencjałem rozwojowym. Szczególnie niekorzystnym zjawiskiem charakterystycznym dla tych obszarów jest odpływ ludności, a bariery w rozwoju stanowią głównie: niska dostępność do usług publicznych, zły stan techniczny zabudowy, słaba jakość infrastruktury technicznej oraz niska dostępność komunikacyjna. Szansą na rozwój tych terenów jest wykorzystanie ich walorów przyrodniczych i potencjału turystycznego. Elementem istotnie wspierającym rozwój jest także zapewnienie efektywnej infrastruktury transportowej i poprawa transportu zbiorowego. Eliminacja dysproporcji na poziomie rozwoju tych terenów jest niezwykle istotna z punktu widzenia zachowania spójności terytorialnej regionu.
2. Obszary narażone na niebezpieczeństwo w skali dorzeczy.
3. Obszary ochrony i kształtowania zasobów wodnych .
4. Obszary o najniższym stopniu rozwoju oraz pogarszających się perspektywach rozwojowych.
5. Obszary o najniższym poziomie dostępu do dóbr i usług warunkujących możliwości rozwojowe.
6. Obszary przygraniczne – I strefa.
7. Obszar funkcjonalny SUBREGION G8.

Zasady zagospodarowania dla wskazanych obszarów omówione zostały w rozdziale 3. Model struktury funkcjonalno–przestrzennej Gminy Cybinka oraz ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminy.

Zgodnie z definicją zawartą w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubuskiego „Euroregiony to obszary współpracy transgranicznej

ustanowione decyzją regionów przygranicznych dwóch lub więcej państw. Wśród celów powstania euroregionów najczęściej wymienia się wspieranie wymiany gospodarczej i turystycznej, rozwój komunikacji, działalność kulturową, wspólne rozwiązywanie problemów transgranicznych". Gmina Cybinka zalicza się do **Euroregionu Sprewa–Nysa–Bóbr**.

Inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym wynikające z Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubuskiego zaplanowane na terenie Gminy Cybinka:

→ w zakresie sieci drogowej

- DK29 Budowa drogi rowerowej na odcinku Urad – Cybinka (zrealizowano),

→ w zakresie komunikacji i transportu

- Remont i modernizacja zabudowy regulacyjnej Odry swobodnie płynącej – odbudowa i modernizacja zabudowy regulacyjnej – w celu przystosowania odcinka Odry od Malczyc do ujścia Nysy,
- Prace modernizacyjne na Odrze granicznej w celu zapewnienia zimowego lodotamania na terenie województwa lubuskiego,
- Remont i modernizacja zabudowy regulacyjnej na Odrze granicznej na terenie województwa lubuskiego,
- Budowa infrastruktury postojowo–cumowniczej na Odrze dolnej i granicznej oraz nowe oznakowanie szlaku żeglugowego,
- Przystosowanie Odrzańskiej Drogi Wodnej do parametrów klasy Va,

→ w zakresie gospodarki wodno-ściekowej

- Modernizacja oczyszczalni ścieków w Cybince,
- Zaprojektowanie i budowa sieci kanalizacji sanitarnej,

→ w zakresie gospodarki odpadami

- Budowa nowych punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych (PSZOK występuje na terenie Gminy),

→ w zakresie obronności i bezpieczeństwa

- Regulacja Odry na odcinku od Brzegu Dolnego do ujścia Nysy Łużyckiej.

5. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych

Prawidłowy przebieg realizacji Strategii Rozwoju Gminy Cybinka na lata 2024–2033 będzie kontrolowany poprzez odpowiednie jej wdrażanie, a następnie monitoring, ewaluację i w razie konieczności – aktualizację.

Burmistrz Cybinki:

- stymulowanie i koordynacja działań,
- integrowanie zasobów.

Rada Miejska w Cybince:

- wsparcie strategiczne przy realizacji i ewaluacji strategii oraz podejmowaniu decyzji strategicznych.

Pracownicy Urzędu Miejskiego w Cybince:

- koordynacja działań,
- poszukiwanie nowych źródeł finansowania,
- monitoring, ewaluacja i przygotowanie zmiany do aktualizacji,
- realizacja.

Wdrażanie Strategii

Strategia realizowana będzie w okresie, na jaki przyjęty został dokument, a więc w latach 2024–2033. Jednym z elementów wdrażania niniejszej Strategii jest zapoznanie się z dokumentem przez pracowników Urzędu oraz jednostek organizacyjnych i wyznaczenie obszarów, za które każda jednostka lub pracownik będą odpowiedzialni. Podmiotami zaangażowanymi w proces realizacji Strategii będzie sektor publiczny (władze samorządowe, jednostki organizacyjne miasta i gminy, inne jednostki samorządu terytorialnego), sektor prywatny (partnerzy prywatni i biznesowi, przedsiębiorcy, inwestorzy, organizacje otoczenia biznesu, zrzeszenia gospodarcze) oraz sektor społeczny (mieszkańcy, organizacje pozarządowe, liderzy społeczni, osoby publiczne). Z kolei za etap wdrażania, monitorowania, ewaluacji i aktualizacji Strategii odpowiedzialny będzie Burmistrz Cybinki, Rada Miejska w Cybince oraz pracownicy Urzędu, jednostki organizacyjne i partnerzy Gminy.

Strategia Rozwoju Gminy Cybinka na lata 2024–2033 jest dokumentem określającym kierunki rozwoju w poszczególnych obszarach funkcjonowania samorządu.

W celu zachowania nadrzędności oraz spójności Strategii wobec innych planów, programów i dokumentów o charakterze strategicznym przyjętych przez Gminę na potrzeby realizacji zadań, rekomenduje się ich aktualizację zgodnie z celami strategicznymi. Zagwarantowanie spójnego podejścia do polityki rozwoju wymagać zatem będzie uwzględnienia zapisów Strategii w zakresie konkretnych obszarów zarówno w dokumentach wieloletnich, jak i programach przyjmowanych corocznie, jednak w konsekwencji pozwoli to na wzmocnienie efektu podejmowanych działań, a jednocześnie także uszczegółowi zapisy Strategii.

Wdrażając Strategię Gmina Cybinka będzie dbała o dobrą współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z lokalnymi organizacjami pozarządowymi, ale również z innymi jednostkami samorządu terytorialnego oraz administracją rządową. Dodatkowo Gmina będzie aktywnie uczestniczyć w konsultacjach innych Strategii przyjmowanych przez okoliczne podmioty z jej otoczenia (w szczególności z terenu powiatu ślubickiego).

W celu zaangażowania organizacji pozarządowych we wspólne działania na rzecz rozwoju Gminy, przynajmniej część projektów będzie realizowana w partnerstwie z NGO, dzięki czemu przy realizacji przedsięwzięć uda się dotrzeć do coraz większej liczby odbiorców ze względu na aktywność stowarzyszeń i fundacji w poszczególnych sołectwach.

Monitoring i ewaluacja Strategii

W celu sprawdzenia efektywności prowadzonych działań zakłada się przeprowadzenie analizy stopnia realizacji zakładanych celów. Prowadzenie monitoringu pozwala na weryfikację i reakcję w przypadku występowania negatywnych zjawisk, a także wprowadzenie aktualizacji dokumentu, o ile zajdzie taka potrzeba.

System monitorowania pełni funkcje kontrolne oraz weryfikujące skuteczność wdrażanych przedsięwzięć. Efekty Strategii będą monitorowane i opisywane w corocznym Raporcie o stanie gminy, który jest obowiązkowym dokumentem zgodnie z art. 28aa ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym. Jednocześnie monitorowanie strategii umożliwi także rzetelne informowanie podmiotów zewnętrznych o osiągniętych celach i wynikach, zrealizowanych działaniach oraz planowanych strategicznych inwestycjach czy projektach.

Monitoring będzie odbywał się przy pomocy tabeli ewaluacyjnej, stanowiącej załącznik nr 3 do niniejszego dokumentu, która będzie zawierała przykładowe wskaźniki stopnia realizacji poszczególnych zadań. Odpowiednie uzupełnienie tabeli pozwoli na sprawdzenie czy i w jakim stopniu zaplanowane działanie zostało zrealizowane. W ten sposób można będzie ocenić, w jakiej części

wykonano założony cel operacyjny, a następnie strategiczny. Monitoring przeprowadzany będzie co 2 lata od roku przyjęcia Strategii i tym samym rozpoczęcia wdrażania jej założeń.

Po wdrożeniu Strategii przeprowadzona zostanie ewaluacja ex-post, która bazować będzie na wynikach ewaluacji ex-ante przeprowadzonej w 2023 roku (Diagnoza sytuacji przestrzennej, gospodarczej i społecznej Gminy Cybinka). Celem ewaluacji ex-post będzie określenie długotrwałych efektów wdrażania Strategii, w tym skuteczności i efektywności podjętych działań oraz wielkości zaangażowanych środków. Wynikiem oceny końcowej powinny być wskazania odnośnie do dalszej polityki rozwoju Gminy Cybinka oraz zdefiniowane czynniki, przyczyniające się do sukcesu lub niepowodzenia wdrażania Strategii.

Aktualizacja Strategii

Bieżące monitorowanie i ocena skuteczności działań Strategii Rozwoju Gminy Cybinka na lata 2024–2033 będzie przesłanką do zareagowania, a tym samym wprowadzenia zmian w dokumencie w uzasadnionych przypadkach.

W przypadku identyfikacji konieczności modyfikacji Strategii Rozwoju Gminy Burmistrz występuje do Rady Miejskiej w Cybince z wnioskiem o jej zmianę. Ewentualna aktualizacja Strategii następować będzie w trybie przewidzianym w art. 10f ust. 5 ustawy o samorządzie gminnym, który stanowi, iż strategia rozwoju gminy podlega aktualizacji, jeżeli wymaga tego sytuacja społeczna, gospodarcza lub przestrzenna gminy lub gdy jest to konieczne dla zachowania jej spójności ze strategią rozwoju ponadlokalnego lub strategią rozwoju województwa. Do aktualizacji strategii rozwoju gminy stosuje się wtedy zapisy z art. 10f ust. 1–4 ustawy o samorządzie gminnym.

6. Ramy finansowe i źródła finansowania

Gmina Cybinka na bieżąco analizuje możliwości pozyskania zewnętrznych źródeł finansowania działalności, w tym kierunków działań przewidzianych w Strategii, zarówno stanowiących wydatki bieżące jak i majątkowe.

Analizy te obejmują:

- fundusze unijne, m.in. Fundusze Europejskie dla Lubuskiego 2021–2027;
- ogólnopolskie programy operacyjne;
- programy rządowe, w tym m.in. Fundusz Rozwoju Dróg Samorządowych, Maluch+, Senior+, Dostępność+, Fundusz Inwestycji Lokalnych, Polski Ład oraz inne programy w obszarze ochrony środowiska, sportu, kultury, edukacji i innych;
- programy jednostek samorządu terytorialnego wyższych szczebli, w tym zwłaszcza programy finansowane ze środków Samorządu Województwa Lubuskiego;
- inne, nieunijne fundusze międzynarodowe, np. Fundusze Norweskie;
- inne zwrotne i bezzwrotne źródła finansowania, dystrybuowane przez podmioty publiczne i prywatne.

Program Regionalny: Fundusze Europejskie dla Lubuskiego 2021–2027 będzie głównym dokumentem określającym kierunki wsparcia finansowanego ze środków Unii Europejskiej w województwie lubuskim w okresie budżetowym 2021–2027.

W ramach nowej perspektywy finansowej 2021–2027 samorząd będzie miał możliwość korzystania z nowej puli dofinansowań. Polityka spójności na lata 2021–2027 docelowo obejmie fundusze takie jak:

- **EFRR** – Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego,
- **FS** – Fundusz Spójności,
- **EFS+** – Europejski Fundusz Społeczny+.

Do programów krajowych w nowej perspektywie finansowej 2021–2022 należą m.in.:

- **FEniKS** – Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko,
- **FENG** – Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki,
- **FERS** – Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021–2027,
- **FERC** – Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy,
- **PTFE** – Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich,
- **FEPŻ** – Fundusze Europejskie Pomoc Żywnościowa,
- programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej.

Powyższe instrumenty finansowe, jak i środki własne Gminy, stanowią potencjalne źródła finansowania realizacji Strategii Rozwoju Gminy Cybinka na lata 2024–2033. Głównymi źródłami finansowania celów rozwojowych będą dochody własne Gminy, takie jak podatki i opłaty lokalne, udział w podatku dochodowym od osób fizycznych i pozostałe środki publiczne. Jednocześnie wiele zadań przewidzianych w strategii realizowanych będzie w ramach bieżącej działalności poszczególnych referatów Urzędu Miejskiego w Cybince oraz jednostek organizacyjnych Gminy Cybinka.

Realizacja części zadań przewidzianych w Strategii wymaga i zakłada współpracę z gminami sąsiednimi, powiatem ślubickim oraz województwem lubuskim i ich jednostkami organizacyjnymi. Współpraca ta może obejmować również wymiar finansowy, w tym przekazanie dotacji na realizację zadania.

Podstawę do określenia ram finansowych działań strategicznych stanowić będzie budżet Gminy oraz wieloletnia prognoza finansowa. Gmina będzie utrzymywać nadwyżkę operacyjną w sposób nie zagrażający dyscyplinie finansów publicznych i umożliwiający spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań. Pozostałe środki, a także dochody majątkowe, przeznaczone będą na realizację zaplanowanych inwestycji. Wieloletnia prognoza finansowa określa długookresowe cele strategiczne. W celu oddania realności prognozy oraz rzetelności finansowego przedstawienia planowanych działań, wieloletnia prognoza finansowa oddawać będzie wszystkie wydarzenia, które mają lub mogą mieć wpływ na gospodarkę finansową Gminy, a przede wszystkim uzależnione będą od czynników makroekonomicznych, takich jak: PKB, inflacja, tempo wzrostu wynagrodzeń, czy planowane zmiany systemowe np. w podatkach dochodowych. Na tej podstawie wyznaczane będą możliwe do przeznaczenia limity wydatków w poszczególnych latach na wyznaczone przedsięwzięcia. W przypadku zaciągania zwrotnych źródeł finansowania, kształt wskaźnika obsługi zadłużenia określonego w art. 243 ustawy o finansach publicznych w każdym roku prognozy powinien uwzględniać obsługę dodatkowych zobowiązań Gminy.

Tabela poniżej przedstawia prognozę wysokości głównych kategorii budżetowych w latach 2024–2033 na podstawie zmiany uchwały Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Cybinka na lata 2024–2040. W analizowanych latach łączne dochody wyniosą prawie 441,5 mln zł, z czego dochody z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych blisko 60 mln zł i podatku od nieruchomości 81 mln zł. Łączne wydatki wyniosą natomiast 434,7 mld zł.

Tabela 2. Prognozowane środki budżetowe w okresie realizacji Strategii (zł)

	Dochody ogółem, w tym	PIT	podatek od nieruchomości	Wydatki ogółem
2024	51 758 389,45	5 391 526,00	5 800 000,00	55 441 955,95
2025	48 121 365,91	5 600 000,00	6 300 000,00	46 835 655,33
2026	47 840 000,00	5 800 000,00	7 000 000,00	46 546 069,21
2027	41 480 000,00	6 000 000,00	8 900 000,00	40 171 048,84
2028	41 010 000,00	5 800 000,00	8 900 000,00	39 691 048,84
2029	41 290 000,00	5 900 000,00	8 810 000,00	39 947 073,32
2030	41 770 000,00	6 000 000,00	8 820 000,00	40 341 591,56
2031	42 250 000,00	6 100 000,00	8 830 000,00	41 082 664,52
2032	42 730 000,00	6 200 000,00	8 840 000,00	42 076 996,00
2033	43 210 000,00	6 300 000,00	8 850 000,00	42 527 992,00
Ogółem	441 459 755,36	59 091 526,00	81 050 000,00	434 662 095,57

Źródło: opracowanie własne na podstawie uchwały nr LXVIII/343/2024 Rady Miejskiej w Cybince z dnia 24 stycznia 2024 r. w sprawie zmiany uchwały Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Cybinka na lata 2024-2040.

Potencjał inwestycyjny Gminy rozumiany jako suma środków finansowych pozostałych do dyspozycji, po pokryciu wszystkich bieżących kosztów funkcjonowania (wydatków bieżących) oraz spłacie obecnie zaplanowanych rat kapitałowych (rozchodów) w latach 2024–2033 wyniesie ponad 88 mln zł.

Spis rycin

Ryc. 1. Zmiana liczby ludności w Gminie Cybinka w latach 2012-2022	11
Ryc. 2. Poziom rozwoju poszczególnych obszarów według ankietowanych..	15
Ryc. 3. Główne priorytety rozwoju Gminy Cybinka według ankietowanych.	17
Ryc. 4. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej – główne korytarze i elementy sieci transportowych, w tym pieszo-rowerowych oraz główne elementy infrastruktury społecznej i technicznej.....	36
Ryc. 5. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej – struktura sieci osadniczej wraz z rolą i hierarchią jednostek osadniczych w Gminie Cybinka	37
Ryc. 6. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej – pokrycie terenu oraz system powiązań przyrodniczych w Gminie Cybinka	40
Ryc. 7. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej	51
Ryc. 8. Obszary Strategicznej Interwencji – obszary wiejskie w województwie lubuskim.....	57

Spis tabel

Tabela 1. Spójność Strategii Rozwoju Gminy Cybinka na lata 2024-2033 ze Strategią Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030.....	54
Tabela 2. Prognozowane środki budżetowe w okresie realizacji Strategii (zł) .	66

Załącznik 1:
Diagnoza sytuacji przestrzennej,
gospodarczej i społecznej
Gminy Cybinka

SPIS TREŚCI

METODOLOGIA BADAŃ	70
CZĘŚĆ 1: DIAGNOZA SYTUACJI PRZESTRZENNEJ GMINY	71
1.1. Informacje ogólne	71
1.2. Transport i łączność	74
1.3. Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne	75
1.4. Walory przyrodnicze	84
1.5. Walory historyczne	92
CZĘŚĆ 2: DIAGNOZA SYTUACJI GOSPODARCZEJ GMINY	94
2.1. Gospodarka lokalna i rynek pracy	94
2.2. Infrastruktura i środowisko	102
Infrastruktura drogowa	102
Urządzenia sieciowe	103
Gospodarka odpadami	107
Ochrona środowiska	108
Odnawialne Źródła Energii	110
2.3. Stan finansów samorządowych	114
Wykonanie budżetu	114
Struktura dochodów i wydatków	118
Pozyskane środki zewnętrzne	124
Potencjał inwestycyjny	125
CZĘŚĆ 3: DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ GMINY	127
3.1. Demografia	127
3.2. Kapitał społeczny	131
Opieka przedszkolna	131
Edukacja szkolna	134
Kultura i sport	139
Bezpieczeństwo publiczne	141
Otoczenie zewnętrzne i wewnętrzne Gminy	143
3.3. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	148

Metodologia badań

Punktem wyjścia do opracowania Strategii Rozwoju Gminy Cybinka na lata 2024-2033 jest niniejsza Diagnoza sytuacji przestrzennej, gospodarczej i społecznej jednostki. Dokument wskazuje główne wyzwania społeczno-gospodarcze stojące przed Gminą, które powinny zostać podjęte w wyniku realizacji Strategii. W tym celu przeprowadzona została ocena stanu istniejącego jednostki w ujęciu systemowym oraz dynamicznym. Ujęcie systemowe oznacza rozpoznanie związków pomiędzy środowiskiem przyrodniczym, społecznym i gospodarczym Gminy oraz jego relacji z otoczeniem zewnętrznym, mającymi podstawowe znaczenie dla efektywnego funkcjonowania systemu jako całości. Ujęcie dynamiczne oznacza z kolei porównanie sytuacji jednostki w danym przedziale czasowym. Na potrzeby niniejszego opracowania analizie poddano lata 2018 – 2022 (o ile nie zaznaczono inaczej).

Dokument powstał w oparciu o dane Urzędu Miejskiego w Cybince, gminne plany, programy oraz dokumenty strategiczne, a także dane Głównego Urzędu Statystycznego. Ponadto przeanalizowane zostały dokumenty wyższego szczebla pod względem ujęcia w nich Gminy. Dane demograficzne pochodzące z Banku Danych Lokalnych GUS mogą różnić się od informacji udostępnianych przez Urząd Miejski w Cybince, ponieważ w procesie ich pozyskiwania wykorzystano różne metody badawcze.

W celu oceny stanu istniejącego zastosowano metodę analizy porównawczej, w której Gmina Cybinka zestawiona została z grupą porównawczą. Kryterium doboru jednostek porównawczych była liczba mieszkańców w 2022 roku zbliżona do Gminy (mieszcząca się w przedziale 5 – 7 tys. osób), status gminy miejsko – wiejskiej, położenie w województwie lubuskim oraz przynależność gminy do grupy funkcjonalnej J3 (gospodarka ekstensywna). Grupę porównawczą stanowią zatem takie jednostki jak: Iłowa, Jasień oraz Kargowa. Do analizy wskaźnikowej wykorzystano również średnie wartości dla powiatu ślubickiego oraz województwa lubuskiego.

Do przygotowania Diagnozy wykorzystane zostały najaktualniejsze dla Gminy dane dostępne w momencie opracowywania Dokumentu. Przedstawione zatem informacje prezentują stan na rok 2022, chyba że zaznaczono inaczej.

CZĘŚĆ 1: DIAGNOZA SYTUACJI PRZESTRZENNEJ GMINY

1.1. Informacje ogólne

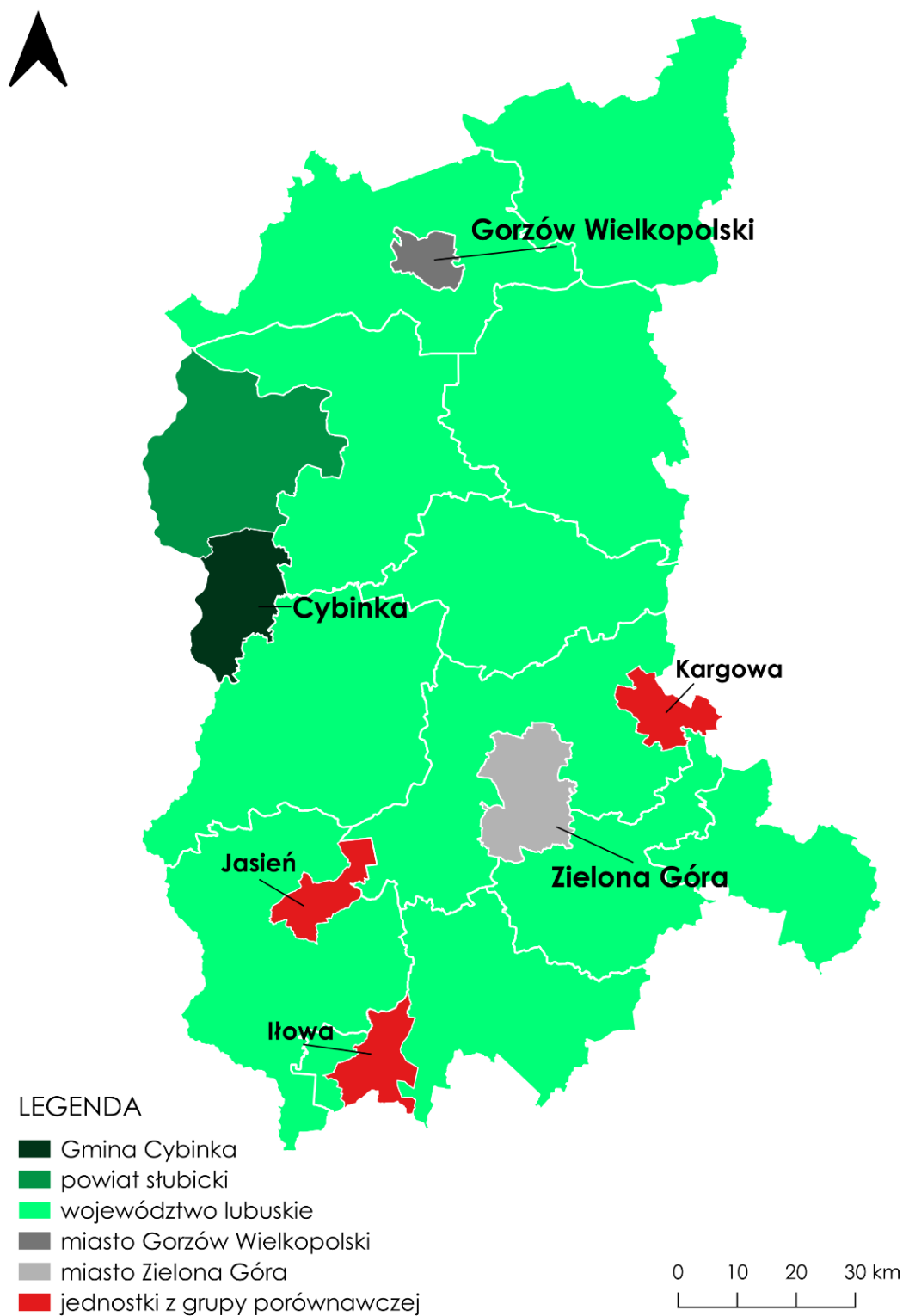
Gmina Cybinka jest gminą miejsko-wiejską położoną przy granicy polsko-niemieckiej, w zachodniej części województwa lubuskiego, w południowej części powiatu słuwickiego. Siedziba władz gminnych znajduje się w mieście Cybinka, które zlokalizowane jest w centralnej części Gminy. W 2022 roku badaną jednostkę zamieszkiwały 6 232 osoby, co stanowiło ok. 13,5% liczby wszystkich mieszkańców powiatu. W tym samym roku powierzchnia całkowita Gminy wynosiła 280 km², co stanowiło ok. 28% powierzchni powiatu słuwickiego.

Gmina Cybinka graniczy:

- od północy z gminą Rzepin i gminą Słubice (pow. słuwicki);
- od południa z gminą Gubin (pow. krośnieński);
- od wschodu z gminą Maszewo (pow. krośnieński) i gminą Torzym (pow. sulęciński);
- od zachodu z miastem Eisenhüttenstadt (pow. Oder – Spree, Brandenburgia).

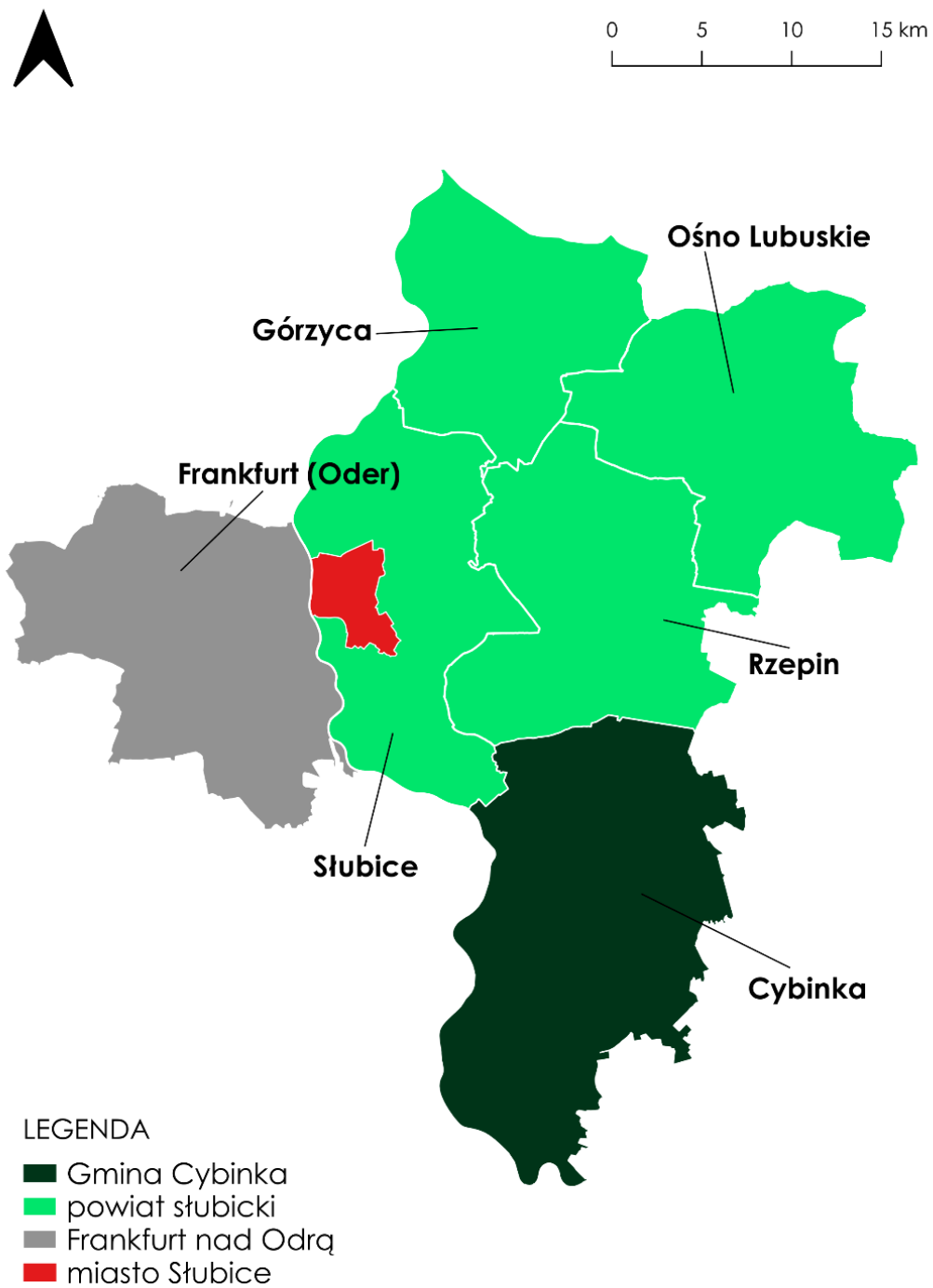
W skład Gminy wchodzi miasto Cybinka oraz 12 sołectw: Biazków, Bieganów, Drzeniów, Grzmiąca, Kłopot, Krzesin, Maczków, Mielesznica, Radzików, Rąpice, Sądów oraz Urząd.

Ryc. 1. Położenie Gminy Cybinka oraz jednostek z grupy porównawczej na tle województwa lubuskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

Ryc. 2. Położenie Gminy Cybinka na tle powiatu słubickiego i Frankfurtu nad Odrą

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

1.2. Transport i łączność

Sieć drogową Gminy Cybinka tworzą szlaki o znaczeniu krajowym, regionalnym i lokalnym. Przez centralną część badanej jednostki przebiega droga krajowa nr 29 (relacji Krosno Odrzańskie – Słubice), która dzieli Gminę na dwie części – północną oraz południową. Ponadto w północnej części Gminy przebiega droga wojewódzka nr 134 (relacji Maczków – Urad). Sieć drogową badanej jednostki uzupełniają drogi powiatowe i drogi gminne, a dodatkowo ok. 20 km na północny – zachód od miasta Cybinka znajduje się węzeł autostradowy „Świecko”, który stanowi początek Autostrady A2 w Polsce. Gmina charakteryzuje się umiarkowaną dostępnością komunikacyjną względem najważniejszych miast województwa lubuskiego – średni czas podróży samochodem osobowym z centrum badanej jednostki do Zielonej Góry (62,5 km) wynosi ponad 1 godzinę, a do Gorzowa Wielkopolskiego (ok. 83 km) – ok. 1,5 godziny. Z kolei średni czas dojazdu z Cybinka do Słubic i Frankfurtu nad Odrą (ok. 25 km) wynosi 0,5 godziny.

Na terenie Gminy Cybinka nie ma żadnej stacji kolejowej – najbliższy dworzec PKP zlokalizowany jest w mieście Rzepin oddalonym o ok. 20 km na północny – wschód od centrum badanej jednostki, zatem transport zbiorowy na terenie Gminy realizowany jest poprzez połączenia autobusowe, organizatorem których jest samorząd Gminy Cybinka. W 2022 roku wykonawcami usługi były następujące podmioty: PTH TRANSHAND Słubice oraz PKS Zielona Góra. W tym samym roku systemem transportu autobusowego objęte były wszystkie miejscowości znajdujące się na terenie Gminy, z wyjątkiem miejscowości Tawęcina. Głównymi kierunkami dojazdu wśród mieszkańców korzystających z komunikacji autobusowej były Słubice, Krosno Odrzańskie oraz Rzepin, a przewozy organizowane były w ramach 11 linii na zasadach komercyjnych.

Ryc. 3. Sieć drogowa Gminy Cybinka

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

1.3. Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubuskiego jest nadrzędnym dokumentem planistycznym, który reguluje kwestie związane z planowaniem przestrzennym w regionie. W ramach zapisów zawartych w Planie Gmina Cybinka ujęta została w następujących 7 obszarach interwencji:

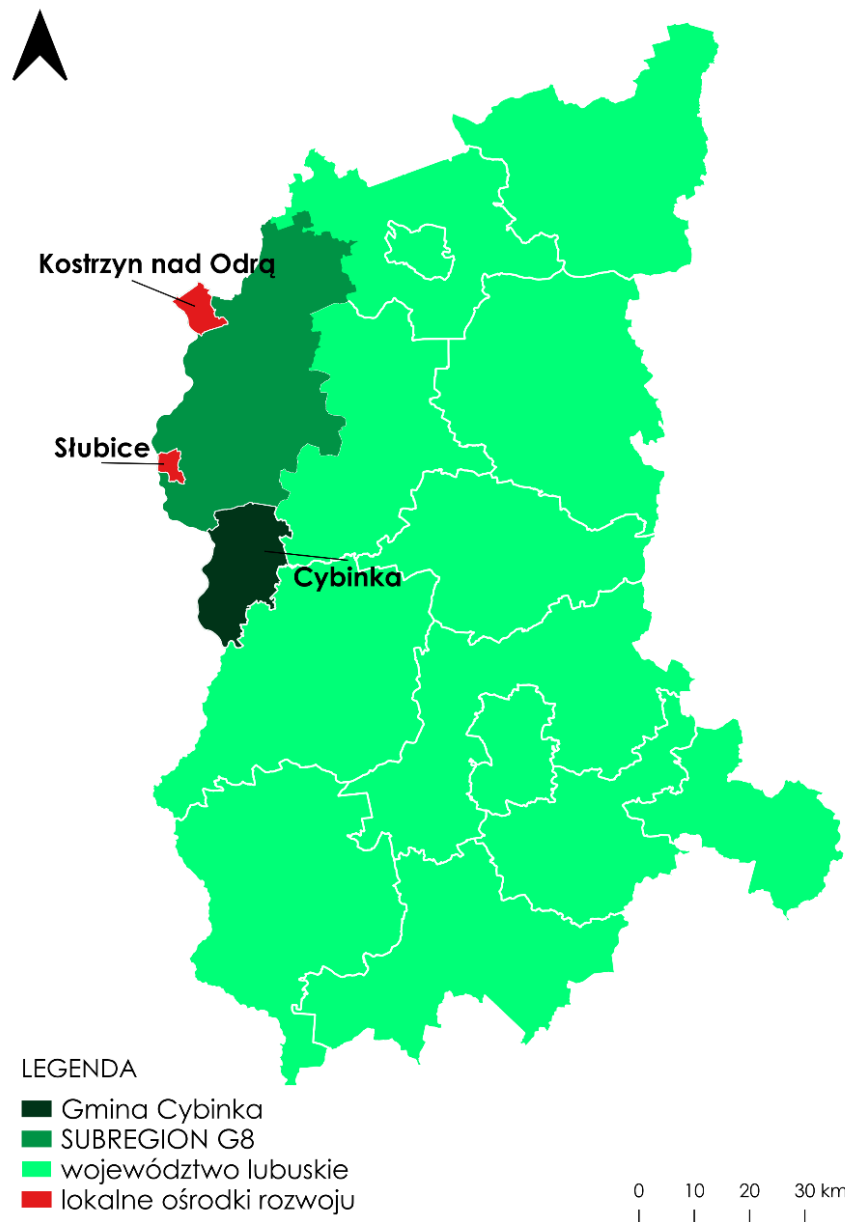
- 1) **Wiejskie obszary funkcjonalne wymagające wsparcia procesów rozwojowych.** Obszary te położone są poza zasięgiem bezpośredniego oddziaływania ośrodków miejskich i subregionalnych, co przyczynia się do znacznego odpływu ludności z tego terenu. Dodatkowo wyznaczone obszary charakteryzuje niska dostępność do usług publicznych, zły stan techniczny zabudowy, słaba jakość infrastruktury technicznej oraz niska dostępność komunikacyjna. Do głównych zasad zagospodarowania dla wskazanego obszaru zalicza się m.in.: zachowanie ładu przestrzennego i spójności przestrzennej obszaru, intensyfikację rolnictwa na gruntach najwyższej jakości, rewitalizację obszarów zdegradowanych, wzmacnianie infrastruktury turystycznej, podejmowanie działań mających na celu ochronę zabytków i zachowanie krajobrazu kulturowego, rozwój w oparciu o uwarunkowania lokalne, wyznaczenie nowych terenów mieszkaniowych z uwzględnieniem uwarunkowań demograficznych, wyznaczenie nowych terenów inwestycyjnych, wykluczenie lokalizacji zabudowy chronionej akustycznie w bezpośrednim sąsiedztwie terenów kolejowych oraz zapewnienie niezbędnych rezerw terenowych pod lokalizację systemów infrastruktury technicznej obsługującej obszary aktywności gospodarczej;
- 2) **Obszary narażone na niebezpieczeństwo w skali dorzeczy,** które charakteryzują się wysokim prawdopodobieństwem wystąpienia powodzi. Głównymi założeniami polityki przestrzennej wobec wskazanych obszarów są takie działania jak: zakaz budowy budynków na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat ($Q = 10\%$), ograniczanie zabudowy na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat ($Q = 1\%$), oraz na obszarach o niskim prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi $Q = 0,2\%$ i obszarach narażonych na zalanie w przypadku zniszczenia lub uszkodzenia wałów, uwzględnianie w zagospodarowaniu terenów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi, w tym potrzeby zwiększania retencji i hamowania spływu powierzchniowego (zbiorniki zaporowe, obiekty małej retencji, zalesienia) oraz podejmowanie działań mających na celu rozbudowę infrastruktury przeciwpowodziowej;
- 3) **Obszary ochrony i kształtowania zasobów wodnych.** Zgodnie z przyjętymi kryteriami delimitacji Gmina Cybinka sklasyfikowana została jako: obszar objęty ryzykiem nieosiągnięcia celów środowiskowych jednolitych części wód podziemnych Wobec wskazanego obszaru wyznaczono następujące kierunki działań: uwzględnianie w zagospodarowaniu potrzeb retencionowania wód opadowych, rozbudowę infrastruktury technicznej sprzyjającej ochronie środowiska przyrodniczego, a także ograniczanie lokalizowania obiektów uciążliwych dla wód podziemnych;

- 4) **Obszary o najniższym stopniu rozwoju i pogarszających się perspektywach rozwojowych**, które charakteryzują się złą sytuacją społeczną, gospodarczą i przestrzenną w wyniku niskiego poziomu PKB *per capita*, słabej dostępności oraz jakości usług publicznych, małego potencjału ośrodków miejskich, słabo rozwiniętej sieci osadniczej i zaburzonej struktury demograficznej. Do głównych zasad zagospodarowania dla wskazanego obszaru zalicza się m.in.: zachowanie spójności przestrzennej obszaru, zachowanie ładu przestrzennego w strefach zurbanizowanych, jak i na terenach wiejskich, rewitalizację obszarów zdegradowanych, podejmowanie działań mających na celu ochronę zabytków i zachowanie krajobrazu kulturowego, wzmacnianie infrastruktury turystycznej oraz wyznaczenie nowych terenów mieszkaniowych z uwzględnieniem uwarunkowań demograficznych;
- 5) **Obszary o najniższym poziomie dostępu do dóbr i usług warunkujących możliwości rozwojowe**, które cechują się słabszym poziomem rozwoju na tle województwa, niekorzystnymi trendami demograficznymi oraz znacznym oddaleniem od ośrodków wzrostu. Głównymi założeniami polityki przestrzennej wobec wskazanych obszarów są takie działania jak: wzmacnianie infrastruktury turystycznej, wzmacnianie infrastruktury społecznej, wyznaczenie nowych terenów mieszkaniowych uwzględniając uwarunkowania demograficzne oraz zapewniając dostępu do infrastruktury technicznej oraz społecznej, wyznaczenie nowych terenów inwestycyjnych w oparciu o istniejący układ komunikacyjny i tereny uzbrojone w infrastrukturę techniczną, wykluczenie lokalizacji zabudowy chronionej akustycznie w bezpośrednim sąsiedztwie terenów kolejowych, zapewnienie niezbędnych rezerw terenowych pod lokalizację systemów infrastruktury technicznej obsługującej obszary aktywności gospodarczej, rozbudowa zintegrowanej sieci transportowej oraz sieci infrastruktury technicznej, dążenie do zapewnienia dostępności komunikacyjnej ośrodka miejskiego za pomocą komunikacji publicznej i rowerowej, a także uwzględnienie w zagospodarowaniu terenów zagrożonych powodzią oraz budowy niezbędnej infrastruktury służącej ograniczaniu ryzyka powodziowego i skutków powodzi;
- 6) **Obszary przygraniczne**. Zgodnie z przyjętymi kryteriami delimitacji, Gmina Cybinka zakwalifikowana została do strefy pierwszej – strefy bezpośredniego sąsiedztwa granicy polsko – niemieckiej. Dla obszarów przygranicznych wyznaczono następujące zasady zagospodarowania: prowadzenie wspólnej polityki przestrzennej Polski i Niemiec oraz rozwój transportowych i innych infrastrukturalnych sieci transgranicznych;

7) **Obszar funkcjonalny SUBREGION G8**, który jest obszarem funkcjonalnym o znaczeniu regionalnym, przyjętym z inicjatywy samorządów lokalnych i samorządu województwa. SUBREGION G8 znajduje się w północno – zachodniej części województwa lubuskiego i składa się z 8 gmin (Cybinka, Górzycza, Kostrzyn nad Odrą, Ośno Lubuskie, Rzepin, Słońsk, Słubice oraz Witnica). Obszar charakteryzuje się znaczną polaryzacją pomiędzy dwoma ośrodkami lokalnymi – Kostrzynem nad Odrą oraz Słubicami. Ponadto obszar położony jest w bezpośrednim sąsiedztwie granicy polsko – niemieckiej. Do głównych zasad zagospodarowania obszaru zalicza się: zachowanie spójności przestrzennej obszaru, wyznaczenie nowych terenów mieszkaniowych z zapewnieniem dostępu do infrastruktury technicznej i społecznej, wyznaczenie nowych terenów inwestycyjnych w oparciu o istniejący układ komunikacyjny i tereny uzbrojone w infrastrukturę techniczną, wykluczenie lokalizacji zabudowy akustycznie chronionej w bezpośrednim sąsiedztwie terenów kolejowych, rozbudowa infrastruktury technicznej sprzyjającej ochronie środowiska przyrodniczego, zapewnienie niezbędnych rezerw terenowych pod lokalizację systemów infrastruktury technicznej obsługującej obszary aktywności gospodarczej, rozbudowa zintegrowanej sieci transportowej oraz sieci infrastruktury technicznej, a także dążenie do zapewnienia dostępności komunikacyjnej ośrodka miejskiego za pomocą komunikacji publicznej i rowerowej.

Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego do 2030 roku jest dokumentem definiującym kluczowe kierunki działań, które stanowią integralną część założeń przedstawionych w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubuskiego. W ramach postanowień zapisanych w Strategii Gmina Cybinka ujęta została jako jednostka wchodząca w skład **Obszaru Strategicznej Interwencji – Obszary wiejskie**. Zgodnie z przyjętymi kryteriami delimitacji Gmina sklasyfikowana została jako **obszar wiejski o utrudnionych warunkach rozwoju**. Kluczowymi kierunkami rozwoju tego obszaru jest poprawa dostępu do usług publicznych, zwiększanie dostępności komunikacyjnej, uzupełnienie infrastruktury technicznej, podnoszenie kwalifikacji zawodowych mieszkańców i wsparcie lokalnej przedsiębiorczości, rozwijanie oferty z obszaru turystyki i rekreacji, wykorzystanie atrakcyjnej przestrzeni województwa dla lokalizowania ośrodków opieki dla osób starszych z Polski i z zagranicy, przy jednoczesnym zapewnianiu odpowiedniego standardu usług zdrowotnych i kulturalnych, wykorzystanie struktur sieciowych w pobudzaniu aktywności gospodarczej i społecznej, promocję instrumentów współpracy i partnerstwa, a także odnowę wsi, wspieranie budowania tożsamości lokalnej i zachowanie wiejskiego dziedzictwa kulturowego i krajobrazu. Badana jednostka ujęta została również jako **obszar przygraniczny i obszar zagrożony powodzią**. Kierunki działań dla wskazanych obszarów zdefiniowane zostały w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubuskiego.

Ryc. 4. Gmina Cybinka na tle Obszaru funkcjonalnego SUBREGION G8

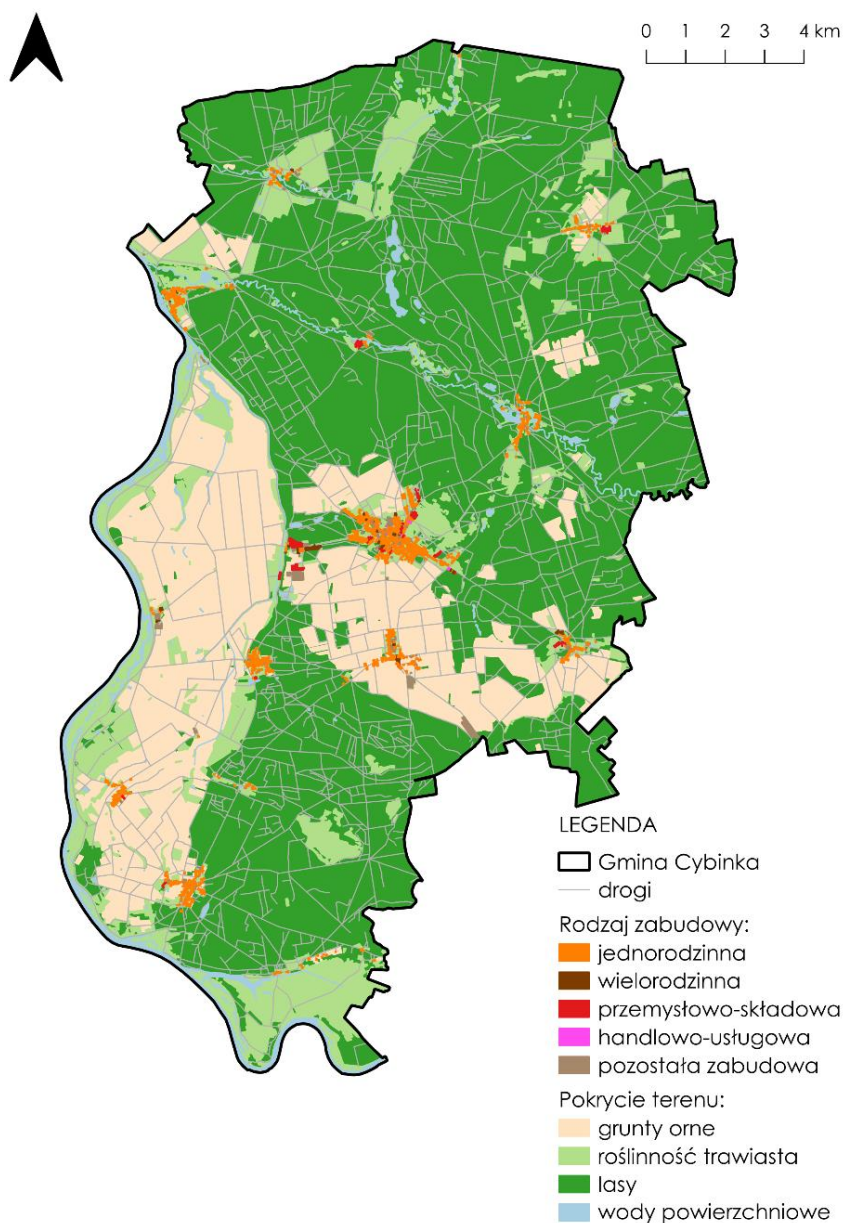

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

Powierzchnia całkowita Gminy Cybinka wynosi ok. 280 km² (27 971 ha), z czego lasy stanowią 59% powierzchni, a użytki rolne 32%. Tym samym tereny przeznaczone na cele pozarolnicze (mieszkaniowe, usługowe, przemysłowe) stanowią ok. 9% powierzchni badanej jednostki. W centralnej części Gminy znajduje się miasto Cybinka, które stanowi główny ośrodek rozwojowy oraz wielofunkcyjny jednostki. Pod względem zabudowy w Gminie dominuje zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna i wielorodzinna, a także obiekty przeznaczone do prowadzenia działalności rolniczej. Największą barierą przestrzenną na terenie Gminy są pokłady węgla brunatnego znajdujące się w bliskim sąsiedztwie, a częściowo również w granicach administracyjnych

miasta Cybinka, które ograniczają rozwój nowych terenów mieszkaniowych i gospodarczych. W momencie opracowywania niniejszego Diagnozy władze gminne, we współpracy z prywatnymi podmiotami, prowadziły działania, które miały umożliwić utworzenie terenów inwestycyjnych w Gminie o łącznej powierzchni 115 ha. Tereny te zlokalizowane są przy ul. Inwestycyjnej w mieście Cybinka oraz w okolicach miejscowości Urad.

Ryc. 5. Pokrycie terenu Gminy Cybinka

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

Zgodnie z aktualnie obowiązującą drugą aktualizacją Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (IIaPGW) Gmina Cybinka znajduje się w zasięgu dwóch JCWPd: PLGW600058 i PLGW600068. Zgodnie z IIaPGW

obydwie JCWPd są w stanie dobrym i są niezagrożone nieosiągnięciem celów środowiskowych.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Cybinka przyjęto Uchwałą nr 140/XIX/2000 Rady Miasta i Gminy w Cybince z dnia 15 grudnia 2000 roku – nadrzędnym celem sporządzenia dokumentu była racjonalizacja oraz usystematyzowanie polityki przestrzennej prowadzonej na terenie badanej jednostki.

Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego (MPZP) stanowią akty prawa miejscowego, które regulują funkcję oraz sposób wykorzystania danego terenu. Do 2023 roku przyjętych zostało 7 dokumentów tego typu, które pokryły około 0,64% powierzchni Gminy Cybinka. Ostatni MPZP przyjęto w lutym 2023 roku (stan na grudzień 2023 roku) na mocy Uchwały nr LVII/286/2023 Rady Miejskiej w Cybince z dnia 22 lutego 2023 roku i dotyczył on wyznaczenia obszaru zabudowy jednorodzinnej wolnostojącej na terenie miejscowości Sądów. W trakcie opracowywania niniejszej Diagnozy prowadzone były prace nad jednym miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego, który dotyczył około 5% powierzchni Gminy, gdzie w części obrębów Białków i Drzeniów zlokalizowana ma być elektrownia wiatrowa.

W uchwalonych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego wyznaczone zostały kluczowe obszary rozwojowe na terenie Gminy Cybinka. Należą do nich:

- Tereny zabudowy mieszkaniowej i działalności gospodarczej przy ul. Krośnieńskiej w Cybince (Uchwała nr 145/XXII/08);
- Tereny zabudowy mieszkaniowej przy ul. Wileńskiej w Cybince (Uchwała nr 226/XXXV/09);
- Tereny rolne w Radzikowie (Uchwała nr XLVII/301/14);
- Tereny rekreacyjne i tereny zieleni urządzonej w Sądowie (Uchwała nr XXXV/221/13);
- Tereny zabudowy mieszkaniowej w Sądowie (Uchwała nr LVII/286/2023);
- Tereny usługowo – przemysłowe w Uradzie (Uchwała nr 50/V/07);
- Tereny usługowo – przemysłowe i tereny zieleni naturalnej w Uradzie i Maczkowie (Uchwała nr LVIII/292/2023).

Na terenach nie objętych MPZP polityka przestrzenna Gminy prowadzona jest w oparciu o decyzje o warunkach zabudowy (WZ) lub decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego. W latach 2018-2022 w Gminie Cybinka wydano łącznie 223 decyzje o warunkach zabudowy, co stanowiło około 12,9% wszystkich wydanych decyzji w powiecie słubickim. Analizując poszczególne lata zaobserwowano, że w badanej jednostce największą liczbę decyzji o warunkach zabudowy wydano w 2018 roku (55) oraz w 2019 roku (50),

a najmniejszą w 2022 roku (30). Przeliczając podane wartości na 1 tys. mieszkańców można zauważyć, że w Gminie Cybinka wydawano zbliżoną liczbę decyzji WZ w porównaniu do powiatu ślubickiego. Należy jednak zaznaczyć, że w badanym okresie średni stopień pokrycia gmin powiatu ślubickiego MPZP kształtował się w przedziale od 6,1% do 9,3%.

Tab. 1. Liczba decyzji o warunkach zabudowy wydanych w Gminie Cybinka na tle powiatu ślubickiego w latach 2018 – 2022

		2018	2019	2020	2021	2022
Decyzje o warunkach zabudowy ogółem	Cybinka	55	50	42	46	30
	powiat	376	468	265	359	253
Decyzje o warunkach zabudowy w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców	Cybinka	8,44	7,73	6,57	7,30	4,81
	powiat	7,98	9,97	5,71	7,79	5,50

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Porównując otrzymane dane ze średnią dla grupy porównawczej widać, że od 2019 roku liczba wydawanych decyzji WZ na terenie Gminy była stosunkowo niższa. Podobną prawidłowość odnotowano również przeliczając liczbę wydanych decyzji na 1 tys. mieszkańców.

Tab. 2. Liczba decyzji o warunkach zabudowy wydanych w Gminie Cybinka na tle grupy porównawczej w latach 2018 – 2022

		2018	2019	2020	2021	2022
Decyzje o warunkach zabudowy ogółem	Cybinka	55	50	42	46	30
	Średnia GP	50	59	53	69	41
Decyzje o warunkach zabudowy w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców	Cybinka	8,44	7,73	6,57	7,30	4,81
	Średnia GP	7,69	9,03	8,30	10,85	6,38

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Poniższa tabela przedstawia liczbę wydanych pozwoleń na budowę i zgłoszeń budowy z projektem budowlanym w Gminie Cybinka na tle powiatu ślubickiego w latach 2018 – 2022. Na terenie badanej jednostki wydano łącznie 125 pozwoleń na budowę, co stanowiło ok. 9,7% wszystkich wydanych pozwoleń w powiecie. Przeliczając podane wartości na 1 tys. mieszkańców zaobserwowano, że w Gminie wydawano mniejszą liczbę pozwoleń na budowę niż średnia dla gmin w powiecie. Ponadto połowa wszystkich pozwoleń na budowę wydanych w latach 2018 – 2022 na terenie badanej jednostki dotyczyła nowych budynków mieszkalnych (53,8%) – na poziomie wszystkich gmin powiatu średnia ta wynosiła 65,4%.

Tab. 3. Liczba pozwoleń na budowę i zgłoszenia budowy z projektem budowlanym w Gminie Cybinka na tle powiatu słubickiego w latach 2018 – 2022

		2018	2019	2020	2021	2022
ogółem	Cybinka	27	24	28	25	21
	powiat	269	245	245	281	251
na 1 tys. mieszkańców	Cybinka	4,14	3,71	4,38	3,97	3,37
	powiat	5,71	5,22	5,28	6,09	5,46
w tym nowe budynki mieszkalne (%)	Cybinka	51,85	41,67	64,29	40,00	71,43
	powiat	59,48	68,57	65,31	66,90	66,93
w tym nowe budynki zbiorowego zamieszkania oraz niemieszkalne i obiekty inżynierii lądowej i wodnej (%)	Cybinka	48,15	58,33	35,71	60,00	28,57
	powiat	40,52	31,43	34,69	33,10	33,07

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Porównując otrzymane dane ze średnią dla grupy porównawczej można zauważyć, że we wszystkich analizowanych latach liczba wydawanych pozwoleń na budowę w Gminie Cybinka była niższa. Odzwierciedla to również liczba pozwoleń w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców. Dodatkowo w badanym okresie średni udział nowych budynków zbiorowego zamieszkania oraz niemieszkalnych i obiektów inżynierii lądowej i wodnej był wyższy w jednostkach z grupy porównawczej.

Tab. 4. Liczba pozwoleń na budowę i zgłoszenia budowy z projektem budowlanym w Gminie Cybinka na tle grupy porównawczej w latach 2018 – 2022

		2018	2019	2020	2021	2022
ogółem	Cybinka	27	24	28	25	21
	Średnia GP	41	40	42	40	36
na 1 tys. mieszkańców	Cybinka	4,14	3,71	4,38	3,97	3,37
	Średnia GP	6,50	6,33	6,53	6,30	5,70
w tym nowe budynki mieszkalne (%)	Cybinka	51,85	41,67	64,29	40,00	71,43
	Średnia GP	45,45	46,88	45,51	40,51	37,06
w tym nowe budynki zbiorowego zamieszkania oraz niemieszkalne i obiekty inżynierii lądowej i wodnej (%)	Cybinka	48,15	58,33	35,71	60,00	28,57
	Średnia GP	54,55	53,13	54,49	59,49	62,94

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Największym wyzwaniem rozwojowym Gminy z zakresu ładu przestrzennego jest poprawa złego stanu technicznego starych budynków gospodarczych oraz zagospodarowanie terenów zdegradowanych.

Głównym ośrodkiem konkurencyjnym dla badanej jednostki jest gmina Słubice, stanowiąca lokalny ośrodek rozwoju, który charakteryzuje się wyższą dostępnością miejsc pracy oraz lepszą jakością świadczonych usług

edukacyjnych. Dodatkowo zaobserwowano znaczną migrację mieszkańców Gminy w wieku produkcyjnym do Berlina w celach zarobkowych.

1.4. Walory przyrodnicze

Uwarunkowania przyrodnicze

Gmina Cybinka zlokalizowana jest na terenie podprovincji Pojezierza Południowobałtyckiego, w zachodniej części makroregionu Pojezierza Lubuskiego (Brandenbursko – Lubuskiego), w mezoregionie Lubuskiego Przełomu Odry (Regionalizacja wg J. Kondrackiego). Region ten obejmuje odcinek rzeki Odry o długości 25 km, który łączy Pradolinę Warszawsko – Berlińską (Kotlina Krośnieńska) z Pradoliną Toruńko – Eberswaldzką (Kotlina Gorzowska). Gmina Cybinka położona jest również w największym odcinku doliny rzeki Odry (szerokość doliny wynosi na wskazanym obszarze ok. 1,5 km – 2 km). Pod względem ukształtowania powierzchni Gmina charakteryzuje się zróżnicowaną, młodoglacjalną rzeźbą terenu, która powstała podczas ostatniego zlodowacenia Polski. Występują tu liczne formy polodowcowe – ciągi moreny czołowej (największy z nich znajduje się w północnej części Gminy), ciągi moreny dennej oraz powierzchnie sandrowe. Dodatkowym urozmaiceniem rzeźby terenu Gminy są liczne wcięcia erozyjne. Pod względem geologicznym, obszar jednostki tworzą osady czwartorzędowe składające się przede wszystkim z iłów oraz piasków z pokładami węgla brunatnego. Na wskazanym obszarze występują również gliny piaszczyste i piaski gliniaste.¹

Stosunki hydrologiczne

Główną oś hydrologiczną Gminy Cybinka stanowi rzeka Odra razem z dopływami, która biegnie wzdłuż jej zachodniej granicy, wyznaczając tym samym naturalną granicę państwa polskiego. Rzeka Odra jest jednym z głównych zasobów przyrodniczych badanego terenu, ale jednocześnie stanowi ona źródło zagrożeń w wielu wymiarach, czego przykładem są powodzie (będące rezultatem wysokiego stanu wody w korycie rzeki) oraz katastrofy ekologiczne. Sieć hydrograficzna na terenie Gminy składa się również z rzek (Pliszka i Ilanka), potoków (Mildnica, Pstrążna i Konotop) oraz kanałów (Luboński, Krzesiński i Cofkowy). Ponadto na terenie Gminy znajdują się 4 jeziora o powierzchni powyżej 15 ha: Krzesińskie, Głębokie, Urad i Supno, a także 5 zbiorników wodnych charakteryzujących się niewielką powierzchnią: Lipawki, Rąpickie, Raczewko, Raczno, Longus.

Podstawowymi jednostkami umożliwiającymi gospodarowanie wodami powierzchniowymi są jednolite części wód powierzchniowych (JCWP). Zgodnie z zapisami Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 16 listopada 2022 r. w

¹ Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta i Gminy Cybinka

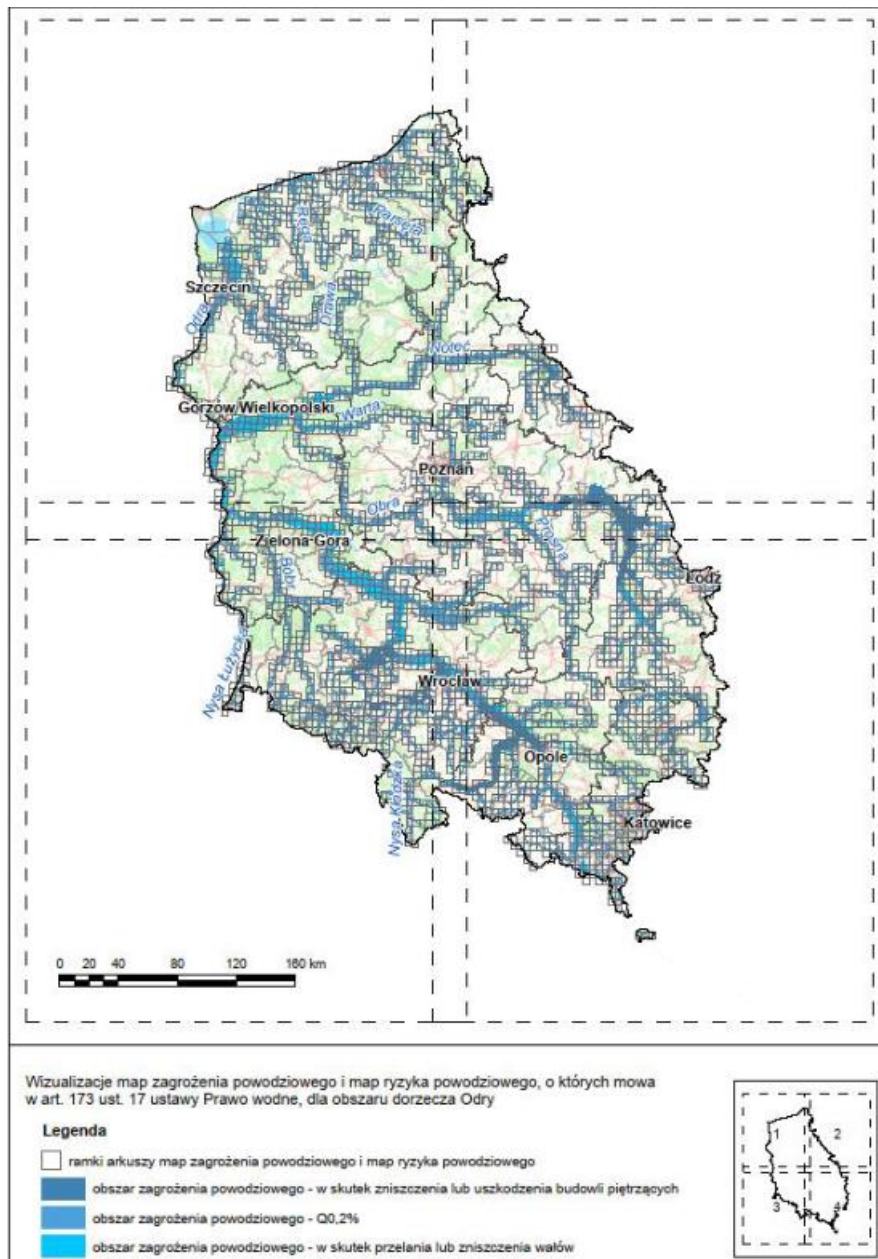
sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz. U. z 2023 r. poz. 335) na terenie Gminy Cybinka wyznaczone zostało 7 jednolitych części wód powierzchniowych JCWP:

- PLRW60001217999- Odra od Nysy Łużyckiej do Warty;
- PLRW60001117699- Pliszka od Konotopu do ujścia;
- PLRW60001017529- Konotop;
- PLRW6000121739 -Odra od Bobru do Nysy Łużyckiej;
- PLRW60001017569- Kanał Cybiński;
- PLRW60001017859- Ilanka od źródeł do Rzepi;
- PLRW60001617899- Ilanka od Rzepii do ujścia;

oraz 2 jednolite części wód podziemnych (JCWPd) o kodach: PLGW600068 i PLGW600058.

Zgodnie z art. 171 ust. 5 ustawy Prawo wodne (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1478 ze zm.) na terenie Gminy Cybinka występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią o prawdopodobieństwie przewyższenia 0,2%, 1% i 10%. Tereny znajdujące się w ramach obszarów szczególnego zagrożenia powodzią podlegają określonemu zagospodarowaniu, gdzie zgodnie z art. 166 ust. 10 ustawy jw. planowane zagospodarowanie nie może m.in. naruszać ustaleń planu zarządzania ryzykiem powodziowym czy stanowić zagrożenie dla ochrony zdrowia ludzi czy środowiska oraz utrudniać zarządzanie ryzykiem powodziowym.

Ryc. 6. Wizualizacje kartograficzne map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego

Źródło: Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry

Jednym z celów głównych PZRP jest zahamowanie wzrostu ryzyka powodziowego, wśród których wymienia się wyeliminowanie lub unikanie wzrostu zagospodarowania na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią jako cel szczegółowy, z kolei ograniczenie wrażliwości obiektów i społeczności na zagrożenie powodziowe stanowi cel szczegółowy celu głównego, jakim jest obniżenie istniejącego ryzyka powodziowego.

Zgodnie z podziałem hydrogeologicznym Polski (A. Jaworski, 1986), Gmina Cybinka leży w obrębie XIII Regionu Wielkopolskiego. Główny użytkowy poziom wodonośny występuje w utworach czwartorzędu (piaski, piaski ze żwirem)

na głębokości od kilku do 80 metrów. W obszarze doliny Odry niemal wszędzie zwierciadło znajduje się mniej niż 1m p.p.t., a na terenach wysoczyznowych poziom zalegania wynosi poniżej 5 m p.p.t. Ponadto w północnej części Gminy znajdują się zasoby wodne Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 144 „Dolina Kopalna Wielkopolska”.²

Warunki klimatyczne

Klimat obszaru Gminy Cybinka, podobnie jak całej Polski, zaliczany jest do kategorii klimatów umiarkowanych o cechach przejściowych między klimatem morskim i kontynentalnym. Współwystępowanie morskich i kontynentalnych cech klimatu, jak również sporadyczny napływ mas powietrza arktycznego i zwrotnikowego, warunkują tu dość wysoką zmienność typów pogody w ciągu roku.³ Na terenie Gminy średnia roczna temperatura wynosi +8°C i stanowi jedną z najwyższych w kraju. Jednocześnie wskazany obszar charakteryzuje się największą roczną amplitudą temperatur (średnio 67,9°C).

Ochrona przyrody

Ochrona przyrody na terenie Gminy realizowana jest w oparciu o ustawę o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. W rozumieniu ustawy ochrona przyrody oznacza zachowanie, właściwe wykorzystanie oraz odnawianie zasobów przyrody i jej składników, a odbywa się to poprzez wprowadzanie różnych form ochrony przyrody.

Na terenie Gminy Cybinka znajdują się następujące formy ochrony przyrody:

- Krzesiński Park Krajobrazowy;
- Rezerwat Przyrody „Młodno”;
- 3 obszary chronionego krajobrazu;
 - „Dolina Ilanki”;
 - „Puszcza nad Pliszką”;
 - „Słubicka Dolina Odry”.
- 5 obszarów Natura 2000;
 - „Dolina Pliszki”;
 - „Dolina Środkowej Odry”;
 - „Krośnieńska Dolina Odry”;
 - „Torfowisko Młodno”;
 - „Ujście Ilanki”.
- 7 użytków ekologicznych;
 - „Cegielnia”;

² Program Ochrony Środowiska dla Gminy Cybinka na lata 2020-2023 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2027; str. 46-51.

³ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Cybinka na lata 2020-2023 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2027; str. 19.

- „Gniewosz”;
 - „Gęsie Bagna”;
 - „Krawędź Doliny Pliszki I”;
 - „Wełnianka”;
 - „Zapadliska Kopalniane”;
 - „Zapadliska Pokopalniane II”.
- 23 pomniki przyrody.

Krześniński Park Krajobrazowy powstał w 1998 roku na mocy Rozporządzenia nr 12 Wojewody Zielonogórskiego z dnia 10 lipca 1998 r. w sprawie utworzenia Krześnińskiego Parku Krajobrazowego. Łączna powierzchnia Parku wynosi 8 546 ha, z czego na terenie Gminy Cybinka znajduje się 1 961 ha oraz obejmuje tereny pradoliny Odry i Nysy Łużyckiej o dużej wartości przyrodniczej i krajobrazowej. Na terenie Parku znajdują się dwie miejscowości wchodzące w skład Gminy Cybinka – Kłopot oraz Krzesin. W Kłopotcie zlokalizowane jest jedno z największych miejsc lęgowych bociana białego na terenie Polski Zachodniej, a na terenie Parku stwierdzono występowanie 675 gatunków roślin naczyniowych, 13 gatunków płazów (72% krajowej batrachofauny), 218 gatunków ptaków (48% krajowej awifauny) oraz 41 gatunków ssaków, z czego część wpisana została do Czerwonej księgi gatunków zagrożonych. Ponadto na terenie Parku znajdują liczne torfowiska.

Rezerwat Przyrody „Młodno” ustanowiony został w 1988 roku, a jego łączna powierzchnia wynosi 92,9 ha. Rezerwat położony jest w granicach specjalnego obszaru ochrony siedlisk „Torfowisko Młodno”, które znajduje się w południowo – wschodniej części Gminy. Celem ustanowienia ochrony było zachowanie torfowiska niskiego i fragmentu łąk z charakterystycznymi zespołami roślinnymi oraz stanowisk chronionych gatunków roślin i zwierząt.

Obszar Chronionego Krajobrazu „Dolina Ilanki” powstał w 2003 roku, a jego łączna powierzchnia wynosi ponad 6 144 ha. Obszar wyznaczono w celu ochrony wartości przyrodniczych, rekreacyjnych i historycznych Puszczy Rzepińskiej. Najcenniejszymi obiektami wchodzącymi w skład obszaru są siedliska przyrodnicze, chronione gatunki roślin, zwierząt i grzybów oraz stanowiska archeologiczne, a Dolina Ilanki jest największym torfowiskowo – leśnym rezerwatem przyrody w województwie lubuskim i największą ostoją zagrożonego gatunku situ tępokwiatowego.

Obszar Chronionego Krajobrazu „Puszcza nad Pliszką” utworzony został w 2003 roku, a jego łączna powierzchnia wynosi 29 232 ha. Obszar wyznaczono w celu zachowania wartości przyrodniczych, rekreacyjnych i historycznych Puszczy Lubuskiej. Najcenniejszymi obiektami tego obszaru są siedliska przyrodnicze, użytki ekologiczne, chronione gatunki roślin, zwierząt i grzybów, stanowiska

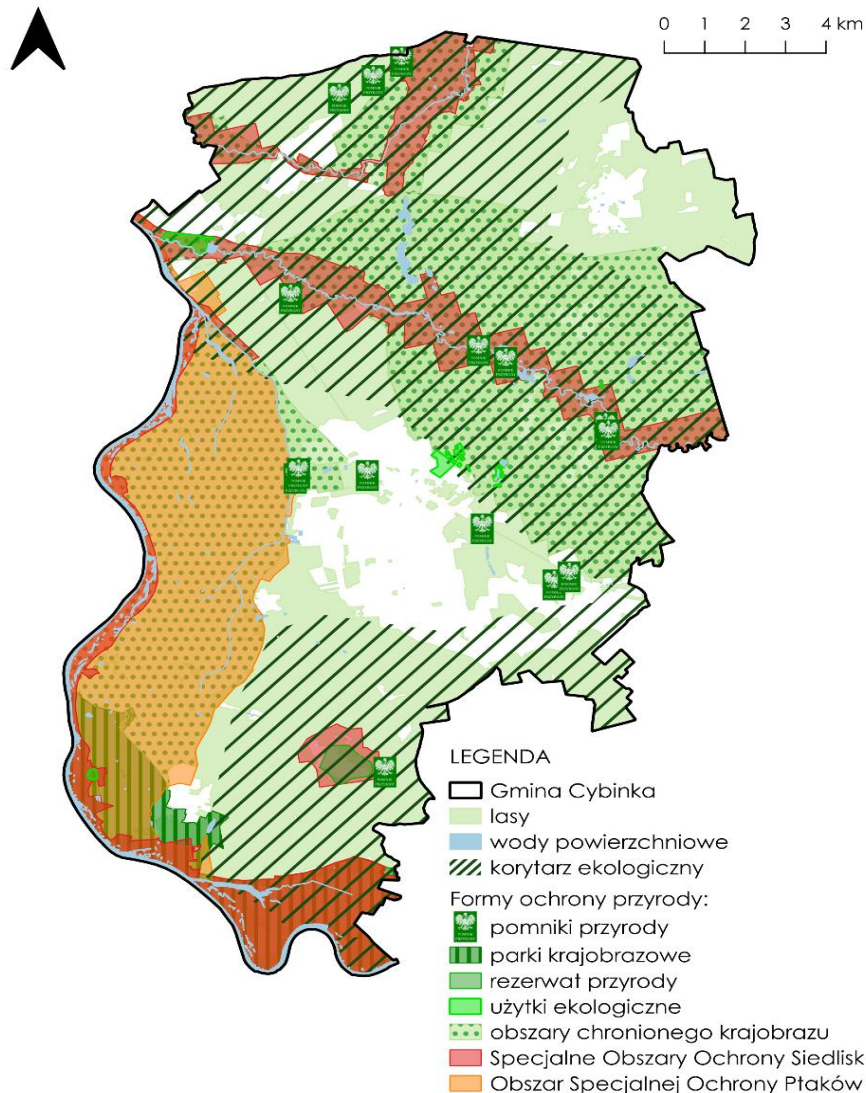
archeologiczne oraz obiekty kulturowe (średniowieczne osady, grodziska, cmentarzyska, kamienne kościoły).

Obszar Chronionego Krajobrazu „Słubicka Dolina Odry” powstał w 2003 roku, a jego łączna powierzchnia wynosi ponad 13 959 ha. Obszar charakteryzuje się występowaniem dużych kompleksów leśnych, w tym lasów łęgowych, które ulegają regularnym zalewom.

Na terenie Gminy Cybinka znajduje się również 5 **Obszarów Natura 2000**. Należą do nich:

- **„Dolina Pliszki”** (ustanowiony w 2009 roku specjalny obszar ochrony siedlisk, łączna powierzchnia wynosi 5 033,8 ha);
- **„Dolina Środkowej Odry”** (ustanowiony w 2007 roku obszar specjalnej ochrony ptaków, łączna powierzchnia wynosi 33 677 ha);
- **„Krośnieńska Dolina Odry”** (ustanowiony w 2015 roku specjalny obszar ochrony siedlisk, łączna powierzchnia wynosi 19 202 ha);
- **„Torfowisko Młodno”** (ustanowiony w 2008 roku specjalny obszar ochrony siedlisk, łączna powierzchnia wynosi 239,4 ha);
- **„Ujście Ilanki”** (ustanowiony w 2009 roku specjalny obszar ochrony siedlisk, łączna powierzchnia wynosi 1 958 ha).

Ryc. 7. Formy ochrony przyrody na terenie Gminy Cybinka

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii oraz Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody.

Gmina Cybinka położona jest na obszarze Pojezierza Lubuskiego, w dolinie rzeki Odry, która na tym odcinku charakteryzuje się młodoglacjalnym krajobrazem, a na jej terenie występują liczne formy polodowcowe – m.in. moreny czołowe, moreny denne oraz powierzchnie sandrowe. Badana jednostka odznacza się rozwiniętą siecią hydrologiczną, którą stanowią rzeki, cieki wodne, kanały oraz jeziora. Na wskazanym obszarze panuje klimat umiarkowany o cechach przejściowych. Ponadto na terenie Gminy Cybinka znajdują się liczne kompleksy leśne, torfowiska oraz bagna, które stanowią ostoję dla chronionych gatunków fauny i flory.

Potencjał turystyczny

Wysoka atrakcyjność turystyczna Gminy Cybinka wynika przede wszystkim z jej bogactwa przyrodniczego. Zróżnicowany krajobraz młodoglacjalny, rozległe kompleksy leśne, a także rozwinięta sieć rzeczna stanowią endogeniczne potencjały turystyczne Gminy. W wyniku ich zagospodarowania na terenie badanej jednostki powstały zróżnicowane atrakcje turystyczne.

Jedną z nich jest **ścieżka przyrodniczo – edukacyjna** – szlak o długości 5 km, który rozciąga się pomiędzy miastem Cybinka, a miejscowością Bieganów. Na wyznaczonej trasie znajduje się 7 przystanków wyposażonych w miejsca do wypoczynku oraz tablice edukacyjne poświęcone tematyce związanej z lasami. Ścieżka ma znaczne walory poznawcze i estetyczne, a jej głównymi atrakcjami są założone jeszcze w XIX wieku drzewostany liściaste i mieszane, z licznymi okazałymi drzewami i z typowym, piętrowym układem roślinności leśnej. Kolejną atrakcją turystyczną organizowaną w Gminie są **spływy kajakowe na rzece Pliszce**, które odbywają się od wczesnej wiosny do późnej jesieni, a najwytrwalsi kajakarze nie rezygnują z nich nawet zimą. Rzeką Pliszka ma długość ok. 70 km i płynie przez środkowo – zachodnią część województwa lubuskiego. Na turystów wybierających taką formę spędzania wolnego czasu czeka malownicza trasa, która przebiega przez Bory Rzepińskie, jeziora oraz rezerваты przyrody. **Wieża widokowa w miejscowości Urad** stanowi kolejny punkt na turystycznej mapie Gminy Cybinka. Wieża o wysokości 30 metrów zlokalizowana jest nieopodal przystani promowej w Uradzie, a teren wokół niej wyposażony został w infrastrukturę dostosowaną do potrzeb turystów – wiaty, leżaki, miejsce na ognisko, stoły z siedziskami, stoły do gry w szachy dla dzieci, plac zabaw i samoobsługowa stacja naprawy rowerów. Turyści odwiedzający Gminę Cybinka mogą również poznać region sąsiedniego miasta Eisenhüttenstadt. Umożliwiają to połączenia promowe Aurith – Urad, które organizowane są każdego roku w okresie maj – wrzesień. Na turystów czekają również **trasy turystyczne** zlokalizowane na terenie Gminy Cybinka oraz Krzesińskiego Parku Krajobrazowego:

- **Trasy piesze:**
 - Wałowice – Kosarzyn o łącznej długości ok. 6 km (Krzesiński Park Krajobrazowy);
 - trasa wokół Jeziora Borek o łącznej długości ok. 6 km (Krzesiński Park Krajobrazowy).
- **Trasy rowerowe:**
 - Trasa Urad – Rąpice o łącznej długości ok. 26 km (Gmina Cybinka);
 - Szlak czerwony „Wstęga Odry i Doliny Szlauby” o łącznej długości 110 km, z czego ok. 40 km znajduje się po stronie polskiej (Gmina Cybinka);

- Trasa Niebieska o łącznej długości ok. 29 km (Krzesiński Park Krajobrazowy);
- Trasa Zielona o łącznej długości ok. 17 km (Krzesiński Park Krajobrazowy);
- Trasa Kłopot – Szydłów o łącznej długości ok. 20 km (Krzesiński Park Krajobrazowy).

Istotnym elementem w tworzeniu potencjału turystycznego Gminy Cybinka jest partnerstwo ze Stowarzyszeniem RGV Schlaube Oderland e.V oraz Urzędem Brieskow – Finkenheerd w ramach europejskiego programu „Turystyka po obu stronach Odry. Transgraniczne wędrówki w regionie Ujścia Szlauby i Doliny Odry oraz Cybinka”. Efektem współpracy samorządów było wypracowanie wspólnej koncepcji turystycznej, stawiającej na turystykę leśną, pieszą, wodną i rowerową oraz stworzenie polsko – niemieckiego Folderu turystycznego.

1.5. Walory historyczne

Początek osadnictwa na terenie Gminy Cybinka szacowany jest na trzeci okres epoki brązu (1300 – 1100 lat p.n.e.), kiedy to na ziemiach tych rozwijała się kultura łużycka. Świadczą o niej znaleziska archeologiczne z miejscowości Urad. Położenie Gminy w obszarze przygranicznym sprawiło, że na przestrzeni wieków dochodziło do częstych zmian jej władców. W okresie wczesnego średniowiecza Ziemia Lubuska, wraz z Gminą Cybinka, weszły w skład państwa polskiego utworzonego w drugiej połowie X wieku przez Mieszka I. Okres panowania dynastii piastowskiej na Ziemiach Lubuskich trwał do 1250 roku. Następnie tereny te sprzedane zostały przez księcia Bolesława Rogatka elektorowi brandenburskiemu oraz arcybiskupstwu magdeburskiemu. Pierwsza wzmianka źródłowa o Cybinie pochodzi z 1472 roku, kiedy tereny te stanowiły część majątku rycerskiego zakonu joannitów. W kolejnych latach obszar Gminy podzielony został na świeckie lenna rycerskie oraz ziemie należące do klasztoru cystersów w Lubiążu. W XVIII wieku tereny te znalazły się pod panowaniem rodu Burgsdorffów, który 50 lat później sprzedał obszar dzisiejszej Gminy hrabiemu von Finckenstein. Na początku XX wieku na terenie badanej jednostki rozpoczęto wydobywanie węgla brunatnego, które przyczyniło się do rozwoju społeczno – gospodarczego Cybinki. W 1945 roku, po zakończeniu II wojny światowej, badana jednostka włączona została ponownie do państwa polskiego.

Na terenie Gminy Cybinka znajduje się 30 zabytków wpisanych do rejestru zabytków nieruchomych województwa lubuskiego, który prowadzony jest przez Lubuskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Najcenniejszym zabytkiem archeologicznym na terenie Gminy jest **wczesnośredniowieczne grodzisko nad Odrą**, które zlokalizowane było naprzeciw ujścia Nysy łużyckiej. Powstanie grodu datowane jest na XI – XII wiek. W przeszłości obiekt ten pełnił

funkcję grodu kasztelańskiego. Duże wartości naukowe mają również **wczesnodziejowe cmentarzyska** w Cybince, Białkowie, Grzmiącej, Rąpicach i Uradzie. Najstarszą zachowaną budowlą na terenie Gminy jest **Kościół Matki Bożej Częstochowskiej w Drzeniowie**. Obiekt wzniesiony został w XV wieku jako zbór protestancki, a na przestrzeni lat został gruntownie przebudowany. Kolejnym istotnym zabytkiem na mapie badanej jednostki jest drewniany **Kościół w Radzikowie**, który wzniesiono w 1712 roku w konstrukcji szachulcowej. Do XX wieku zachował się gotycki ołtarz szafkowy wewnątrz Kościoła. W XVIII wieku na terenie miasta Cybinka powstał również murowany **Kościół pw. Matki Bożej Częstochowskiej** w stylu klasycystycznym z kwadratową wieżą. W pierwszej połowie XIX wieku wzniesiono kolejne świątynie na terenie Gminy – pierwszą z nich był klasycystyczny **Kościół w Sądowie**, który wybudowano w 1801 roku. Następnie, w 1840 roku, powstał neoromański **Kościół w Białkowie**. Na badanym obszarze przetrwały również nieliczne obiekty pałacowe z XVIII wieku – **Dwór w Maczkowie** oraz **Pałac w Białkowie i Pałac w Radzikowie**. Na terenie Gminy Cybinka znajdują się również największe na Ziemi Lubuskiej cmentarze wojenne żołnierzy i oficerów radzieckich z czasów II wojny światowej.

Na terenie Gminy znajdują się również dwa miejsca pamięci narodowej:

- Tablica pamiątkowa „Pamięci Weteranów Walczących o Wolność i Niepodległości”, która znajduje się przy ul. Kombatantów RP w mieście Cybinka;
- Tablica pamiątkowa upamiętniająca Polaków, którzy stracili życie na Wschodzie, zlokalizowana na cmentarzu komunalnym w Cybince.

CZĘŚĆ 2: DIAGNOZA SYTUACJI GOSPODARCZEJ GMINY

2.1. Gospodarka lokalna i rynek pracy

Jednym z głównych czynników obrazujących atrakcyjność gospodarczą danej jednostki samorządu terytorialnego jest liczba zarejestrowanych na jej terenie podmiotów gospodarczych w systemie REGON. Poniższa tabela przedstawia zmianę liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w Gminie Cybinka na tle średnich dla gmin powiatu słubickiego i grupy porównawczej, którą stanowią takie jednostki jak: Iłowa, Jasień oraz Kargowa. W 2022 roku największą liczbę podmiotów gospodarczych odnotowano w gminie Jasień (731) oraz w gminie Kargowa (720). Analizując zawarte w tabeli dane zaobserwowano, że we wszystkich gminach liczba przedsiębiorstw wzrosła w porównaniu do stanu za 2018 rok. Największą dynamikę tego zjawiska w badanym okresie odnotowano w Kargowej (120%). W Gminie Cybinka w latach 2018 – 2022 dynamika przyrostu nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych wyniosła 118,2%. Była to druga największa dynamika zjawiska wśród porównywanych jednostek. Dodatkowo zauważono, że we wszystkich badanych gminach odsetek zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w systemie REGON wynosił ok. 8-11% wszystkich zarejestrowanych przedsiębiorstw na tle poszczególnych powiatów. Rosnąca liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na terenie Gminy Cybinka świadczy o postępującym rozwoju gospodarczym badanej jednostki.

Tab. 5. Zmiany liczby podmiotów gospodarczych w Gminie Cybinka na tle średniej powiatu słubickiego i grupy porównawczej

JST	2018		2022		zmiana liczby zarejestrowanych podmiotów w okresie 2018-2022
	liczba zarejestrowanych podmiotów w REGON	odsetek w powiatach	liczba zarejestrowanych podmiotów w REGON	odsetek w powiatach	
pow. słubicki	5 732	100,0%	6 481	100,0%	749
Cybinka	467	8,1%	552	8,5%	85
Iłowa	518	9,0%	602	9,3%	84
Jasień	654	11,4%	731	11,3%	77
Kargowa	600	10,5%	720	11,1%	120

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wśród zarejestrowanych na obszarze Gminy Cybinka podmiotów gospodarczych największy odsetek stanowiły przedsiębiorstwa działające w branży związanej z budownictwem (Seksja F). W 2022 roku ich liczba wyniosła 188, co stanowiło 34,1% wszystkich podmiotów gospodarczych w Gminie. W tym samym roku liczba podmiotów zajmujących się handlem hurtowym i detalicznym, naprawą pojazdów samochodowych, włączając

w to motocykle (Seksja G) wyniosła 106 (19,2% wszystkich podmiotów). Transportem i gospodarką magazynową (Seksja H) zajmowało się 38 przedsiębiorstw (6,9%), a działalność związaną z rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem (Seksja A) prowadziły 32 podmioty (5,8%). Znaczny odsetek wszystkich podmiotów gospodarczych w Gminie stanowiły również firmy prowadzące pozostałą działalność usługową (Seksja S i T) oraz przedsiębiorstwa zajmujące się opieką zdrowotną i pomocą społeczną. Kształtująca się w ten sposób struktura działających na terenie Gminy podmiotów gospodarczych wskazuje na niską dywersyfikację lokalnego rynku pracy, który nie zaspakaja potrzeb wszystkich mieszkańców Gminy, prowadząc tym samym do wzmożonych migracji zarobkowych.

Tab. 6. Podmioty działające na terenie Gminy Cybinka w 2022 r. według sekcji PKD

SEKCJE PKD 2007	Liczba podmiotów	Udział
SEKCJA A Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	32	5,8%
SEKCJA B Górnictwo i wydobywanie	4	0,7%
SEKCJA C Przetwórstwo przemysłowe	31	5,6%
SEKCJA D Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	1	0,2%
SEKCJA E Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	4	0,7%
SEKCJA F Budownictwo	188	34,1%
SEKCJA G Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	106	19,2%
SEKCJA H Transport i gospodarka magazynowa	38	6,9%
SEKCJA I Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	6	1,1%
SEKCJA J Informacja i komunikacja	3	0,5%
SEKCJA K Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	6	1,1%
SEKCJA L Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	8	1,4%
SEKCJA M Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	16	2,9%
SEKCJA N Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	19	3,4%
SEKCJA O Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	8	1,4%
SEKCJA P Edukacja	13	2,4%
SEKCJA Q Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	26	4,7%
SEKCJA R Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	13	2,4%
SEKCJA S i T Pozostała działalność usługowa	30	5,4%
SEKCJA U Organizacje i zespoły eksterytorialne	0	0,0%

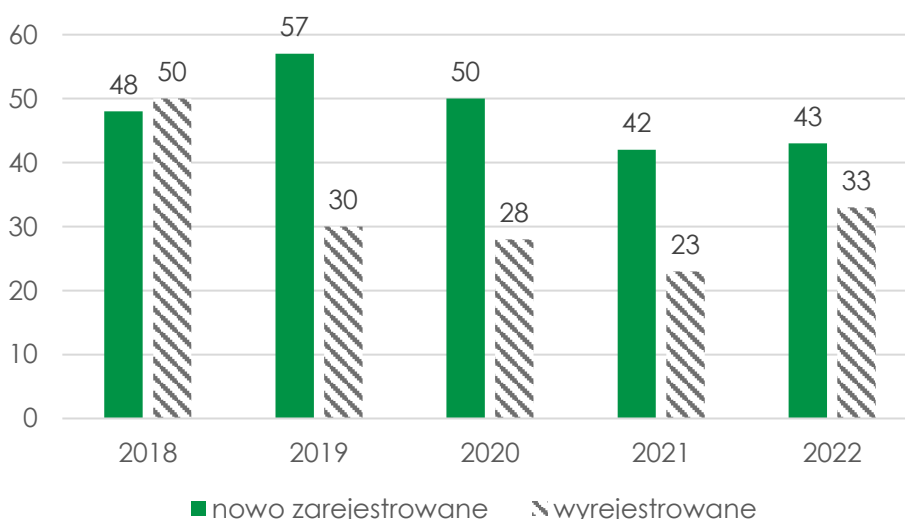
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Największymi podmiotami gospodarczymi na terenie Gminy Cybinka są:

- AGRO BIEGANÓW Spółka z o.o. (gospodarstwo rolne specjalizujące się w produkcji roślinnej oraz hodowli bydła mięsnego i trzody chlewnej);
- Tannenbaum Sp z o.o. Radzików (firma zajmująca się uprawą chrustu ozdobnego i choinek bożonarodzeniowych, a także uszlachetnianiem produktów naturalnych);
- Ferma Drobiu Białków (gospodarstwo rolne zajmujące się hodowlą indyków);
- PROF Ubrania Robocze Service Sp. z o.o. (przedsiębiorstwo produkuje odzież roboczą i ochronną, a także świadczy usługi szwalnicze).

Poniższy wykres przedstawia liczbę nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w systemie REGON na terenie Gminy Cybinka w latach 2018 – 2022. Na początku badanego okresu, w 2018 roku, liczba przedsiębiorstw wyrejestrowanych z systemu REGON przewyższyła liczbę nowo zarejestrowanych firm w Gminie – różnica wyniosła wówczas 2 podmioty. Z kolei we wszystkich pozostałych latach liczba nowo zarejestrowanych przedsiębiorstw w systemie REGON przewyższała liczbę firm, które zakończyły swoją działalność. W 2019 roku różnica ta była największa i wyniosła 27 podmiotów. Jest to zjawisko pozytywne, które świadczy o poprawiających się warunkach do prowadzenia działalności gospodarczej na terenie Gminy oraz o rosnącej aktywności gospodarczej mieszkańców badanej jednostki.

Ryc. 8. Porównanie podmiotów nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych z rejestru REGON w latach 2018-2022 działających na terenie Gminy Cybinka

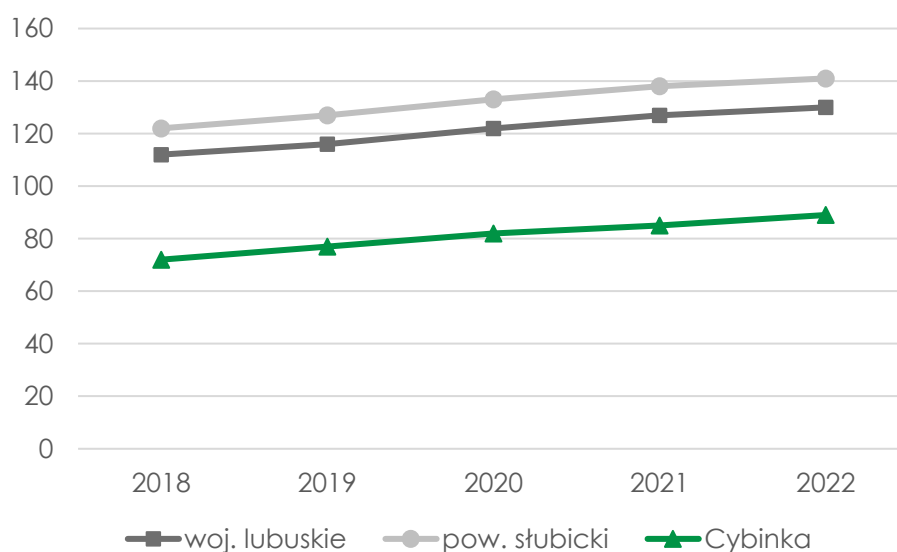

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Poniższa rycina przedstawia liczbę zarejestrowanych w systemie REGON podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w Gminie Cybinka na tle gmin powiatu słubickiego i województwa lubuskiego w latach 2018 – 2022. Zaobserwowano, że na przestrzeni badanego okresu średnie dla

gmin w powiecie i województwie charakteryzowały się wzrostem wartości. W analizowanym okresie średnia liczba podmiotów w Gminie kształtowała się na poziomie 81 przedsiębiorstw. Wynik ten kształtował się znacząco poniżej średniej dla gmin powiatu ślubickiego i województwa lubuskiego, co oznacza, że obszar Gminy Cybinka charakteryzuje się niższą atrakcyjnością gospodarczą i mniejszą aktywnością gospodarczą mieszkańców niż średnie powiatu i województwa.

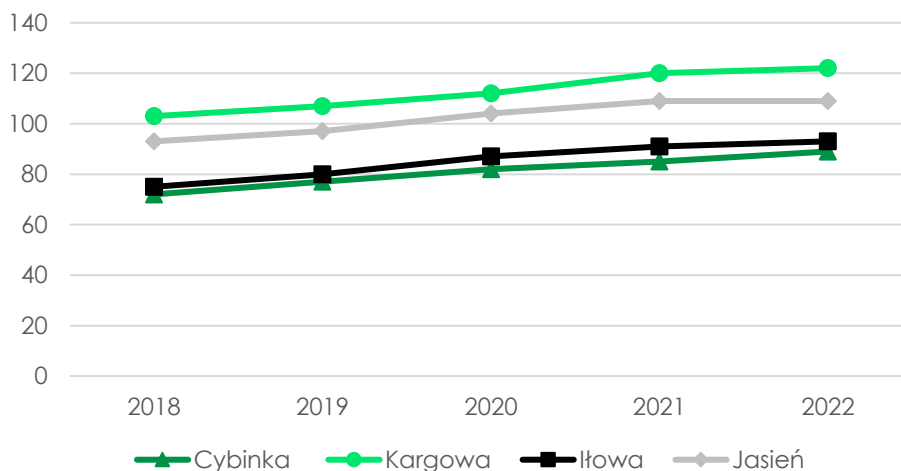
Ryc. 9. Liczba podmiotów zarejestrowanych w REGON w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w Gminie Cybinka na tle powiatu ślubickiego i województwa lubuskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Podobną prawidłowość zaobserwowano porównując badaną jednostkę z grupą porównawczą – liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1 tys. ludności na terenie Gminy Cybinka była najniższa. W 2022 roku najwyższą wartość wskaźnika odnotowano z kolei w gminach: Kargowa (122) i Jasień (109). Jest to zjawisko niekorzystne, świadczące o niskiej atrakcyjności gospodarczej badanej jednostki w porównaniu z podobnymi gminami znajdującymi się w województwie lubuskim.

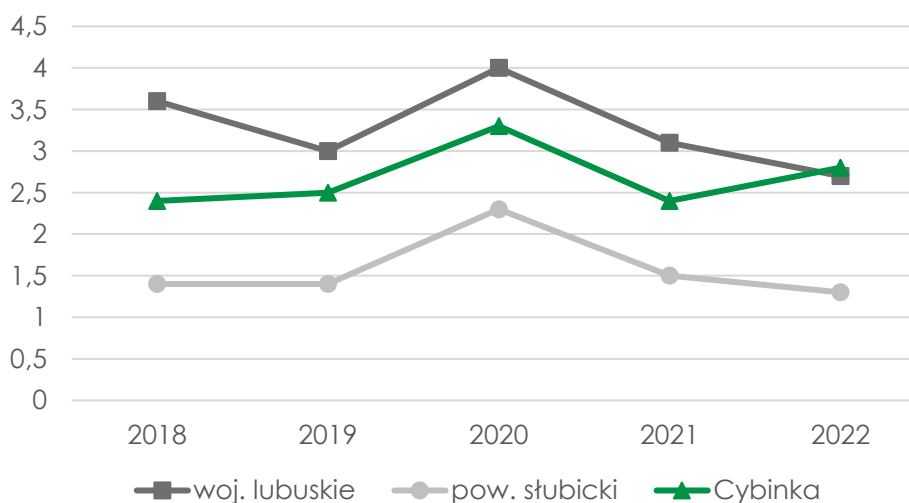
Ryc. 10. Liczba podmiotów zarejestrowanych w REGON w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w Gminie Cybinka na tle grupy porównawczej

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Poniższa rycina przedstawia udział osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w latach 2018 – 2022 w Gminie Cybinka na tle powiatu ślubickiego i województwa lubuskiego. W analizowanym okresie wartość wskaźnika dla badanej jednostki kształtowała się na średnim poziomie 2,5%. W 2020 roku odnotowano wzrost bezrobocia w Gminie, który mógł zostać wywołany globalną pandemią SARS-COV-2, jednak w następnym roku udział osób bezrobotnych spadł i kształtował się na poziomie zbliżonym do wartości osiągniętych w 2018 roku. Na przestrzeni całego okresu badań poziom bezrobocia w Gminie Cybinka przewyższał średnią powiatu, która kształtowała się na średnim poziomie 1,5%.

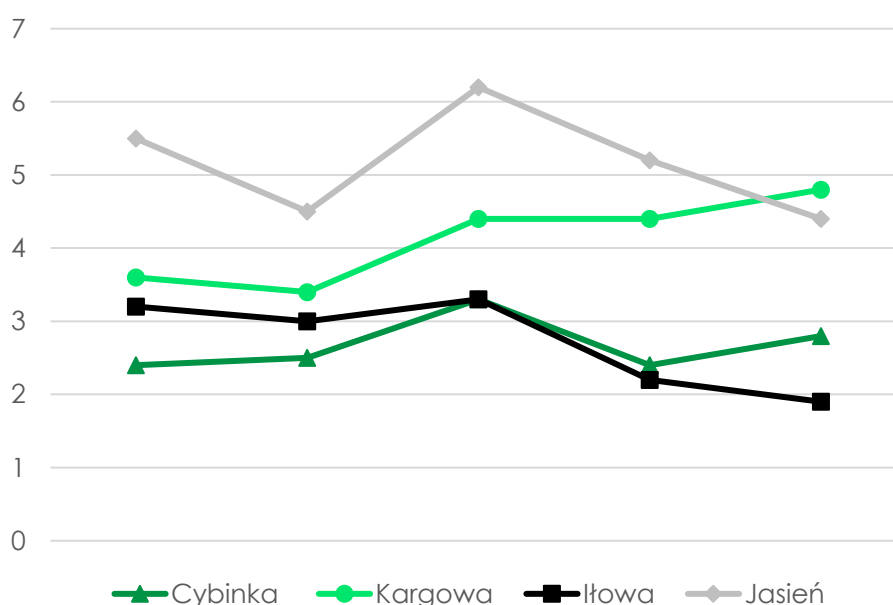
Ryc. 11. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Cybinka na tle powiatu ślubickiego i województwa lubuskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Porównując wartości analizowanego wskaźnika dla Gminy Cybinka z grupą porównawczą zaobserwowano, że w latach 2018 – 2022 badana jednostka charakteryzowała się jednym z najniższych udziałów osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym – średni udział osób bezrobotnych w Gminie wyniósł 2,68. W analizowanym okresie najwyższy udział osób poszukujących pracy odnotowano w gminie Jasień (średnia: 5,16) oraz w gminie Kargowa (średnia: 4,12). Ponadto zaobserwowano, że w 2020 roku we wszystkich jednostkach wartość badanego wskaźnika wzrosła, co mogło zostać spowodowane globalną pandemią SARS–COV–2.

Ryc. 12. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Cybinka na tle grupy porównawczej

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Poniższa tabela przedstawia strukturę osób bezrobotnych w powiecie ślubickim pod koniec 2022 roku (stan na 31 grudnia). Liczba zarejestrowanych ogółem bezrobotnych wynosiła wówczas 374 osoby, z czego 47% stanowiły kobiety. Pod względem czasu pozostawania bez pracy w miesiącach, największą grupę w powiecie tworzyli nie pracujący od 1 do 3 miesięcy (łącznie 111 osób, w tym 48 kobiet) oraz osoby pozostające bez pracy powyżej 24 miesięcy (łącznie 75 osób, w tym 36 kobiet). Analizując strukturę wieku bezrobotnych zaobserwowano, że najwyższy odsetek osób pozostawających bez pracy stanowili bezrobotni w grupie wiekowej 35 – 44 lata (łącznie 96 osób, w tym 48 kobiet) oraz w grupie wiekowej 45 – 54 lata (łącznie 83 osoby, w tym 33 kobiety). Biorąc pod uwagę poziomu wykształcenia najwyższy odsetek bezrobotnych zaobserwowano wśród osób, które uzyskały wykształcenie zasadnicze zawodowe (łącznie 138 osób, w tym 60 kobiet) oraz gimnazjalne/ podstawowe i poniżej (łącznie 125 osób, w tym 56 kobiet). Lokalny rynek pracy

nie zaspakaja potrzeb wszystkich mieszkańców powiatu, a w szczególności osób w wieku produkcyjnym.

Tab. 7. Struktura bezrobotnych w powiecie słubickim (stan na 31 grudnia 2022 roku)

		Ogółem	w tym kobiety
Bezrobotni zarejestrowani ogółem		374	177
Czas pozostawania bez pracy w m-c	do 1	55	20
	1-3	111	48
	3-6	47	19
	6-12	50	28
	12-24	36	26
	powyżej 24	75	36
Wiek	18-24	32	18
	25-34	65	46
	35-44	96	48
	45-54	83	33
	55-59	56	32
	60 lat i więcej	42	0
Wykształcenie	wyższe	24	15
	policealne i średnie zawodowe/branżowe	61	33
	średnie ogólnokształcące	26	13
	zasad. zawodowo/branżowe	138	60
	gimnazjalne/podstawowe i poniżej	125	56

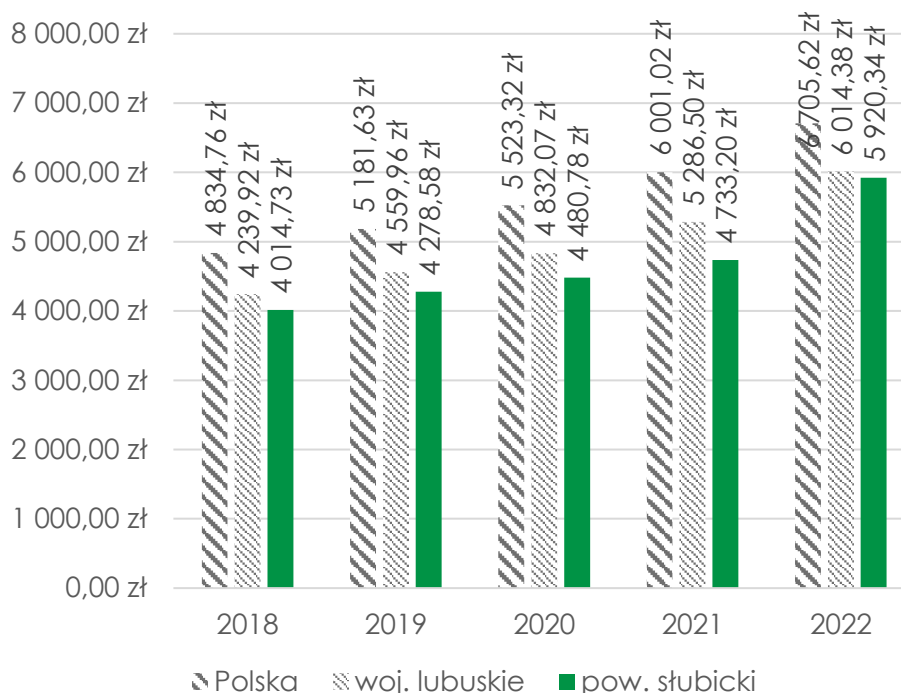
Źródło: Sprawozdanie z rynku pracy MRPI-01. Powiatowy Urząd Pracy w Słubicach.

Zgodnie z danymi z „Monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie słubickim w 2022 roku” stwierdzono duży deficyt pracowników w następujących grupach zawodowych:

- Kierowcy samochodów ciężarowych i ciągników siodłowych;
- Nauczyciele języków obcych i lektorzy;
- Nauczyciele przedmiotów ogólnokształcących.

Poniższa rycina przedstawia przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w powiecie słubickim na tle Polski i województwa lubuskiego w latach 2018 – 2022. W analizowanym okresie wynagrodzenia rosły najszybciej na terenie powiatu słubickiego – dynamika badanego zjawiska wyniosła wówczas 147%. W 2022 roku przeciętne miesięczne wynagrodzenie w powiecie kształtowało się na poziomie 5 920,34 zł, co stanowiło 88% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w skali kraju oraz 98% przeciętnego wynagrodzenia w skali województwa lubuskiego.

Ryc. 13. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w powiecie słubickim na tle Polski i województwa lubuskiego w latach 2018 – 2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Rolnictwo

Na terenie Gminy Cybinka działalność prowadzi 216 gospodarstw rolnych, co stanowi ok. 26% wszystkich podmiotów zlokalizowanych w powiecie słubickim. W 2020 roku największy udział wśród gospodarstw rolnych w Gminie stanowiły podmioty o powierzchni 1 – 5 ha (37%) oraz 15 ha i więcej (36%). Z kolei najmniejszy udział wśród wszystkich gospodarstw rolnych stanowiły podmioty o łącznej powierzchni do 1 ha włącznie (3%). W tym samym roku średnia wielkość gospodarstwa rolnego na terenie Gminy Cybinka wyniosła 40,86 ha.

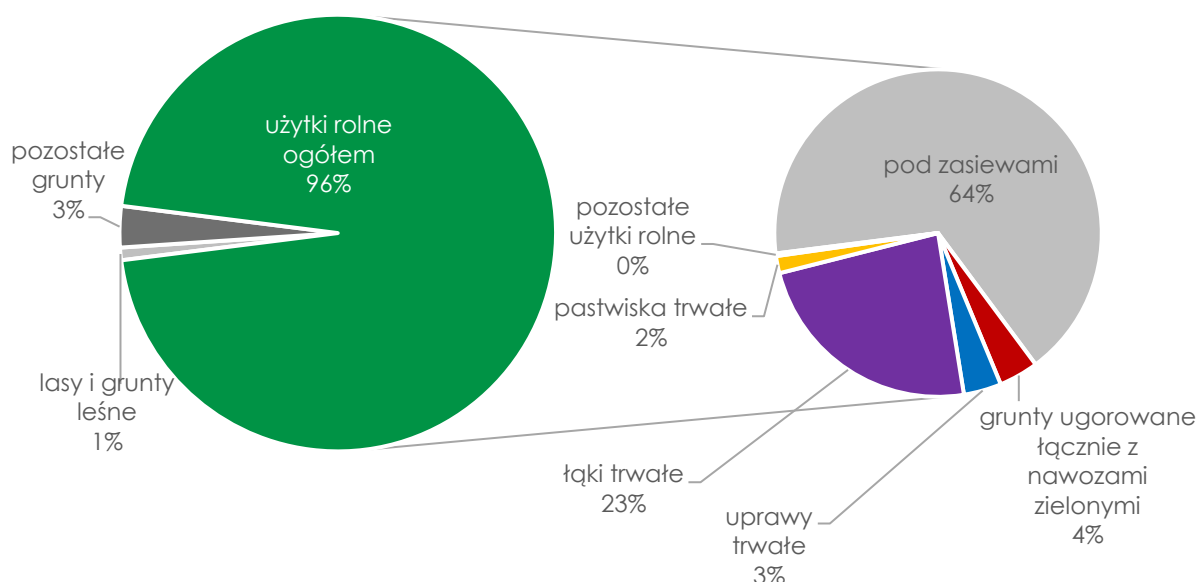
Tab. 8. Gospodarstwa rolne wg grup obszarowych użytków rolnych w Gminie Cybinka na tle powiatu słubickiego w 2020 roku

Gospodarstwa rolne wg grup obszarowych użytków rolnych	Gmina Cybinka		pow. słubicki	
	Liczba podmiotów	Udział	Liczba podmiotów	Udział
ogółem	216	100%	838	100%
do 1 ha włącznie	7	3%	24	3%
1-5 ha	79	37%	320	38%
5-10 ha	35	16%	132	16%
10-15 ha	17	8%	55	7%
15 ha i więcej	78	36%	307	37%
Średnia wielkość gospodarstwa (ha)	40,86		45,11	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Powszechnego Spisu Rolnego 2020.

Poniższa rycina przedstawia udział powierzchni użytkowanych gruntów rolnych w Gminie Cybinka w podziale na gospodarstwa rolne w 2020 roku. Łączna powierzchnia gruntów rolnych na terenie badanej jednostki wyniosła wówczas ok. 9 192 ha, z czego 96% stanowiły użytki rolne. W gospodarstwach znajdujących się na badanym obszarze pozostałe grunty stanowiły średnio 3% powierzchni, a lasy i grunty leśne – 1% powierzchni. Analizując strukturę użytków rolnych w Gminie zaobserwowano, że największą ich część stanowiły tereny znajdujące się pod zasiewami (64% użytków rolnych), łąki trwałe (23% użytków rolnych) oraz grunty ugorowane łącznie z nawozami zielonymi (4% użytków rolnych).

Ryc. 14. Udział powierzchni użytkowanych gruntów rolnych w Gminie Cybinka w podziale na gospodarstwa rolne w 2020 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Powszechnego Spisu Rolnego 2020.

2.2. Infrastruktura i środowisko

Infrastruktura drogowa

Sieć transportową na terenie Gminy Cybinka tworzą drogi krajowe (ok. 16,64 km), drogi wojewódzkie (ok. 10,52 km), drogi powiatowe (ok. 51,2 km) oraz drogi o znaczeniu lokalnym (ok. 271,22 km). Przegląd stanu infrastruktury drogowej prowadzony jest na terenie badanej jednostki raz w roku w okresie wiosennym. W 2022 roku stan dróg krajowych i wojewódzkich w Gminie oceniany został jako dobry. Z kolei zauważono konieczność poprawy stanu dróg o znaczeniu lokalnym – ok. 85% wszystkich dróg powiatowych i gminnych na terenie badanej jednostki stanowiły drogi o nieutwardzonej powierzchni, co negatywnie wpływało na bezpieczeństwo ruchu drogowego oraz komfort poruszania się po drogach w Gminie Cybinka.

W celu poprawy stanu dróg na terenie Gminy w 2022 roku zrealizowane zostały następujące działania z zakresu drogownictwa:

- Przebudowa drogi gminnej nr 100307F w m. Cybinka, działka nr ewid. 442, obręb ewid. 145 – m. Cybinka o dł. 165,00 m i pow. 600,67 m²;
- Przebudowa drogi gminnej nr 001123F, dz. nr ewid. 480, obręb ewid. 8 – Rąpice – budowa chodnika o dł. 121,00 m, szer. 1,20 m;
- Przebudowa drogi gminnej nr 001065F, dz. nr ewid. 212/2, obręb ewid. 3 – Kłopot – budowa chodnika o dł. 95,00 m, szer. 1,20 m;
- Przebudowa drogi gminnej nr 001098F, dz. nr ewid. 14/3, obręb ewid. 6 – Mielesznica wykonanie nawierzchni z dwóch pasów płyt ażurowych typu JOMB o dł. 70,00 m i pow. 105,00 m²;
- Przebudowa drogi gminnej nr 001054F, dz. nr ewid. 738/2, obręb ewid. 1 – Białków – budowa nawierzchni jezdni ze zjazdami do nieruchomości przyległych do drogi o dł. 42,00 m i pow. 168,00 m²;
- Przebudowa drogi gminnej nr 001152F, dz. nr ewid. 224/2, obręb ewid. 10 – Urad – budowa chodnika o dł. 135,00 m, szer. 1,20 m.

Poniższa tabela przedstawia wydatki w Dziale 600 – Transport i łączność w Gminie Cybinka w latach 2018 – 2022. Z przedstawionych danych wynika, że w 2018 roku Gmina przeznaczyła największą ilość środków na inwestycje drogowe (ponad 2,1 mln zł), a w 2019 roku – najmniejszą (ponad 373 tys. zł). Z kolei średnia dla całego badanego okresu wyniosła ok. 1,27 mln zł.

Tab. 9. Wydatki w Dziale 600 – Transport i łączność w Gminie Cybinka w latach 2018 – 2022

	2018	2019	2020	2021	2022
Wydatki ogółem	2 191 921,21 zł	402 756,87 zł	1 956 153,47 zł	954 082,54 zł	1 037 439,88 zł
Wydatki bieżące ogółem	30 732,49 zł	29 700,12 zł	11 687,64 zł	87 586,80 zł	32 193,16 zł
Wydatki majątkowe ogółem	2 161 188,72 zł	373 056,75 zł	1 944 465,83 zł	866 495,74 zł	1 005 246,72 zł
Wydatki majątkowe inwestycyjne	2 161 188,72 zł	373 056,75 zł	1 944 465,83 zł	866 495,74 zł	1 005 246,72 zł

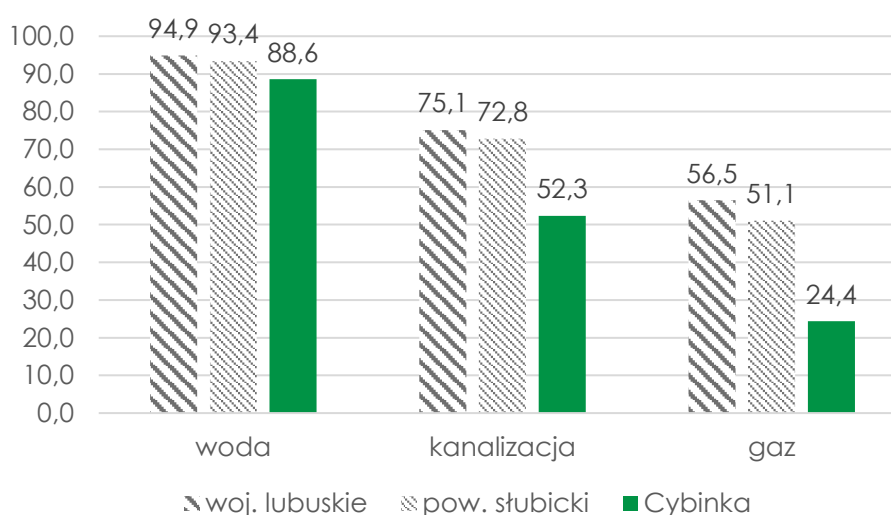
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Urządzenia sieciowe

Dobrze rozwinięta infrastruktura sieciowa jest jednym z podstawowych czynników wpływających na atrakcyjność osiedleńczą oraz na potencjał inwestycyjny danego terenu. W 2022 roku na terenie Gminy Cybinka udział korzystających z sieci wodociągowej wyniósł 88,6%. Był to wynik nieznacznie niższy od średniej dla całego powiatu ślubickiego oraz województwa

lubuskiego. W tym samym roku odsetek osób posiadających przyłącza do sieci kanalizacyjnej kształtował się na poziomie 52,3%. Wynik ten był znacznie niższy od średniej dla jednostek porównawczych. Jest to zjawisko niekorzystne, które może przyczyniać się pogorszenia stanu środowiska przyrodniczego w Gminie poprzez emisję zanieczyszczeń płynnych do wód gruntowych oraz gleb, co w rezultacie może doprowadzić do ich zakwaszenia oraz degradacji biosfery. W 2022 roku udział korzystających z sieci gazowej wyniósł 24,4%. Oznacza to, że głównym źródłem ciepła mieszkańców badanej jednostki są paliwa stałe (drewno oraz węgiel kamienny), co jest zjawiskiem negatywnym, ponieważ wykorzystywanie tego typu surowców do ogrzewania budynków mieszkalnych przyczynia się do zwiększonej emisji dwutlenku węgla i dwutlenku siarki do atmosfery, a w konsekwencji obniżenia jakości powietrza na terenie Gminy.⁴

Ryc. 15. Udział korzystających z instalacji sieciowych w Gminie Cybinka w 2022 roku na tle powiatu ślubickiego i województwa lubuskiego

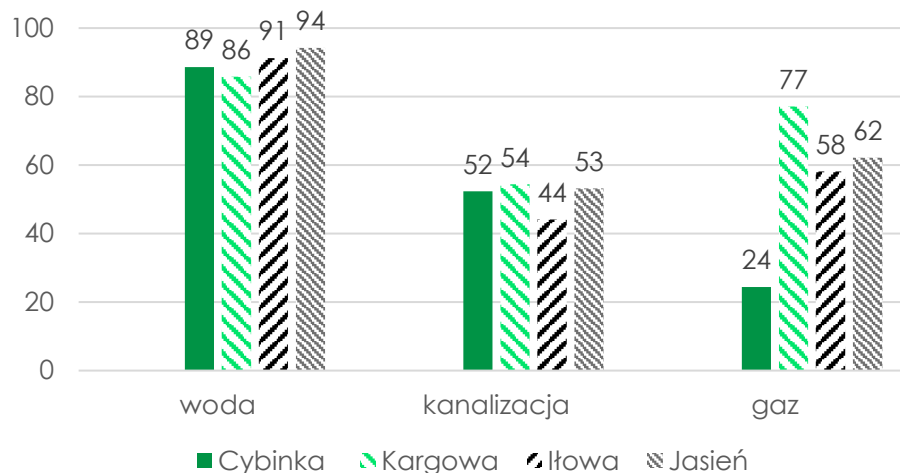

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Otrzymane na poziomie Gminy Cybinka wartości zestawione zostały z wynikami zebranymi dla jednostek z grupy porównawczej. Zaobserwowano, że pod względem korzystających z sieci wodociągowej i sieci kanalizacyjnej, badana jednostka charakteryzowała się zbliżonymi wartościami wskaźników do pozostałych gmin. Z kolei analizując udział korzystających z sieci gazowej zauważono, że Gmina Cybinka znacząco odbiegała pod tym względem od grupy porównawczej. W Kargowej udział korzystających z sieci gazowej był o 53 punkty procentowe wyższy od badanej jednostki, a w Iłowie i Jasieniu o odpowiednio 34 i 38 punktów procentowych.

⁴ Przedstawione dane pochodzą z Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego (BDL GUS). Mogą one różnić się od danych pochodzących z Urzędu Miejskiego w Cybince, ze względu na niejednakowe metody zbierania danych.

Ryc. 16. Udział korzystających z instalacji sieciowych w Gminie Cybinka w 2022 roku na tle grupy porównawczej

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Podmiotem odpowiedzialnym za dostarczanie wody na terenie Gminy Cybinka jest Zakład Usług Komunalnych Cybinka Sp. z o.o. Siedziba przedsiębiorstwa zlokalizowana jest przy ul. Białkowskiej 2c w Cybinka, a właścicielem spółki jest Gmina Cybinka. Gminna sieć wodociągowa składa się z 7 Stacji Uzdatniania Wody – SUW Tawęcín, SUW Rąpice, SUW Maczków, SUW Bieganów, SUW Radzików, SUW Drzeńiów oraz SUW Białków. Głównym problemem w zakresie dostępu do sieci wodociągowej na terenie Gminy Cybinka jest brak możliwości doprowadzenia wodociągu do miejscowości, w których liczba mieszkańców jest zbyt niska – mały pobór wody na tych obszarach sprawia, że inwestycje tego typu są nieopłacalne pod względem ekonomicznym. Od 2023 roku dla mieszkańców tych miejscowości Gmina oferuje wsparcie w postaci programu dofinansowań budowy lub pogłębienia studni głębinowych. Do najważniejszych działań w zakresie rozwoju sieci wodociągowej na terenie badanej jednostki należą:

- budowa studni głębinowych w Białkowie, Rąpicach i Radzikowie;
- budowa sieci wodociągowej w Cybince w obrębie ul. Szkolnej i ul. Inwestycyjnej;
- przebudowa i rozbudowa stacji uzdatniania wody w miejscowości Drzeńiów;
- modernizacja sieci wodociągowej w miejscowości Bieganów.

Działania te przyczyniają się do uporządkowania gospodarki wodociągowej oraz umożliwiają lepsze gospodarowanie zasobami wodnymi na terenie Gminy Cybinka.

Zakład Usług Komunalnych Cybinka Sp. z o.o. jest także głównym podmiotem odpowiedzialnym za prowadzenie gospodarki ściekowej na terenie Gminy. Zadaniem przedsiębiorstwa jest odbiór oraz oczyszczanie nieczystości płynnych

pochodzących z gospodarstw domowych, które po zebraniu odprowadzane są do dwóch oczyszczalni ścieków zlokalizowanych przy ul. Grunwaldzkiej 25 w Cybince (przepustowość obiektu wynosi 300 m³/d) oraz w Bieganowie (przepustowość obiektu wynosi 145 m³/d). Obydwie oczyszczalnie pracują przy użyciu technologii mechaniczno – biologicznej. Przy obecnym poziomie liczby mieszkańców obydwie oczyszczalnie są w pełni przepustowe. Szacuje się jednak, że w miarę powiększania się lokalnej społeczności oczyszczalnia ścieków w Bieganowie nie będzie spełniała minimalnych wymagań związanych z jej przepustowością. W związku z tym planowana jest budowa nowej oczyszczalni ścieków w miejscowości Bieganów, której projektowana przepustowość osiągnąć ma 900 m³/d. Na terenie badanej jednostki prowadzone jest również wsparcie dla mieszkańców, którzy nie mają dostępu do zbiorczego systemu kanalizacji lub przyłączenie do sieci jest niemożliwe ze względu na inne przyczyny techniczne. Wsparcie to polegało na udzielaniu dotacji celowych z budżetu Gminy na budowę ekologicznych przydomowych oczyszczalni ścieków. W rezultacie na terenie badanej jednostki wsparcie w tym zakresie otrzymało 145 mieszkańców. Gmina prowadzi także regularną inwentaryzację szamb oraz przydomowych oczyszczalni ścieków – ostatnia kontrola odbyła się w grudniu 2023 roku. Badana jednostka została ujęta również w najnowszej aktualizacji Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych. Na mocy Uchwały nr XXVII/136/20 Rady Miejskiej w Cybince z dnia 16 grudnia 2020 roku, wyznaczony został obszar aglomeracji Cybinka, w której skład wchodzi miasto Cybinka wraz ze znajdującą się na jej terenie oczyszczalnią ścieków. Wielkość aglomeracji wynosi 2 771 RML, a poziom jej skanalizowania – 99,53%. Do najważniejszych działań w zakresie rozwoju sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy należą:

- budowa sieci kanalizacyjnej w Cybince w obrębie ul. Szkolnej i ul. Inwestycyjnej;
- budowa sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowości Bieganów;
- remonty przepompowni ścieków;
- przebudowa sieci kanalizacji sanitarnej w Cybince w obrębie ul. Małoodrzańskiej i ul. Daszyńskiego.

Podmiotem odpowiedzialnym za utrzymanie oraz rozbudowę istniejącej sieci gazowej na terenie Gminy Cybinka jest Grupa EWE – prywatna spółka multienergetyczna zaopatrująca mieszkańców 7 województw w gaz ziemny i energię elektryczną. Kwestia przyłączenia do sieci gazowej budzi duże zainteresowanie wśród mieszkańców Gminy.

Głównymi operatorami Internetu na terenie Gminy Cybinka są takie podmioty jak:

- Orange;

- CyberNET Karol Samulski.

W momencie pisania niniejszej Diagnozy mieszkańcy w miejscowości Tawęciny nie posiadali dostępu do Internetu szerokopasmowego.

Gospodarka odpadami

Podmiotem odpowiedzialnym za odbiór, wywóz i zagospodarowanie odpadów komunalnych na terenie Gminy Cybinka jest Zakład Usług Komunalnych Cybinka Sp. z o.o. Odpady komunalne pochodzące z nieruchomości niezamieszkałych utylizowane są w ramach odrębnych umów cywilnoprawnych. Zbieranie odpadów komunalnych podzielone jest na następujące frakcje: papier, metale i tworzywa sztuczne, szkło, odpady biodegradowalne i odpady zmieszane. Odbiór odpadów odbywa się na podstawie wyznaczonego harmonogramu. Na terenie Gminy Cybinka funkcjonuje Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych, który zlokalizowany jest przy ul. Inwestycyjnej w mieście Cybinka.

Poniższa tabela przedstawia stan gospodarki odpadami w Gminie Cybinka w latach 2020 – 2022. W analizowanym okresie liczba mieszkańców objętych systemem gospodarowania odpadami wzrosła z poziomu 5 091 do 5 194 osób. Jednocześnie odnotowano wzrost łącznej ilości zebranych odpadów komunalnych, przy jednoczesnym spadku udziału odpadów segregowanych w łącznej ilości odpadów – w 2022 roku wartość tego wskaźnika wyniosła 34% i była o dwa punkty procentowe niższa w porównaniu do roku poprzedniego. Pod względem poziomu przygotowania do ponownego użycia materiałów poddawanych recyklingowi Gmina spełniła wymagany stan minimalny w 2020 roku. Z kolei w latach 2020-2021 badana jednostka charakteryzowała się niskim poziomem przygotowania do recyklingu, ponownego użycia oraz odzysku materiałów budowlanych i rozbiórkowych, nie spełniając wymaganego stanu minimalnego. Przeciwną sytuację odnotowano w przypadku poziomu ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania – w analizowanym okresie Gmina spełniła narzucone normy. Poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych odzwierciedla faktyczny stan segregacji odpadów w wybranej jednostce administracyjnej. Wskaźnik ten obowiązuje dopiero od 2021 roku, dlatego w okresie poprzedzającym nie ma dla niego danych. W latach 2021 – 2022 Gmina przekroczyła obowiązkowy próg minimalny. Na podstawie przedstawionych danych można zauważyć konieczność podejmowania działań, które pozwolą na efektywniejsze gospodarowanie odpadami komunalnymi na terenie badanej jednostki.

Tab. 10. Stan gospodarki odpadami w Gminie Cybinka w latach 2020 – 2022

		2020	2021	2022
Liczba mieszkańców objętych systemem gospodarowania odpadami komunalnymi (os.)		5 091	5 180	5 194
Łączna ilość zebranych odpadów komunalnych (Mg), w tym:		1 306,84	1 395,17	1 354,53
zmieszane		839,18	896,92	893,55
segregowane		467,66	498,25	460,98
Udział odpadów segregowanych w łącznej ilości odpadów		36%	36%	34%
Ilość zebranych odpadów na mieszkańca		0,26	0,27	0,26
Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła (%)	gmina	56,72	x	x
	wymagany	50	x	x
Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami odpadów budowlanych i rozbiórkowych (%)	gmina	21,73	53,45	x
	wymagany	70	70	x
Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania (%)	gmina	19,09	21,17	x
	wymagany	<35	<35	x
Poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych	gmina	x	58,26	28,9
	wymagany	x	>20	>25

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań Gminy Cybinka.

Ochrona środowiska

Zgodnie z danymi zawartymi w ewidencji Głównego Urzędu Nadzoru Budowlanego najczęściej spotykanym źródłem energii na terenie Gminy Cybinka w 2023 roku była biomasa, w tym drewno. Zidentyfikowanych zostało łącznie 1 095 źródeł ciepła tego typu, co stanowiło 35,8% wszystkich źródeł ciepła w Gminie. W tym samym roku drugim najczęściej spotykanym źródłem energii na terenie badanej jednostki był węgiel kamienny – łączna liczba źródeł ciepła zasilanych surowcem wyniosła 927, co stanowiło 30,3% wszystkich źródeł ciepła w Gminie. Znaczny udział wśród zidentyfikowanych nośników energii wybieranych przez mieszkańców badanej jednostki miał również gaz ziemny (16,6%) oraz energia elektryczna (12,3%). Najmniejszy odsetek wśród źródeł ciepła stanowił olej opałowy (0,6%) oraz ciepło sieciowe (0,1%).

Tab. 11. Struktura źródeł ciepła na terenie Gminy Cybinka w 2023 roku

Źródło energii	Liczba źródeł	Udział w 2023 roku
węgiel kamienny	927	30,3%
gaz ziemny	507	16,6%
olej opałowy	17	0,6%
biomasa, w tym drewno	1 095	35,8%
ciepło sieciowe (lokalne kotłownie, biogazownie, elektrociepłownie, spalarnie odpadów)	2	0,1%
energia elektryczna	375	12,3%
energia słoneczna (kolektory słoneczne)	96	3,1%
Energia geotermalna (pompy ciepła)	40	1,3%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków.

Znaczna część budynków użyteczności publicznej w Gminie Cybinka posiada ogrzewanie gazowe. Ponadto w momencie opracowywania niniejszej Diagnozy Gmina realizowała inwestycję związaną z termomodernizacją głównego budynku Zespołu Szkół w Cybince.

Polityka środowiska na terenie Gminy Cybinka prowadzona jest w oparciu o Program Ochrony Środowiska dla Gminy Cybinka na lata 2020 – 2023 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2027 (Uchwała nr XXVII/137/20 Rady Miejskiej w Cybinka z dnia 16 grudnia 2020 r.). W dokumencie wyznaczone zostały główne zadania, których realizacja miała przyczynić się do poprawy stanu środowiska przyrodniczego na terenie Gminy. Należą do nich m.in.:

- Kompleksowa termomodernizacja budynków użyteczności publicznej, budynków mieszkalnych i przedsiębiorstw na terenie Gminy Cybinka;
- Modernizacja oświetlenia ulicznego Gminy;
- Rozbudowa sieci gazowych wraz z podłączeniem nowych odbiorców;
- Wzrost wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych, w tym promocja i edukacja;
- Budowa i przebudowa dróg gminnych, powiatowych, wojewódzkich, krajowych, utwardzenie dróg i poboczy wraz z opracowaniem dokumentacji projektowej;
- Rozwój transportu rowerowego, w tym rozbudowa spójnego systemu dróg i ścieżek rowerowych;
- Systematyczne podnoszenie jakości nawierzchni dróg publicznych;
- Nadzór nad istniejącymi uciążliwościami hałasu przemysłowego;
- Kontynuacja monitoringu poziomu pól elektromagnetycznych w środowisku;
- Edukacja społeczeństwa z zakresu oddziaływania i szkodliwości PEM;
- Ograniczenie zużycia wody w przemyśle;
- Budowa, przebudowa, modernizacja oraz bieżące remonty budowli przeciwpowodziowych.

W celu prowadzenia kompleksowej polityki środowiskowej na terenie badanej jednostki, władze gminne realizują również Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Cybinka (Uchwała nr XLII/205/2022 Rady Miejskiej w Cybince z dnia 10 lutego 2022 r.). W Planie wyznaczone zostały główne obszary problemowe, tj. niewystarczający poziom efektywności energetycznej, niski poziom świadomości ekologicznej mieszkańców, czy niewystarczający poziom wykorzystania odnawialnych źródeł energii. Odpowiedzią na wskazane wyzwania mają być takie działania jak:

- Termomodernizacja budynków;
- Wymiana źródeł ciepła w budynkach komunalnych;
- Wykonanie termoizolacji budynków komunalnych z wymianą stolarki okiennej;
- Rozwój terenów zielonych i infrastruktury kulturalnej;
- Budowa dróg z kanalizacją deszczową i oświetleniem;
- Wymiana oświetlenia na terenie Gminy na energooszczędne;
- Montaż instalacji fotowoltaicznych o łącznej mocy 5MW i szacowanej produkcji 5000 MWh.

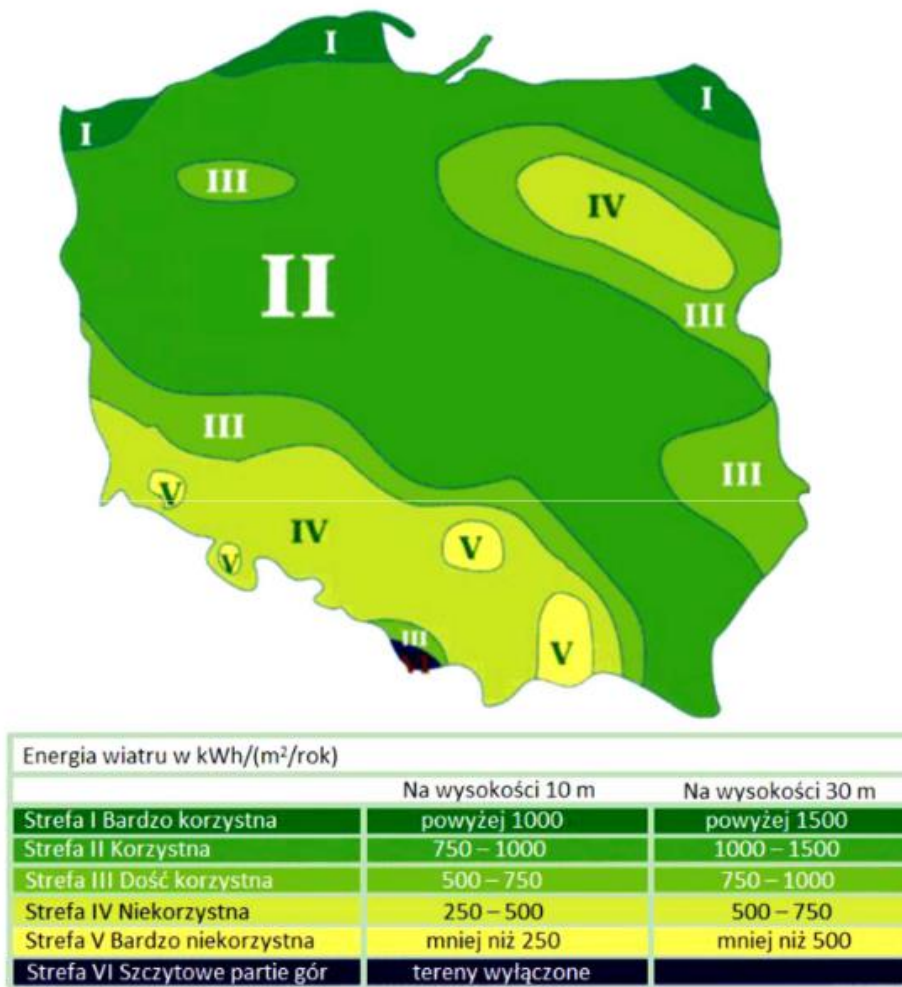
Od 2011 roku na terenie Gminy prowadzony jest także Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Cybinka na lata 2011 – 2032 (Uchwała nr XV/86/11 Rady Miejskiej w Cybinka z dnia 29 grudnia 2011 r.). W 2022 roku na realizację działań związanych z unieszkodliwianiem i usuwaniem azbestu przeznaczono 15 440,36 zł, w rezultacie czego usunięto 33,8 Mg wyrobów zawierających azbest z 29 nieruchomości. Na przestrzeni całego okresu obowiązywania programu zebrano łącznie 14 197,8 Mg wyrobów zawierających azbest.

Odnawialne Źródła Energii

W ostatnich latach temat związany ze zrównoważonym rozwojem oraz transformacją energetyczną stał się nieodłącznym elementem debaty publicznej, w związku z tym kładzie się coraz większy nacisk na osiągnięcie neutralności energetycznej oraz dekarbonizację gospodarki, czego efektem jest stopniowe zwiększanie nakładów inwestycyjnych na rozwój odnawialnych źródeł energii (OZE). Ze względu na specyficzne uwarunkowania geograficzne Polski najszybciej rozwijającymi się gałęziami OZE w kraju są technologie wykorzystujące jego potencjał wiatrowy, słoneczny oraz geotermalny.

Analizując warunki wietrzne w Polsce zaobserwowano, że Gmina Cybinka położona jest w Strefie II. Potencjał energetyczny wyznaczonego obszaru mieści się w zakresie 1000-1500 kWh/(m²/rok) na wysokości 30 m, co oznacza, że charakteryzuje się korzystnymi warunkami do lokalizowania na tym terenie siłowni wiatrowych.

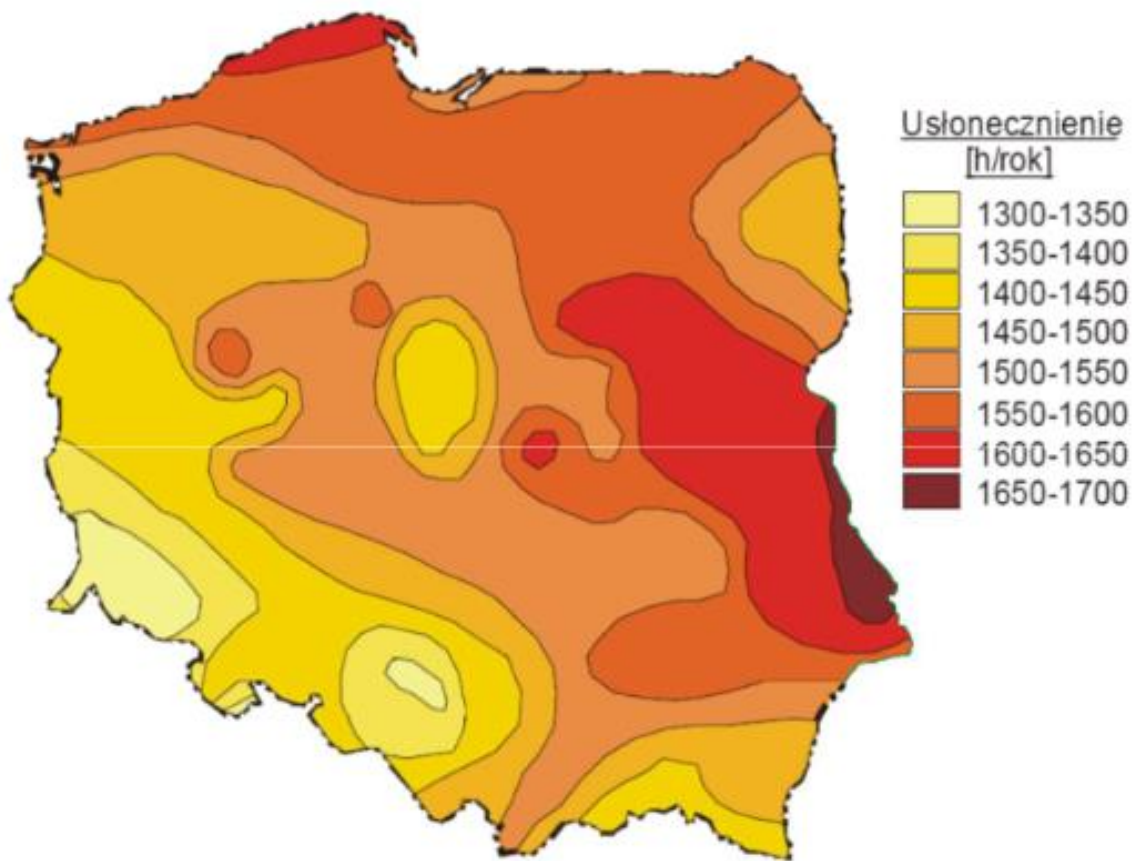
Ryc. 17. Energia wiatru kWh/(m²/rok) na wysokości 10 i 30 m n.p.m.

Źródło: „Energia & Przemysł” – marzec 2007, na podstawie danych prof. Haliny Lorenc, IMiGW.

Poniższa mapa przedstawia średnie roczne sumy nasłonecznienia w Polsce, które odzwierciedlają potencjał do rozwoju energetyki słonecznej w poszczególnych regionach kraju. Gmina Cybinka położona jest na obszarze północno – wschodnim, dla którego średnie sumy uśonecznienia w ciągu roku wahają się w przedziale 1400-1450 h/rok. Są to warunki dobre, które pozwalają na rozwój energetyki słonecznej na terenie badanej jednostki, jednak preferowanym kierunkiem rozwoju powinny być indywidualne małe instalacje fotowoltaiczne zlokalizowane na budynkach mieszkalnych i obiektach użyteczności publicznej.

Ryc. 18. Średnie roczne sumy usłonecznienia

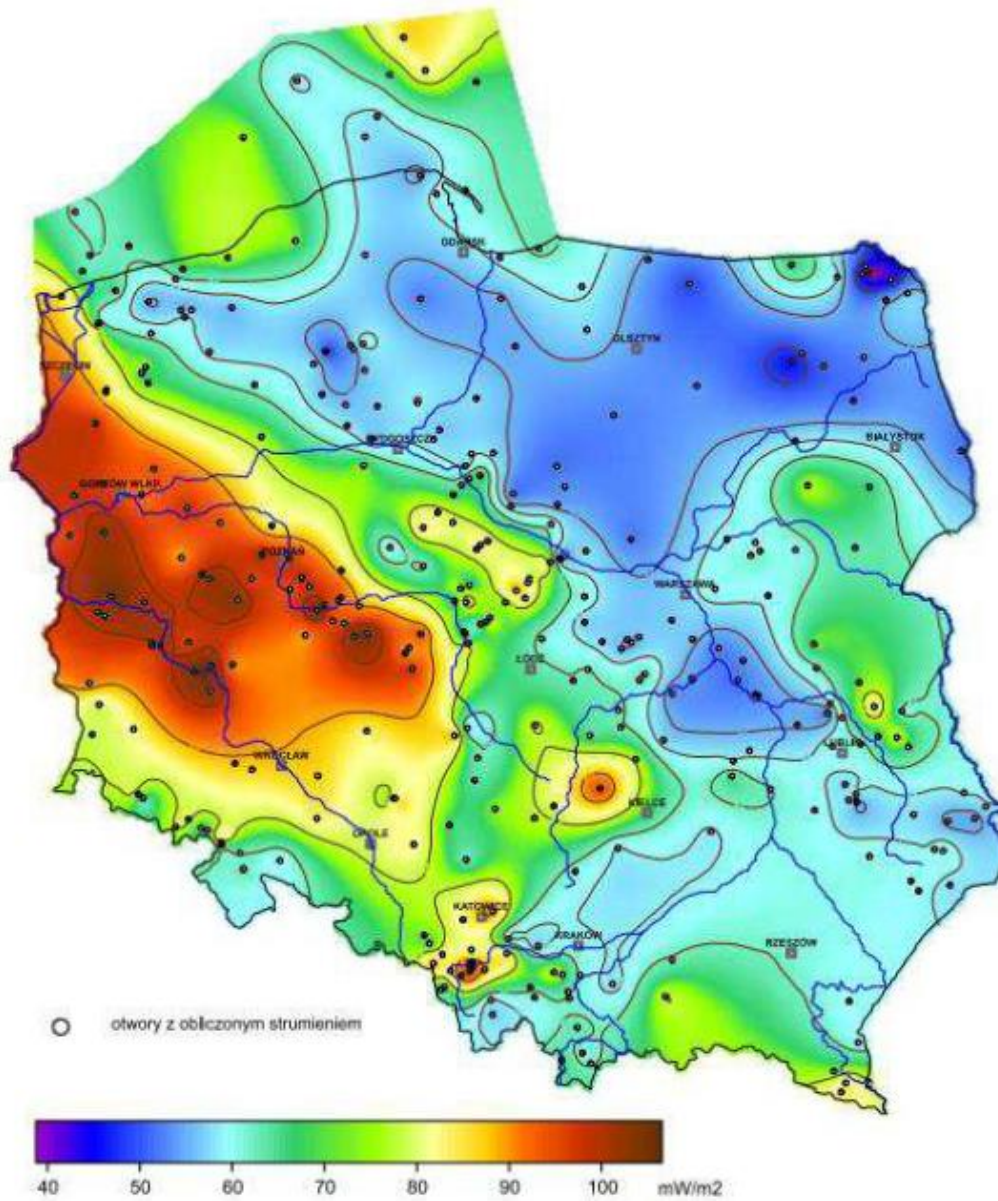
Źródło: „Energia & Przemysł” – marzec 2007, na podstawie danych prof. Haliny Lorenc, IMiGW.

Energia geotermalna rozumiana jest jako energia cieplna wnętrza Ziemi. W zależności od głębokości, z której eksploatowana jest energia geotermalna wyróżnia się:

- Geotermię płytką (energia pobierana jest z głębokości do 100 m za pomocą pomp ciepła);
- Geotermię głęboką (energia pobierana jest na głębokości kilku kilometrów z wnętrza Ziemi)

Analizując mapę warunków geotermalnych w Polsce zaobserwowano, że Gmina Cybinka położona jest na obszarze, który charakteryzuje się największym potencjałem do budowy instalacji geotermalnych. Na terenie Gminy zasadnym jest utworzenie obiektów, które wykorzystują geotermię płytką, a także geotermię głęboką.

Ryc. 19. Mapa rozkładu gęstości ziemskiego strumienia ciepłego na obszarze Polski

Źródło: <https://www.mos.gov.pl/> (Szewczyk & Gientka, 2009).

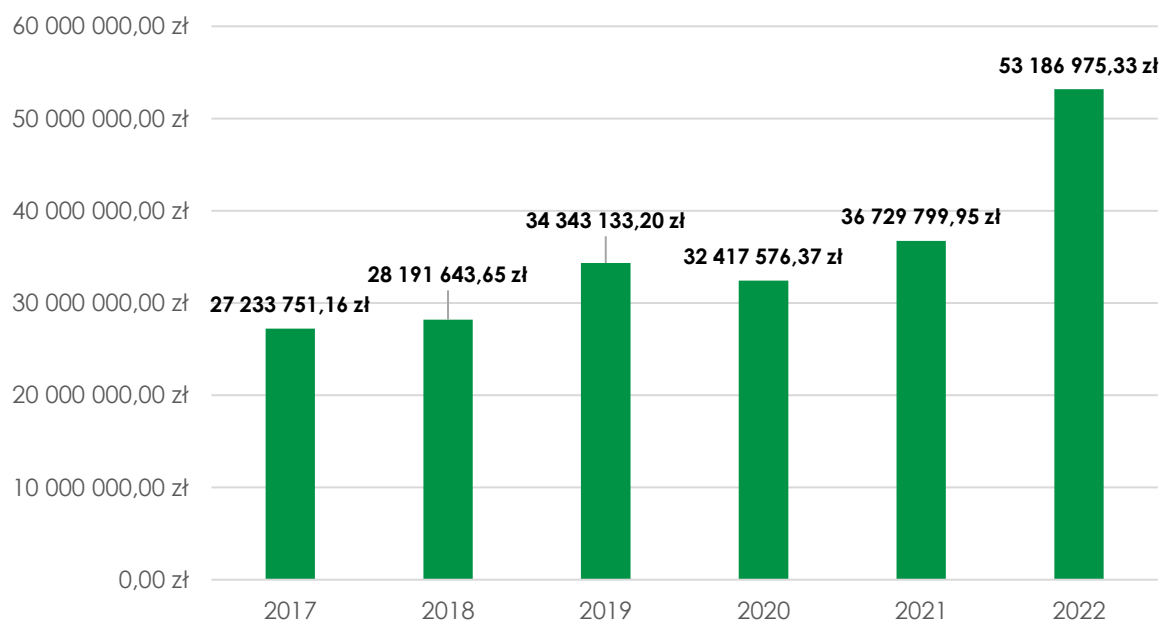
Powyższe dane wyraźnie wskazują, że Gmina Cybinka charakteryzuje się korzystnymi uwarunkowaniami dla rozwoju infrastruktury OZE, w szczególności elektrowni wiatrowych oraz elektrowni geotermalnych. W momencie opracowywania niniejszej Diagnozy prowadzone były prace, które miały doprowadzić do utworzenia farmy wiatrowej w miejscowości Drzeniów.

2.3. Stan finansów samorządowych

Wykonanie budżetu

Poniższa rycina przedstawia sposób, w jaki kształtowały się dochody budżetowe Gminy Cybinka w latach 2017 – 2022. Na początku badanego okresu wyniosły one ponad 27,2 mln zł, w następnym roku odnotowano ich nieznaczny wzrost, a w 2019 roku kształtowały się już na poziomie ponad 34,3 mln zł. W 2020 roku dochody Gminy Cybinka zmniejszyły się w porównaniu do roku poprzedniego, jednak w kolejnych latach zaobserwowano ich ponowny wzrost – w 2022 roku dochody wyniosły ponad 53,1 mln zł. W latach 2017 – 2022 (oprócz 2020 roku), wpływy do budżetu Gminy charakteryzowały się stabilnym wzrostem, a na przestrzeni całego badanego okresu zwiększyły się o ponad 25 mln zł. W 2020 i częściowo w 2021 roku ograniczono wydatki w związku z globalną pandemią SARS–COV–2. Największy wzrost w porównaniu do roku poprzedniego zaobserwowano w 2022 roku – wyniósł on wówczas ponad 16,4 mln zł i było to efektem otrzymania środków finansowych z programu Polski Ład.

Ryc. 20. Dochody ogółem Gminy Cybinka w latach 2017 – 2022

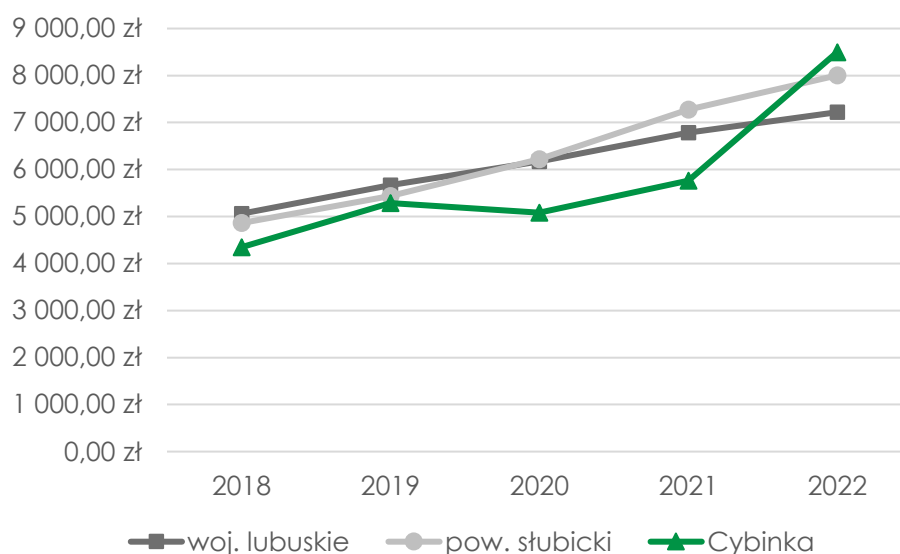

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań finansowych Gminy Cybinka.

Poniższa rycina przedstawia dochody ogółem w przeliczeniu na 1 mieszkańca w Gminie Cybinka na tle powiatu ślubickiego i województwa lubuskiego w latach 2018 – 2022. W analizowanym okresie odnotowano systematyczny wzrost dochodów na poziomie powiatu oraz województwa. Z kolei wpływy do budżetu Gminy charakteryzowały się znacznymi fluktuacjami. W latach 2018 – 2019 dochody ogółem w przeliczeniu na 1 mieszkańca w badanej jednostce

kształtowały się na poziomie zbliżonym do średniej wartości tego wskaźnika dla gmin powiatu i województwa. Z kolei w 2020 zaobserwowano spadek wartości tego wskaźnika. W kolejnym roku odnotowano nieznaczny wzrost wartości wpływów budżetowych Gminy na 1 mieszkańca, jednak wciąż kształtowały się poniżej średniej dla pozostałych jednostek. W 2022 roku odnotowano na terenie Gminy gwałtowny wzrost dochodów w przeliczeniu na 1 mieszkańca, które wyniosły wówczas 8 497,68 zł, przekraczając średnią dla gmin w powiecie słubickim i województwie lubuskim.

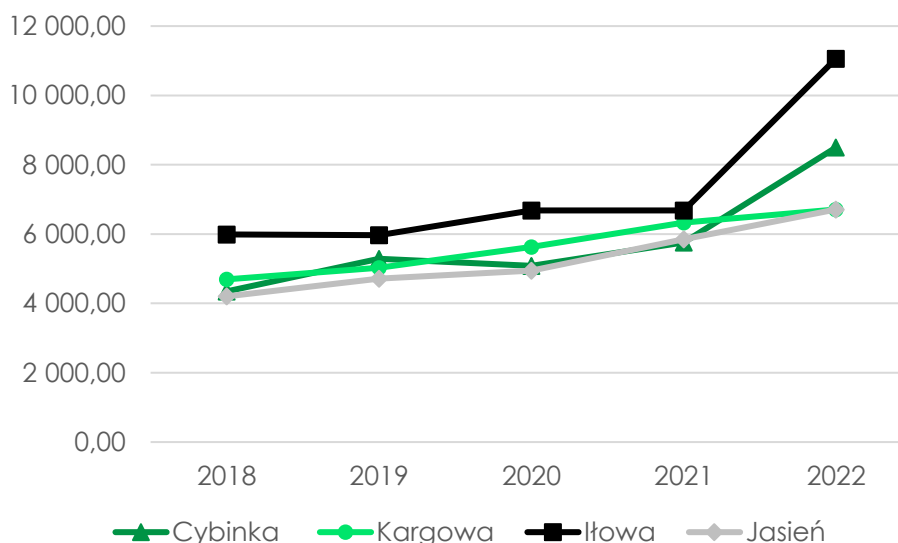
Ryc. 21. Dochody ogółem na 1 mieszkańca w Gminie Cybinka na tle powiatu słubickiego i województwa lubuskiego w latach 2018 – 2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W latach 2017 – 2021 dochody ogółem w przeliczeniu na 1 mieszkańca w Gminie Cybinka kształtowały się na poziomie zbliżonym do pozostałych jednostek z grupy porównawczej. Wyjątek stanowił jednak 2022 rok, kiedy to na terenie badanej jednostki wpływy budżetowe znacząco wzrosły (podobnie jak w gminie Łłowa). Obie jednostki otrzymały w tym roku znaczne dotacje z programu Polski Ład. W latach 2017 – 2022 najlepszą sytuacją finansową charakteryzowała się gmina Łłowa – odnotowany w jednostce dochód ogółem na 1 mieszkańca przewyższał pozostałe gminy. Ponadto w Łłowie zaobserwowano również największy wzrost analizowanego wskaźnika, ponieważ ilość środków przypadających na jednego mieszkańca wzrosła na przestrzeni badanego okresu o 5 072,46 zł.

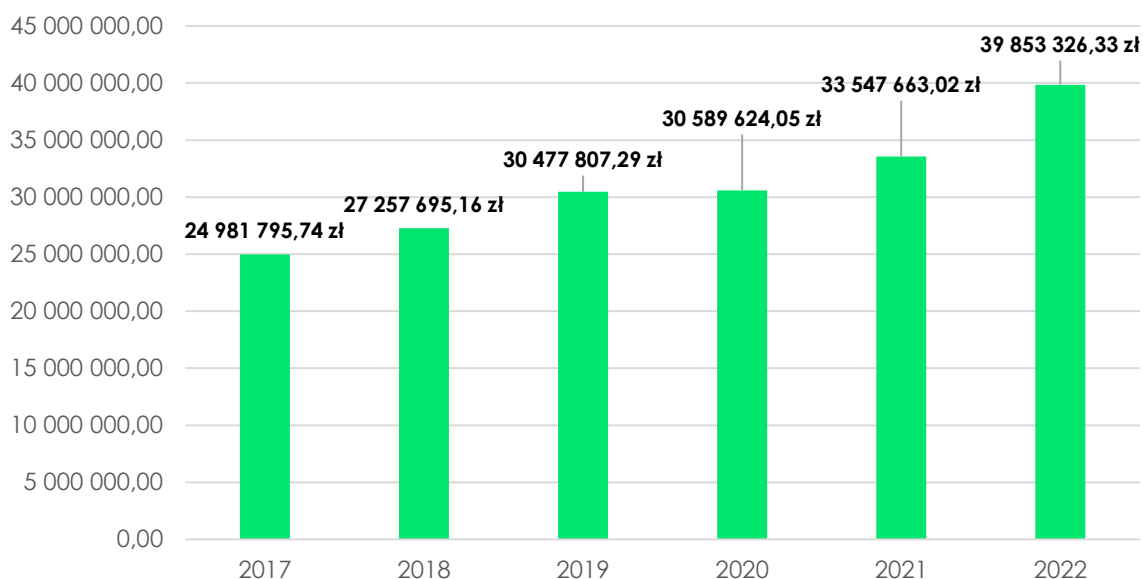
Ryc. 22. Dochody ogółem na 1 mieszkańca w Gminie Cybinka na tle grupy porównawczej w latach 2018 – 2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Poniższa rycina przedstawia sposób, w jaki kształtowały się dochody bieżące Gminy Cybinka w latach 2017 – 2022. Na początku badanego okresu dochody bieżące w Gminie wyniosły ponad 24,9 mln zł, co stanowiło 92% dochodów ogółem. W kolejnym roku dochody bieżące wzrosły do kwoty 27,2 mln zł, co stanowiło 97% dochodów ogółem. Następnie, w 2019 roku, dochody bieżące wyniosły ponad 30 mln zł, co stanowiło 89% dochodów ogółem. Spadek wartości udziału dochodów bieżących w dochodach ogółem spowodowany został wzrostem dochodów majątkowych, w tym dotacji i środków przeznaczonych na inwestycje. W 2020 roku dochody bieżące Gminy Cybinka kształtowały się na poziomie zbliżonym do 2019 roku, stanowiąc z kolei 94% dochodów ogółem. W 2021 odnotowano dalszy wzrost dochodów bieżących, które wyniosły wówczas ponad 33,5 mln zł, co stanowiło 91% dochodów ogółem. Na końcu badanego okresu, w efekcie otrzymanych dotacji z programu Polski Ład, dochody bieżące uległy znacznemu zwiększeniu i kształtowały się na poziomie ponad 39,8 mln zł. W tym samym roku dochody bieżące stanowiły zaledwie 75% dochodów ogółem, co spowodowane było wzrostem wartości dochodów majątkowych, w tym sprzedaży majątku, którego wartość wyniosła ponad 12,3 mln zł.

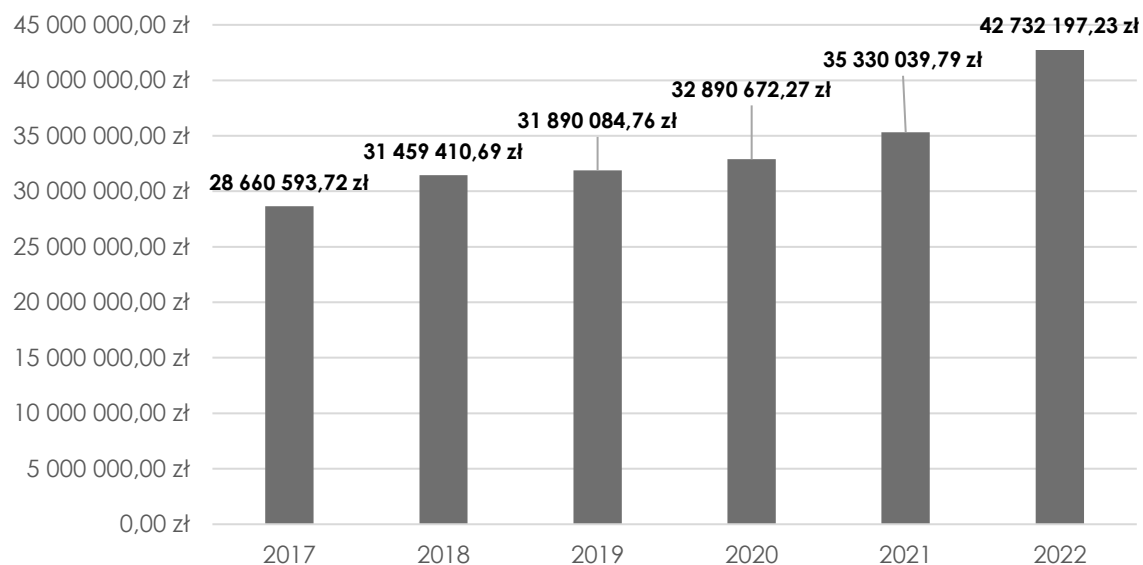
Ryc. 23. Dochody bieżące Gminy Cybinka w latach 2017 – 2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań finansowych Gminy Cybinka.

W latach 2017 – 2022 wydatki ogółem Gminy Cybinka charakteryzowały się tendencją wzrostową. W 2017 roku kształtowały się one na poziomie ponad 28,6 mln zł, a następnie wzrosły do 31,4 mln zł w 2018 roku. W kolejnym latach wydatki ogółem kształtowały się na zbliżonym poziomie ok. 32 mln zł. W 2021 wydatki ogółem Gminy Cybinka wzrosły i kształtowały się już poziomie ponad 35,3 mln zł. Na końcu analizowanego okresu wydatki badanej jednostki wynosiły 42,7 mln zł. W latach 2017 – 2022 wydatki budżetowe Gminy Cybinka zwiększyły się zatem o ponad 14 mln zł.

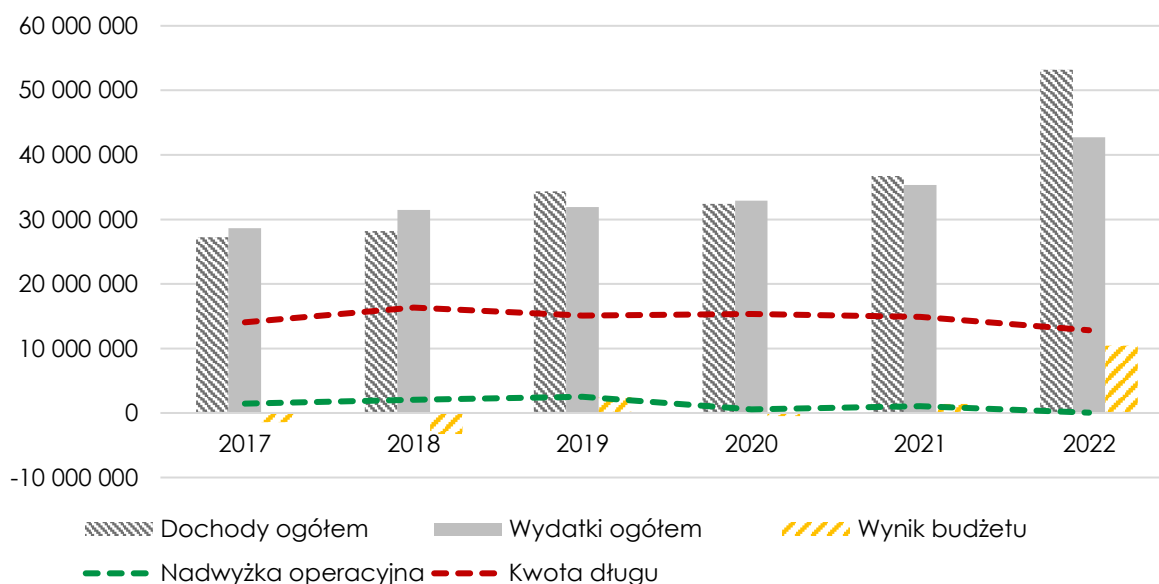
Ryc. 24. Wydatki ogółem Gminy Cybinka w latach 2017 – 2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań finansowych Gminy Cybinka.

Poniższa rycina przedstawia wykonanie budżetu Gminy Cybinka w latach 2017 – 2022. Zaobserwowano, że w latach 2017 – 2018 oraz w 2020 roku wydatki ogółem przewyższały dochody ogółem. Największa różnica wystąpiła w 2018 roku – wówczas wydatki ogółem były wyższe od dochodów ogółem o ponad 3,2 mln zł. Z kolei w 2022 roku Gmina osiągnęła najlepszy wynik budżetu, który wyniósł wówczas 10,4 mln zł. Jednocześnie w analizowanym okresie kwota zadłużenia Gminy spadła – w 2017 roku wynosiła ona ok. 14 mln zł, a w 2022 roku kształtowała się już na poziomie 12,8 mln zł. Niepokojącym jest jednak fakt, że wartość nadwyżki operacyjnej w badanej jednostce spadła (różnica pomiędzy dochodami bieżącymi a wydatkami bieżącymi) i w 2022 roku wyniosła zaledwie ponad 50,5 tys. zł.

Ryc. 25. Wykonanie budżetu Gminy Cybinka w latach 2017 – 2022

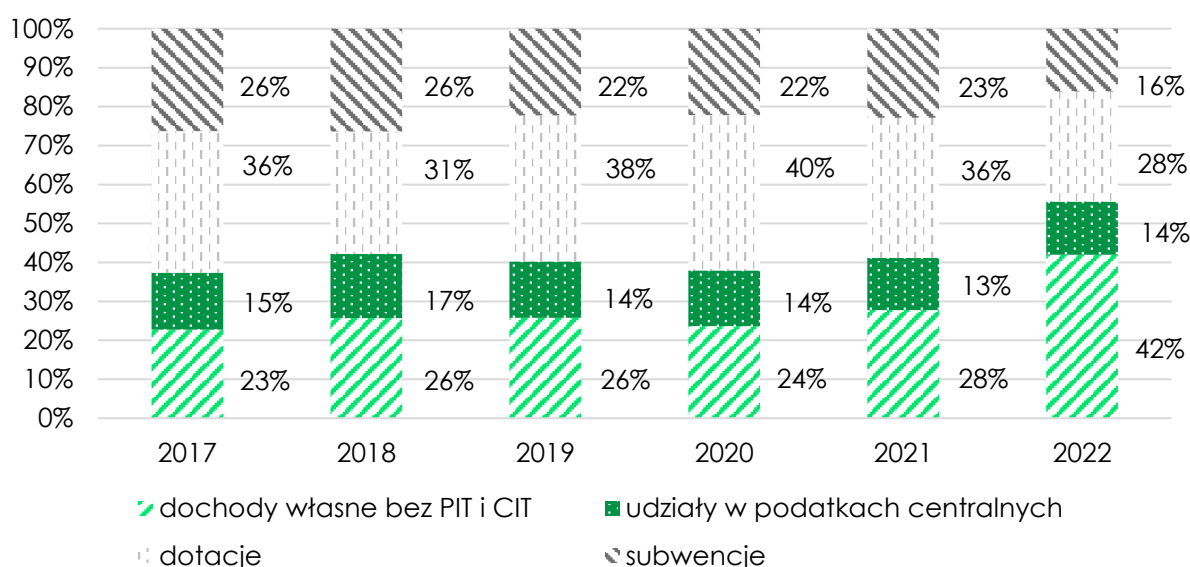
Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań finansowych Gminy Cybinka.

Struktura dochodów i wydatków

Analizując strukturę dochodów budżetowych Gminy Cybinka w latach 2017 – 2022 zauważono, że największy udział w tych dochodach miały dotacje. W poszczególnych latach ich udział ulegał zmianom, jednak na przestrzeni całego okresu zawierały się one w przedziale od 28% do 38%. Wyjątek stanowił 2020 rok, gdy dotacje osiągnęły swoją najwyższą wartość i kształtowały się na poziomie 40% wszystkich dochodów budżetowych jednostki. Drugą pod względem wielkości grupę dochodów stanowiły dochody własne bez PIT i CIT. Na przestrzeni badanego okresu utrzymywały się na stabilnym poziomie oscylując w granicach 26% wszystkich dochodów – najniższą wartość osiągnęły w 2017 roku (23% wszystkich dochodów), najwyższą zaś w 2022 roku (42% wszystkich dochodów). Z kolei subwencje dla Gminy Cybinka stanowiły w analizowanych latach trzecią największą grupę dochodów. W latach 2017

– 2021 ich udział charakteryzowała tendencja spadkowa – w 2017 roku wynosiły one 26%, a w 2022 roku kształtowały się na poziomie 16%. Najmniejszą część w strukturze dochodów Gminy stanowią udziały w podatkach centralnych i w analizowanym okresie ich poziom był stabilny. Podsumowując, dochody własne oraz wpływy z podatku PIT i CIT stanowiły w badanym okresie ok. 40% wszystkich dochodów Gminy Cybinka. W latach 2017 – 2021 środki zewnętrzne, tj. subwencje i dotacje, przewyższały udział środków własnych w strukturze dochodów. Wyjątek stanowił 2022 rok, kiedy to dochody własne razem z udziałami w podatkach centralnych stanowiły 56% wszystkich wpływów budżetowych.

Ryc. 26. Struktura dochodów Gminy Cybinka w latach 2017 – 2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań finansowych Gminy Cybinka.

Poniższa tabela przedstawia strukturę bazy podatkowej Gminy Cybinka w latach 2018 – 2022. Zaobserwowano, że w analizowanym okresie największy udział w bazie podatkowej miał podatek dochodowy od osób fizycznych PIT. W 2018 roku jego łączna wartość wniosła ponad 4,4 mln zł, a w 2022 roku było to już ponad 7 mln zł. Należy jednak zaznaczyć, że wzrost ten odnotowano pomimo reformy systemu podatkowego w Polsce, który obejmował takie zmiany jak: wprowadzenie zwolnienia z podatku PIT dla osób poniżej 26. roku życia, zmianę wysokości kwoty wolnej od podatku, obniżenie stawki podatkowej PIT czy reformy programu Polski Ład. Gmina Cybinka odnotowała także znaczące wpływy z tytułu podatku od nieruchomości, który w badanym okresie sukcesywnie wzrastał. W 2023 roku stawka podatku od budynków mieszkalnych w Gminie wyniosła 0,95 zł od 1 m² powierzchni użytkowej, a stawka podatku od budynków związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej – 23 zł od 1 m² powierzchni użytkowej (Uchwała nr 271/LIV/2022 Rady Miejskiej w Cybince z dnia 30 listopada 2022 r.). Oznacza to, że Gmina

zastosowała ulgi podatkowe dla mieszkańców w wysokości 0,05 zł od 1 m² powierzchni w budynkach mieszkalnych oraz 5,78 zł od 1 m² powierzchni w budynkach związanych z prowadzeniem działalności przedsiębiorczej. W latach 2018 – 2022 znaczące dla budżetu Gminy były też środki pochodzące z podatku rolnego i leśnego oraz podatku od czynności cywilnoprawnych.

Tab. 12. Dochody własne Gminy Cybinka w latach 2018 – 2022 (zł)

	2018	2019	2020	2021	2022
PIT	4 496 722,00	4 801 638,00	4 539 704,00	4 769 501,00	7 042 939,57
CIT	171 688,56	145 467,66	97 884,26	163 397,78	177 538,00
podatek rolny	531 992,96	549 605,13	579 856,40	567 533,82	609 674,93
podatek od nieruchomości	3 583 041,91	3 674 847,37	3 527 349,54	4 205 846,31	4 385 698,54
podatek leśny	509 752,00	522 580,00	511 327,20	519 933,00	525 557,40
podatek od środków transportowych	99 309,00	91 692,40	109 060,00	116 067,00	114 578,06
karta podatkowa	0,00	0,00	336,00	5,74	29 265,00
podatek od czynności cywilnoprawnych	159 121,08	86 406,21	184 757,60	199 137,70	225 162,64
wpływy z opłaty skarbowej	22 122,00	24 559,16	26 183,00	29 589,13	52 934,50
wpływy z opłaty eksploatacyjnej	6 441,00	12 415,80	7 539,60	6 896,40	25 473,60

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań finansowych Gminy Cybinka.

W latach 2017 – 2022 wydatki ogółem Gminy Cybinka charakteryzowały się tendencją wzrostową. W 2017 roku kształtowały się one na poziomie ponad 28,6 mln zł, a następnie wzrosły do 31,4 mln zł w 2018 roku. W kolejnym latach wydatki ogółem kształtowały się na zbliżonym poziomie ok. 32 mln zł. W 2021 wydatki ogółem Gminy Cybinka wzrosły i przekroczyły 35,3 mln zł. Na końcu badanego okresu wydatki badanej jednostki wynosiły 42,7 mln zł, zatem w czasie całego analizowanego okresu zwiększyły się o ponad 14 mln zł.

Analizując strukturę wydatków Gminy Cybinka w latach 2018 – 2022 zaobserwowano, że największy udział dotyczył działań: oświata i wychowanie (28%) oraz rodzina (20%). Znaczną część środków przeznaczano również na administrację publiczną (12%), pomoc społeczną (10%) oraz gospodarkę komunalną i ochronę środowiska (7%). Wydatki w pozostałych działach stanowiły 4% wydatków lub mniej.

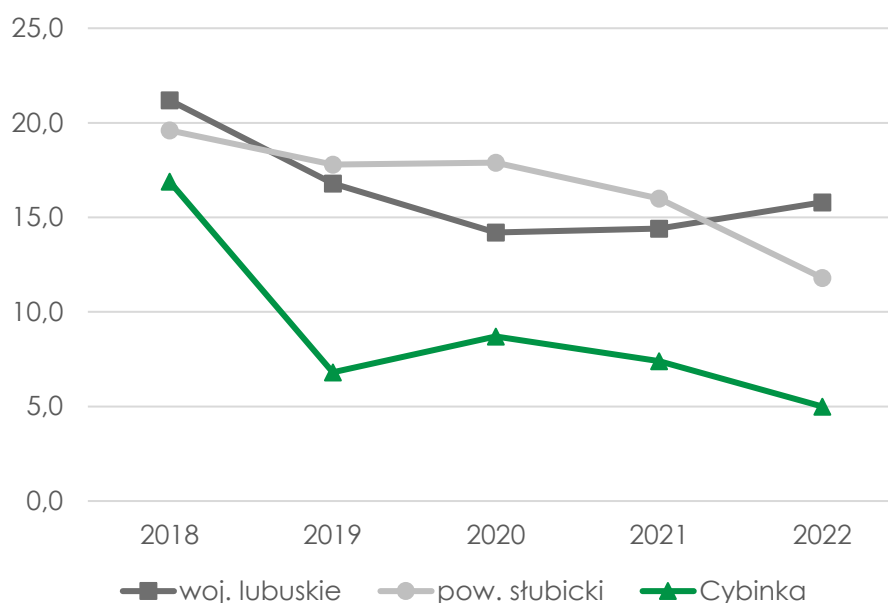
Tab. 13. Struktura wydatków Gminy Cybinka w latach 2018 – 2022 w podziale na poszczególne działy

Dział	2018	2019	2020	2021	2022	Średni udział
Rolnictwo i łowiectwo	1 957 656,93	2 070 796,33	580 067,92	554 390,75	1 191 077,64	4%
Transport i łączność	2 191 921,21	402 756,87	1 956 153,47	954 082,54	1 037 439,88	4%
Turystyka	0,00	0,00	59 040,00	614 793,05	60 438,81	1%
Gospodarka mieszkaniowa	153 587,42	193 595,60	198 229,86	105 746,04	317 808,28	1%
Działalność usługowa	230 890,94	272 639,00	245 239,48	248 425,28	341 636,43	1%
Administracja publiczna	4 364 748,53	3 792 058,33	3 708 612,02	4 424 546,81	5 410 260,48	12%
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	297 780,51	990 747,26	275 146,75	258 798,35	314 584,13	1%
Obsługa długu publicznego	382 733,06	439 978,69	269 018,56	217 433,76	886 263,64	1%
Oświata i wychowanie	8 163 027,22	8 599 211,54	8 593 749,45	9 709 813,15	11 469 831,36	27%
Ochrona zdrowia	263 600,08	139 990,02	155 336,49	205 100,53	194 128,26	1%
Pomoc społeczna	2 834 228,78	3 349 309,45	3 446 740,22	3 586 981,04	4 547 132,85	10%
Pozostałe zadania w zakresie pomocy społecznej	1 850,00	2 000,00	2 000,00	101 999,99	5 274 732,70	3%
Edukacyjna opieka wychowawcza	432 287,62	485 951,81	571 312,47	670 938,24	22 771,81	1%
Rodzina	5 871 456,40	7 023 633,61	8 764 836,38	8 676 787,32	5 482 976,92	21%
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	2 263 820,84	2 016 928,83	2 289 462,93	2 795 730,55	3 550 528,93	7%
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	1 609 788,68	1 630 202,82	1 147 978,21	1 312 884,79	1 693 316,14	4%
Kultura fizyczna i sport	378 547,78	426 281,60	574 504,06	888 241,60	935 894,97	2%

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań finansowych Gminy Cybinka.

Na poniższej rycinie zamieszczone zostały dane dotyczące udziału wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem w Gminie Cybinka na tle powiatu ślubickiego i województwa lubuskiego w latach 2018 – 2022. Zaobserwowano, że w badanej jednostce udział ten spadł z poziomu 16,9% na początku badanego okresu do 5% w 2022 roku. Krzywe odzwierciedlające średnie dla powiatu i województwa wykazywały w głównej mierze tendencję spadkową, jednak przez cały okres badań przewyższały one wartości osiągnięte na poziomie Gminy Cybinka.

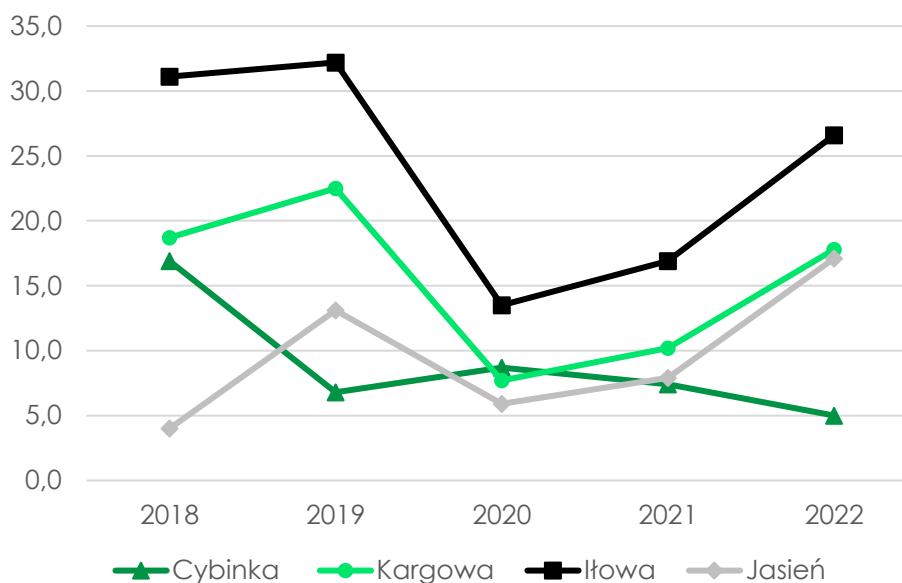
Ryc. 27. Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem w Gminie Cybinka na tle gmin powiatu ślubickiego i województwa lubuskiego w latach 2018 – 2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Porównując udział ponoszonych wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem Gminy Cybinka na tle grupy porównawczej zaobserwowano, że ulegał on zmianom we wszystkich badanych jednostkach. W 2018 roku w porównaniu do pozostałych gmin Gmina Cybinka charakteryzowała się drugą najniższą wartością analizowanego wskaźnika. W kolejnych latach Gmina zaczęła przeznaczać coraz mniejszą ilość środków finansowych na realizację inwestycji, w rezultacie czego w latach 2019 – 2022 badana jednostka odznaczała się jednym z najniższych udziałów wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem na tle grupy porównawczej. W 2022 roku różnica pomiędzy Gminą Cybinka a pozostałymi gminami była największa i wynosiła ok. 15 punktów procentowych.

Ryc. 28. Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem w Gminie Cybinka na tle grupy porównawczej w latach 2018 – 2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Do najważniejszych inwestycji zrealizowanych w ostatnich latach na terenie Gminy Cybinka zalicza się takie działania jak:

- Budowa SUW w Radzikowie, przebudowa SUW w Rąpicach oraz budowa Lokalnej Oczyszczalni Ścieków w Rąpicach;
- Budowa Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów w mieście Cybinka;
- Zakup nowego sprzętu i doposażenie jednostek OSP na terenie Gminy;
- Wyposażenie Zespołu Szkół w Cybince oraz Szkoły Podstawowej w Białkowie w nowy sprzęt komputerowy i elektroniczny;
- Rewitalizacja zabytkowego dworu w Białkowie (budynek szkoły), w ramach której powstała nowa kotłownia wodna niskotemperaturowa, zakupiono nowoczesny wysokosprawny kondensacyjny kocioł gazowy, wykonano nową instalację centralnego ogrzewania dla pomieszczeń lekcyjnych oraz zamontowano grzejniki panelowe;
- Utworzenie Enklawy Zieleni w Cybince, dzięki której wykonano rekultywację terenu oraz utworzono obszar czynnej ochrony ptaków miejskich i owadów w Cybince przy ul. Grunwaldzkiej;
- Budowa wieży widokowej w Urzędzie wraz z zagospodarowaniem terenu wokół niej oraz utworzenie połączenia promowe Aurith – Urad w ramach rozwoju turystyki na pograniczu polsko-niemieckim;
- Remont ponad dwukilometrowego odcinka drogi z Cybinki do Kłopotu;
- Budowa Przychodni Lekarza Rodzinnego w budynku przy ul. Lwowskiej 7, gdzie mieści się również siedziba Dziennego Domu Pobytu „Zielona Przystań”.

Pozyskane środki zewnętrzne

Fundusze Europejskie 2014 – 2020

W poniższej tabeli wymienione zostały dofinansowania zewnętrzne, które Gmina Cybinka oraz jednostki jej podległe pozyskały z Funduszy Europejskich w perspektywie 2014 – 2020. Zgodnie z informacjami zawartymi na stronie www.mapadotacji.gov.pl oraz danych pozyskanych z Urzędu Miejskiego w Cybince, łączna wartość dofinansowania wszystkich projektów wyniosła ponad 7,3 mln zł i przeznaczona była na projekty związane z ochroną środowiska oraz nauką i edukacją. Działania finansowane były w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego – Lubuskie 2020, Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa.

Tab. 14. Projekty dofinansowane z Funduszy Europejskich w Gminie Cybinka w latach 2014 – 2020

Lp.	Tytuł projektu	Beneficjent	Program	Wartość dofinansowania
1.	Budowa systemu selektywnej zbiórki odpadów w Gminie Cybinka	Zakład Usług Komunalnych w Cybinka	Regionalny Program Operacyjny – Lubuskie 2020	2 888 858,46 zł
2.	Modernizacja oczyszczalni ścieków wraz z budową sieci kanalizacji sanitarnej w aglomeracji Cybinka	Zakład Usług Komunalnych w Cybinka	Regionalny Program Operacyjny – Lubuskie 2020	2 465 324,28 zł
3.	Wspieramy rozwój kompetencji kluczowych uczniów w Gminie Cybinka	Gmina Cybinka	Regionalny Program Operacyjny – Lubuskie 2020	149 858,93 zł
4.	Wsparcie dzieci z rodzin pegeerowskich w rozwoju cyfrowym – Granty PPR	Gmina Cybinka	Program Operacyjny Polska Cyfrowa na lata 2014 – 2022	950 900,00 zł
5.	Cyfrowa Gmina	Gmina Cybinka	Program Operacyjny Polska Cyfrowa na lata 2014 – 2022	194 217,00 zł
6.	Rewitalizacja zabytkowego dworu w Białkowie	Gmina Cybinka	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014 – 2020	145 789,00 zł
7.	Przebudowa drogi gminnej nr 100309F – ul. Leśna w mieście Cybinka	Gmina Cybinka	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014 – 2020	707 509,00 zł

Źródło: www.mapadotacji.gov.pl i sprawozdania Urzędu Miejskiego w Cybince.

Dodatkowo w 2023 roku Gmina Cybinka złożyła wniosek o dofinansowanie budowy ul. Mickiewicza w mieście Cybinka.

Rządowy Fundusz Polski Ład

Rządowy Fundusz Polski Ład jest Programem Inwestycji Strategicznych, który ma na celu zwiększenie skali inwestycji publicznych realizowanych przez JST. Program realizowany jest poprzez promesy inwestycyjne udzielane samorządom przez Bank Gospodarstwa Krajowego. We wszystkich edycjach Programu Gmina Cybinka pozyskała środki w łącznej kwocie ponad 31 mln zł, które przeznaczone zostały na działania związane z przebudową obiektów użyteczności publicznej, modernizacją i budową dróg oraz pracami konserwatorskimi.

Wnioskodawca	Inwestycja	Kwota przyznanego dofinansowania	Data ogłoszenia wyników
Gmina Cybinka	Budowa i modernizacja dróg gminnych w m. Cybinka – ulica Wileńska, Matejki, Leśna oraz Wojska Polskiego	5 700 000 zł	25.10.2021
Gmina Cybinka	Modernizacja Zespołu Szkół w Cybince	2 550 000 zł	25.10.2021
Gmina Cybinka	Budowa i modernizacja dróg gminnych w m. Cybinka oraz remont drogi Rąpice-Mielesznica	7 600 000 zł	30.05.2022
Gmina Cybinka	Modernizacja i budowa obiektów sportowych na terenie Gminy Cybinka	1 960 000 zł	14.07.2022
Gmina Cybinka	Modernizacja kościoła pw. Matki Boskiej Królowej Polski w Radzikowie	490 000 zł	14.07.2023
Gmina Cybinka	Modernizacja kościoła w Cybince	2 450 000 zł	14.07.2023
Gmina Cybinka	Modernizacja kościoła pw. św. Andrzeja Boboli w Białkowie	490 000 zł	14.07.2023
Gmina Cybinka	Budowa i modernizacja dróg gminnych na terenie Gminy Cybinka	1 960 000 zł	15.09.2023
Gmina Cybinka	Modernizacja Zespołu Szkół w Cybince	1 700 000 zł	7.10.2023
Gmina Cybinka	Budowa dróg gminnych na terenie Gminy Cybinka	6 175 000 zł	7.10.2023

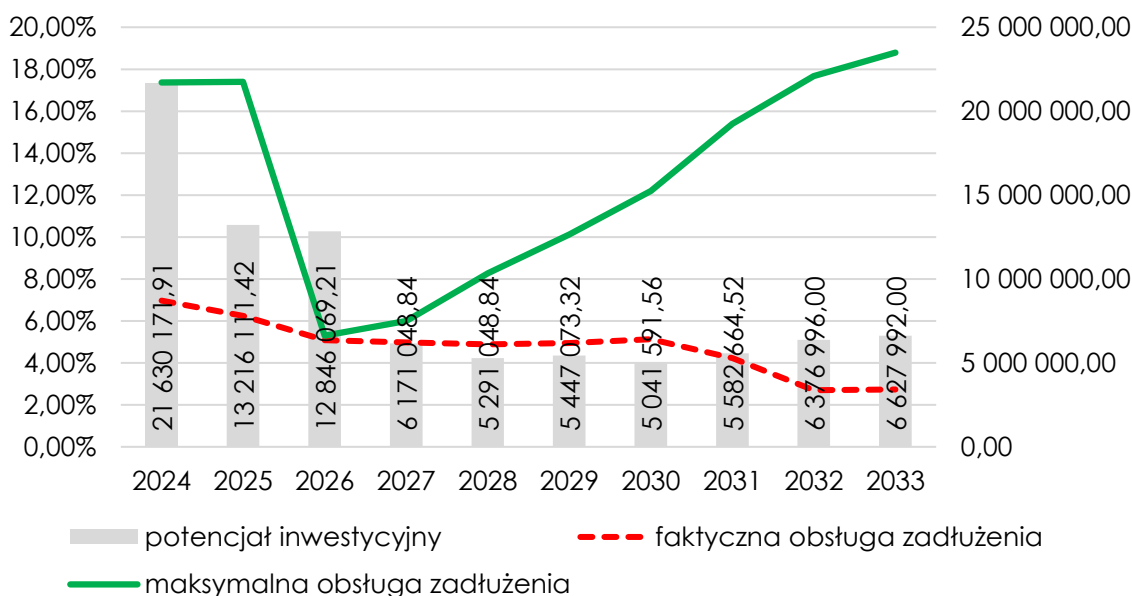
Potencjał inwestycyjny

Poniższy wykres przedstawia prognozowany sposób kształtowania się wskaźnika obsługi zadłużenia w Gminie Cybinka w latach 2024 – 2033. Podstawą prognozy jest Uchwała nr 9/LXVIII/2023 Rady Miasta w Cybince z dnia 15 listopada 2023 r. w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Cybinka na lata 2024 – 2040. Wskaźnik pozwala na ocenę możliwości inwestycyjno – kredytowych Gminy w przyszłości. Zgodnie z art. 243 ustawy o finansach publicznych, dopuszczalna wysokość spłaty zobowiązań JST

w danym roku (faktyczna obsługa zadłużenia) nie może przekroczyć indywidualnie liczonego, maksymalnego wskaźnika obsługi zadłużenia. Jak wynika z wykresu, obecny kształt wskaźnika obsługi zadłużenia Gminy Cybinka pozwala na obsługę dodatkowych zobowiązań finansowych.

Wykres przedstawia również potencjał inwestycyjny, rozumiany jako suma środków finansowych pozostałych do dyspozycji, po pokryciu wszystkich bieżących kosztów funkcjonowania (wydatków bieżących) oraz spłacie obecnie zaplanowanych rat kapitałowych (rozchodów) w latach 2024 – 2033. Dane wskazują, że potencjał inwestycyjny Gminy Cybinka najwyższą wartość osiągnie w 2024 roku. Wyniesie on wówczas ponad 21,6 mln zł. W następnym roku szacuje się, że nakłady majątkowe spadną i wyniosą ok. 13,2 mln zł. W 2026 potencjał inwestycyjny badanej jednostki osiągnie poziom ok. 12,8 mln zł. W kolejnych latach, ze względu na zakończenie realizacji inwestycji współfinansowanych z dotacji w ramach programu Polski Ład, nakłady majątkowe Gminy osiągną znacznie niższe wartości, które oscylować będą średnio na poziomie ok. 6 mln zł. Należy jednak zaznaczyć, że WPF najbardziej precyzyjnie odnosi się do roku bieżącego i przyszłego, w związku z tym sytuacja finansowa Gminy może ulec zmianie.

Ryc. 29. Kształtowanie się wskaźnika obsługi zadłużenia Gminy Cybinka na lata 2024 – 2033

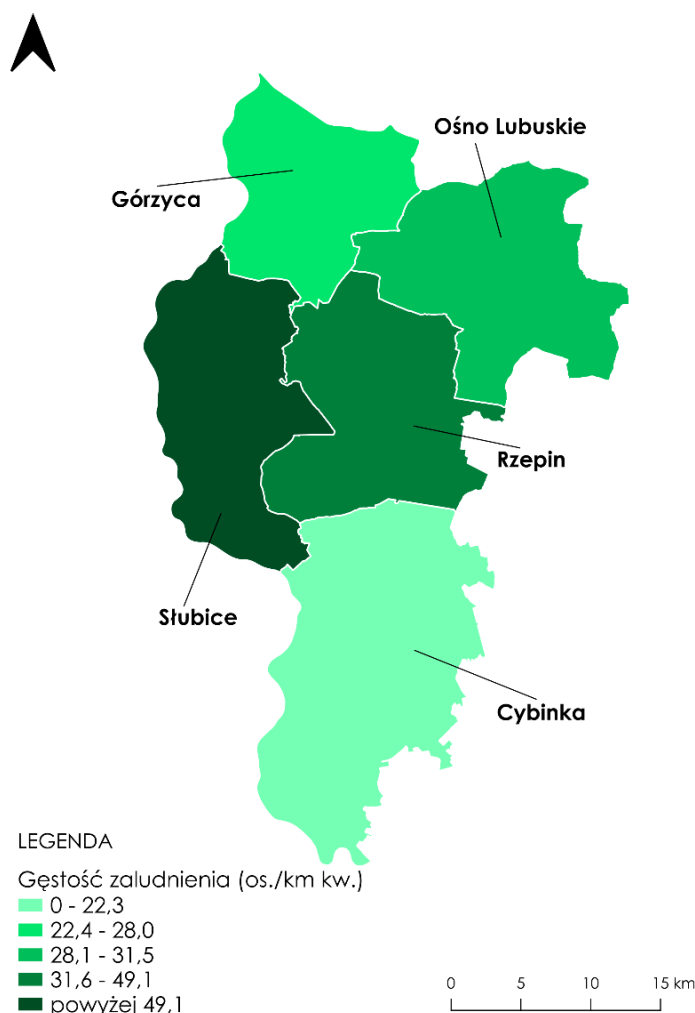
Źródło: opracowanie własne na podstawie Uchwały nr 9/LXVIII/2023 Rady Miasta w Cybince z dnia 15 listopada 2023 r. w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Cybinka na lata 2024 – 2040.

CZĘŚĆ 3: DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ GMINY

3.1. Demografia

Gminę Cybinka w 2022 roku zamieszkiwały 6 232 osoby (GUS), co stanowiło ok. 13,5% wszystkich mieszkańców powiatu ślubickiego. W tym samym roku gęstość zaludnienia na terenie badanej jednostki wyniosła 22,3 os./km², co było wówczas najniższym wynikiem w powiecie – w pozostałych gminach średnia gęstość zaludnienia kształtowała się na poziomie 47,8 os./km². Najwyższą gęstość zaludnienia odnotowano w gminie Ślubice (108 os./km²), w tym na terenie miasta Ślubice. Najbardziej zaludnionymi częściami Gminy Cybinka w 2022 roku były: miasto Cybinka (2 655 os.), miejscowość Białków (520 os.) oraz wieś Rąpice (496 os.).

Ryc. 30. Gęstość zaludnienia w powiecie ślubickim w 2022 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

Poniższa tabela przedstawia zmiany liczby ludności w Gminie Cybinka na tle powiatu ślubickiego oraz grupy porównawczej w latach 2018 – 2022. Z analizy

danych wynika, że liczba ludności w Gminie powoli spada. W 2018 roku wynosiła ona 6 515 osób, a w 2022 roku – 6 232. W badanym okresie średnia dynamika zmian w Gminie Cybinka wyniosła zatem 98,9%, co świadczy o postępującym spadku liczby mieszkańców. Zaobserwowano, że na tle grupy porównawczej wynik ten zbliżony był do gminy Jasień (98,4%) oraz gminy Kargowa (98,8%). Z kolei najlepszą sytuację demograficzną odnotowano w gminie Łłowa – w analizowanym okresie liczba ludności na terenie jednostki wzrosła, a średnia dynamika zjawiska kształtowała się na poziomie 100,3%.

Tab. 15. Zmiany liczby ludności w Gminie Cybinka na tle powiatu słubickiego i grupie porównawczej w latach 2018 – 2022

JST	2018	2019	2020	2021	2022	udział w 2022 r.	średnia dynamika
pow. słubicki	47 101	46 929	46 429	46 114	45 965	100%	99,4%
Cybinka	6 515	6 469	6 388	6 305	6 232	14%	98,9%
Łłowa	5 829	5 821	5 946	5 897	5 898	-	100,3%
Jasień	6 882	6 842	6 540	6 500	6 444	-	98,4%
Kargowa	7 069	6 991	6 875	6 783	6 730	-	98,8%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Liczba ludności w jednostkach samorządu terytorialnego kształtowana jest przez dwie zmienne: przyrost naturalny oraz saldo migracji. Przyrost naturalny to różnica pomiędzy urodzeniami żywymi a zgonami. Z kolei saldo migracji to różnica pomiędzy osobami zameldowanymi a osobami wymeldowanymi na danym obszarze.

Analizując zawarte w poniższej tabeli dane zaobserwowano, że wszystkie jednostki z grupy porównawczej, z wyjątkiem gminy Kargowa, w 2022 roku charakteryzowały się ujemnym przyrostem naturalnym. W Gminie Cybinka wartość tego wskaźnika wyniosła $-7,51$ na 1 tys. mieszkańców. Wynik ten był znacznie niższy od średniej województwa ($-4,66$) oraz powiatu ($-3,84$). Oznacza to, że w przyszłości badana jednostka może ulegać większej oraz szybszej depopulacji niż pozostałe gminy w powiecie słubickim. Z kolei na tle grupy porównawczej Gmina Cybinka charakteryzowała się w 2022 roku najmniej korzystną sytuacją demograficzną. W Łłowie oraz w Jasieniu wartość przyrostu naturalnego na 1 tys. mieszkańców była wyższa, co oznacza, że spadek liczby ludności w tych gminach będzie następował wolniej. Z kolei najkorzystniejszą sytuację demograficzną odnotowano w gminie Kargowa – w 2022 roku wartość wskaźnika na terenie tej jednostki kształtowała się na dodatnim poziomie i wyniosła $1,02$.

Mimo że w całym powiecie słubickim wartość wskaźnika salda migracji była dodatnia i wyniosła $0,39$, w Gminie Cybinka saldo migracji kształtowało się na poziomie $-4,95$, co było wynikiem znacznie niższym od średniej dla gmin

województwa i powiatu, a także najniższym w porównaniu do jednostek z grupy porównawczej. Pomimo że gminy Łłowa, Jasień i Kargowa odnotowały ujemne saldo migracji, to średnia zmiana wskaźnika od 2018 roku na ich terenie kształtowała się na dodatnim poziomie (w przeciwieństwie do badanej jednostki). Z przedstawionych danych wynika, że władze Gminy Cybinka powinny podejmować działania, które zachęcą aktualnych mieszkańców do pozostania na terenie jednostki i przyciągną nowych mieszkańców.

Tab. 16. Przyrost naturalny i saldo migracji na 1 tys. mieszkańców w Gminie Cybinka w latach 2018 – 2022 na tle powiatu łłubickiego, województwa łubuskiego i grupy porównawczej

JST	przyrost naturalny na 1000 mieszkańców		saldo migracji na 1000 mieszkańców	
	2022 r.	średnia zmiana wskaźnika od 2018 r.	2022 r.	średnia zmiana wskaźnika od 2018 r.
woj. łubuskie	-4,65	-0,79	-0,78	0,05
pow. łłubicki	-3,84	-0,62	0,39	0,31
Cybinka	-7,51	-1,57	-4,95	-0,70
Łłowa	-7,13	-0,37	-2,95	0,28
Jasień	-5,33	-0,73	-2,22	0,37
Kargowa	1,02	0,47	-1,36	0,39

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące udziału mieszkańców w wieku 25 – 34 lat w ludności Gminy Cybinka ogółem oraz udziału ludności w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym w Gminie w latach 2018 i 2022 na tle średnich wyników gmin województwa łubuskiego i powiatu łłubickiego. Analizie poddano wskazane grupy wiekowe, ponieważ w znaczącym stopniu determinują one sposób w jaki rozwija się dana jednostka terytorialna pod względem potencjału demograficznego. Osoby w wieku 25 – 34, zwane również osobami w wieku kreatywnym, stanowią bowiem grupę, która w sposób znaczący wpływa na kształt lokalnej sytuacji demograficznej – osoby znajdujące się w tym przedziale wiekowym są najbardziej skłonne do założenia rodziny, wyboru „miejsca do życia”, kupna mieszkania oraz podjęcia stałej pracy, a co za tym idzie zapewnienia zastępowalności pokoleń. Z kolei wysoki odsetek seniorów w danej społeczności wiąże się z koniecznością zwiększenia wydatków w takich obszarach jak zdrowie i usługi społeczne oraz dostosowaniem infrastruktury do ich potrzeb.

W 2018 roku odsetek mieszkańców w wieku kreatywnym na terenie Gminy Cybinka wyniósł 14,87%. Wynik ten nieznacznie przewyższał wówczas średnią powiatu łłubickiego oraz województwa łubuskiego. Z kolei w 2022 roku wartość tego wskaźnika dla badanej jednostki kształtowała się na poziomie 11,46%. Dynamika zjawiska wyniosła zatem 77%, co oznacza znaczący spadek udziału

mieszkańców w wieku kreatywnym w liczbie ludności gminy ogółem. Dodatkowo wynik osiągnięty na poziomie badanej jednostki na końcu okresu znajdował się poniżej średniej dla województwa i powiatu. Jest to zmiana niekorzystna, świadcząca o odpływie ludzi młodych z tego terenu, który może wskazywać na niską atrakcyjność Gminy dla mieszkańców wchodzących w dorosłość. Analizując z kolei sposób, w jaki kształtowała się liczba osób w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym zauważono, że w 2018 roku odsetek seniorów na terenie Gminy Cybinka kształtował się na poziomie 21,3%. Wynik ten przewyższał wówczas nieznacznie średnią dla powiatu, ale jednocześnie był niższy o kilka punktów procentowych od średniej województwa lubuskiego. W 2022 roku wartość tego wskaźnika wynosiła już 25,2%, zatem dynamika zmian wyniosła 118%, co oznacza, że na terenie Gminy Cybinka następuje powolny spadek udziału ludzi młodych w społeczeństwie, natomiast rośnie obciążenie senioralne.

Tab. 17. Wskaźniki demograficzne dla Gminy Cybinka w 2018 i 2022 roku na tle powiatu słubickiego i województwa lubuskiego

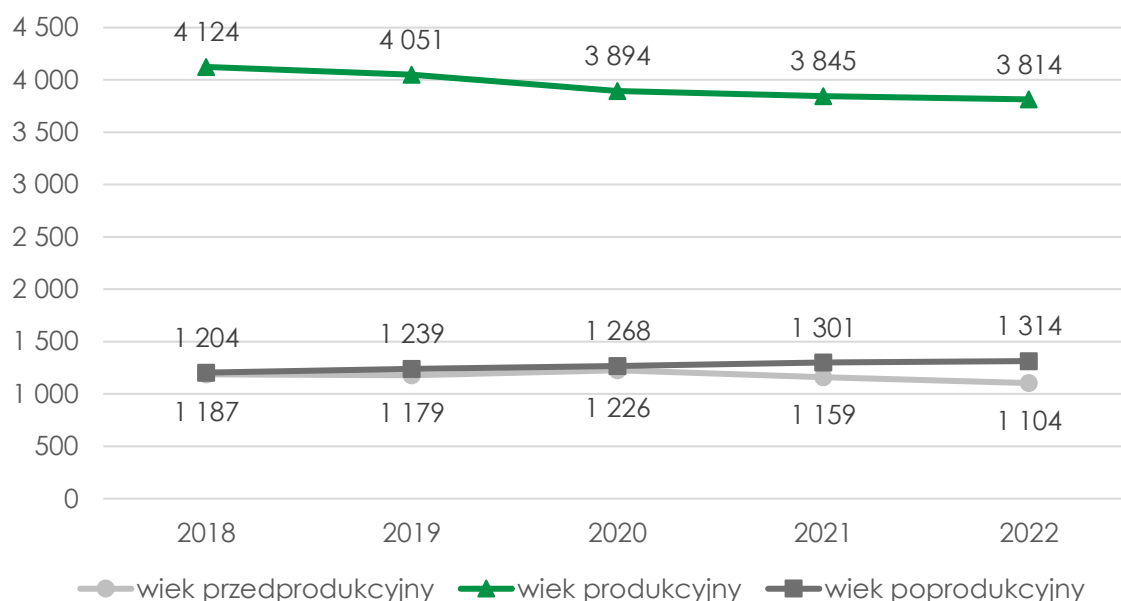
JST	mieszkańcy w wieku 25-34 lat w stosunku do ludności ogółem (%)			ludność w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym (%)		
	2018	2022	dynamika	2018	2022	dynamika
woj. lubuskie	14,53	13,13	90%	24,90	30,10	121%
pow. słubicki	14,63	12,39	85%	20,80	25,00	120%
Cybinka	14,87	11,46	77%	21,30	25,20	118%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Opisane powyżej dane mają swoje odzwierciedlenie na poniżej rycinie, gdzie wyraźnie widać znaczący spadek liczby ludności w wieku produkcyjnym na terenie Gminy Cybinka. W analizowanym okresie liczba ta spadła o 310 osób, a dynamika zjawiska wyniosła 92,5%. Jednocześnie zaobserwowano wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym – w 2018 roku na terenie badanej jednostki było 1 204 seniorów, z kolei w 2022 roku już 1 314, kształtując tym samym dynamikę zjawiska na poziomie ok. 109,1%. Na przestrzeni badanego okresu zaobserwowano także spadek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym – ich liczba zmniejszyła się o 83 osoby, a dynamika zjawiska wyniosła 93%. Dodatkowo już na początku analizowanego okresu liczba osób w wieku poprodukcyjnym przewyższała liczbę osób w wieku przedprodukcyjnym, co może implikować w przyszłości negatywnie oddziaływać na lokalny rynek pracy – odsetek seniorów rośnie szybciej niż odsetek osób młodych, zatem więcej osób schodzi z rynku pracy niż na niego wchodzi. Skutkiem tego zjawiska w perspektywie najbliższych lat może być konieczność zwiększenia nakładów

finansowych ponoszonych przez Gminę na świadczenia społeczne i usługi opiekuńcze dla seniorów.

Ryc. 31. Struktura ludności w Gminie Cybinka w latach 2018 – 2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

3.2. Kapitał społeczny

Opieka przedszkolna

Opieka przedszkolna w Gminie Cybinka prowadzona jest przez dwie placówki publiczne oraz jedno przedszkole prywatne. Pod względem liczby przyjętych dzieci największą placówką przedszkolną na terenie Gminy jest Bajkowe Przedszkole, które znajduje się przy ul. Dąbrowskiego 12 w mieście Cybinka. Organem prowadzącym placówkę jest Gmina Cybinka. Przedszkole otwarte jest od poniedziałku do piątku w godzinach 6:30-17:00. W roku szkolnym 2022/2023 do placówki uczęszczało 142 dzieci, które podzielone były na 6 grup (średnio w grupie znajdowało się 24 podopiecznych). Pozostałe placówki przedszkolne w Gminie, tj. Oddział przedszkolny przy Szkole Podstawowej im. Jana Pawła II w Białkowie oraz Niepubliczne Przedszkole „Kraina Kota w Butach” w Cybinka, przyjmowały w roku szkolnym 2022/2023 kolejno 25 i 27 dzieci. W obydwu przedszkolach podopieczni nie byli podzieleni na grupy. Oddział przedszkolny w Białkowie był otwarty od poniedziałku do piątku w godzinach 8:00-13:00, z kolei Niepubliczne Przedszkole w Cybince pracowało w godzinach 6:30-17:00.

Tab. 18. Przedszkola na terenie Gminy Cybinka (dane za rok szkolny 2022/2023)

Nazwa przedszkola/oddziału przedszkolnego	Liczba dzieci	Liczba grup	Średnia wielkość grupy	Godziny otwarcia
przedszkola publiczne				
Oddział przedszkolny przy Szkole Podstawowej im. Jana Pawła II w Białkowie	25	1	25	8:00-13:00
Bajkowe Przedszkole w Cybinka	142	6	24	6:30-17:00
przedszkola niepubliczne				
Niepubliczne Przedszkole "Kraina Kota w Butach" w Cybince	27	1	27,0	6:30-17:00

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Cybince.

Miesięczny koszt utrzymania jednego dziecka w przedszkolu publicznym na terenie Gminy Cybinka w 2022 roku wyniósł 896,86 zł. Z kolei wysokość miesięcznej dotacji na 1 dziecko w przedszkolu niepublicznym w tym samym roku wyniosła 645,24 zł. W porównaniu z rokiem 2018 koszt utrzymania dziecka w przedszkolu gminnym oraz wysokość miesięcznej dotacji na 1 dziecko w przedszkolu niepublicznym wzrosły o kolejno 129,96% oraz 134,65%.

Tab. 19. Funkcjonowanie placówek przedszkolnych w Gminie Cybinka

	2018	2019	2020	2021	2022
Miesięczny koszt utrzymania 1 dziecka w przedszkolu gminnym (zł)	690,11	709,05	927,36	1 020,77	896,86
Wysokość miesięcznej dotacji na 1 dziecko w przedszkolu niepublicznym (zł)	479,20	452,12	545,25	738,65	645,24

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Cybince.

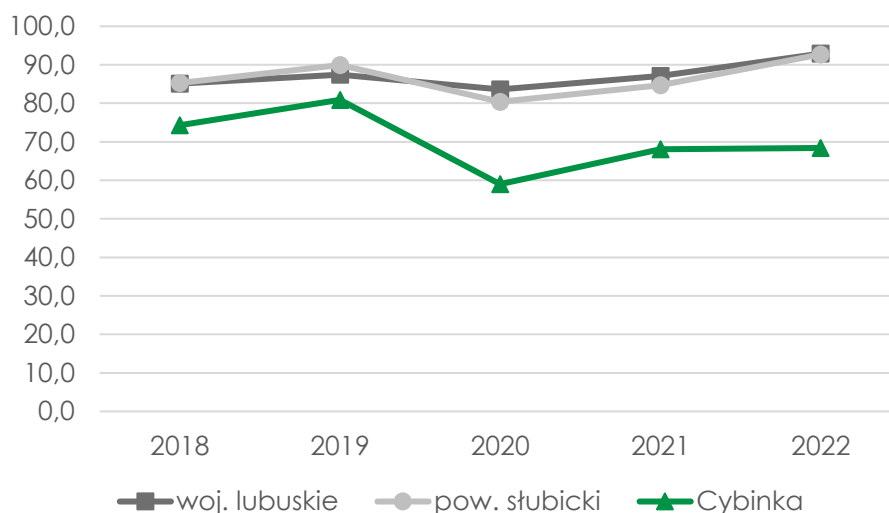
Spadek miesięcznego kosztu utrzymania dziecka w przedszkolu gminnym wynika z faktu, że w 2022 roku wprowadzona została zerowa stawka podatku VAT na żywność i towary spożywcze.

Poniższa rycina przedstawia odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w ogóle dzieci w wieku 3 – 5 lat w Gminie Cybinka w latach 2018 – 2022 na tle powiatu ślubickiego i województwa lubuskiego⁵. Z analizy danych wynika, że w badanym okresie odsetek ten ulegał największym zmianom na terenie Gminy Cybinka. W 2018 roku 74,3% dzieci pochodzących z obszaru badanej jednostki objętych zostało wychowaniem przedszkolnym. W kolejnym roku udział ten zwiększył się do poziomu 80,9% i znacząco zbliżył się do średniej powiatu i województwa. Z kolei w 2019 roku odnotowano spadek tej wartości

⁵ Przedstawione dane pochodzą z Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego (BDL GUS). Mogą one różnić się od danych pochodzących z Urzędu Miejskiego w Cybince, ze względu na niejednakowe metody zbierania danych.

– udział dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w Gminie wyniósł zaledwie 59%. W następnych latach odnotowano ponowny wzrost wartości analizowanego wskaźnika, a w 2022 roku kształtował się on na poziomie 68,4%. Należy jednak zaznaczyć, że w tym samym roku średnie dla województwa i powiatu wyniosły ponad 92%.

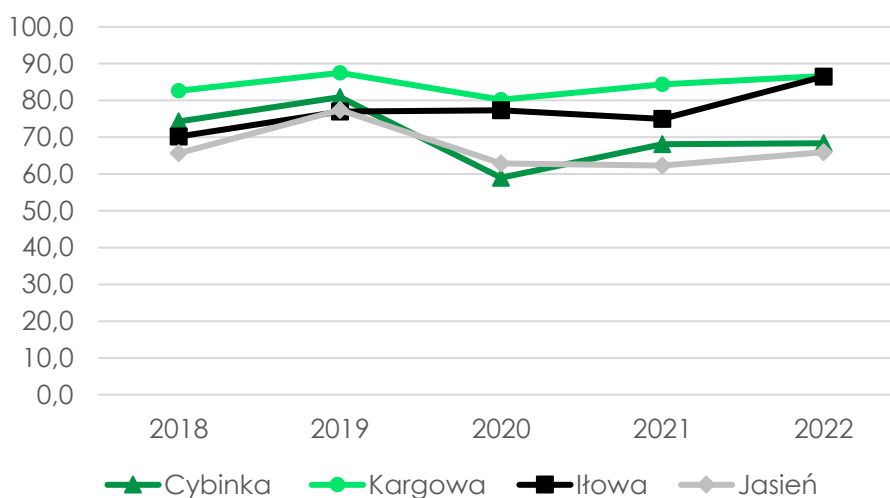
Ryc. 32. Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w ogóle dzieci w wieku 3 – 5 lat w Gminie Cybinka w latach 2018 – 2022 na tle powiatu słubickiego i województwa lubuskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS.

Zestawiając charakteryzujące Gminę Cybinka dane z jednostkami z grupy porównawczej zaobserwowano, że najwyższą wartość analizowanego wskaźnika w latach 2018 – 2022 odnotowano w Kargowej, a sytuacja w gminie Iłowa również była korzystna. We wskazanych jednostkach odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym kształtował się na relatywnie stabilnym poziomie i nie ulegał on znacznym fluktuacjom, w przeciwieństwie do Gminy Cybinka.

Ryc. 33. Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w ogóle dzieci w wieku 3 – 5 lat w Gminie Cybinka w latach 2018 – 2022 na tle grupy porównawczej

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS.

Z przedstawionych danych wynika, że Gmina Cybinka powinna podjąć działania, które doprowadzą do poprawy funkcjonowania systemu świadczenia usług przedszkolnych na jej terenie, tym samym umożliwiając zwiększenie odsetka dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym.

Edukacja szkolna

Na terenie Gminy Cybinka funkcjonują 2 szkoły podstawowe. W roku szkolnym 2022/2023 największą placówką oświatową, pod względem przyjmowanych uczniów, była Szkoła Podstawowa im. Bolesława Chrobrego w Cybince, do której uczęszczało 346 uczniów, podzielonych na 17 oddziałów klasowych. Średnia wielkość oddziału wynosiła 20 podopiecznych, a na jednego nauczyciela przypadało ok. 9 uczniów. Drugą znajdującą się na terenie Gminy placówką jest Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Białkowie. W tym samym roku uczęszczało do niej 113 uczniów, którzy podzieleni byli na 7 oddziałów klasowych. Oddział liczył średnio 16 dzieci, a na jednego nauczyciela przypadało ok. 7 uczniów.

Tab. 20. Szkoły podstawowe na terenie Gminy Cybinka (dane za rok szkolny 2022/2023)

Nazwa szkoły	Liczba uczniów	Liczba oddziałów	Średnia wielkość oddziału	Liczba etatów nauczycieli	Zmianowy system pracy
Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Białkowie	113	7	16	15,65	nie
Szkoła Podstawowa im. Bolesława Chrobrego w Cybince	346	17	20	40,29	nie

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Cybince.

Poniższa tabela przedstawia stan bazy dydaktycznej w szkołach na terenie Gminy Cybinka w roku szkolnym 2022/2023. Obydwie placówki posiadały wówczas dostęp do zróżnicowanej bazy obiektów sportowych, tj. boisk, bieżni oraz skoczni w dal. Szkoła Podstawowa w Cybince zapewniała dodatkowo swoim uczniom zajęcia z wychowania fizycznego w hali sportowej. W tym samym roku żadna z placówek nie dysponowała pracownikami językowymi, a także nie prowadziła klas dwujęzycznych, sportowych lub integracyjnych. Szkoła Podstawowa w Cybince jako jedyna posiadała system monitoringu wizyjnego, szafki dla wszystkich uczniów oraz parking dla nauczycieli i rodziców. W obydwu placówkach prowadzone były świetlice, gabinety pielęgniarskie i stomatologiczne, a także zapewniano uczniom wsparcie psychologa.

Tab. 21. Stan bazy dydaktycznej w szkołach na terenie Gminy Cybinka (dane za rok szkolny 2022/2023)

Nazwa szkoły:	Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Białkowie	Szkoła Podstawowa im. Bolesława Chrobrego w Cybince
Liczba sal lekcyjnych	8	22
Rodzaj i stan obiektów sportowych	1 boisko asfaltowe, 1 boisko trawiaste, skocznia w dal, bieżnia lekkoatletyczna 200m oraz bieżnia 60m.	boisko wielofunkcyjne, bieżnia, skocznia w dal, hala sportowa
Pracownie językowe	nie	nie
Klasy dwujęzyczne /sportowe /integracyjne	nie/nie/nie	nie/nie/nie
Komputery do użytku uczniów	20	52
Projektory multimedialne	6	11
Kamery – monitoring szkolny	brak	tak
Szafki dla każdego ucznia	nie	tak
Świetlice	tak 7:00-15:00	tak 6:30 - 16:30
Parkingi dla kadry/rodziców	nie	tak
Gabinet pielęgniarki /stomatologiczny	tak/tak	tak/tak
Wsparcie psychologa	Tak (pół etatu)	Tak (pełen etat)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Cybince.

W latach 2018 – 2022 łączna liczba uczniów uczęszczających do szkół na terenie Gminy wraz z klasami „0” ulegała stopniowemu zmniejszeniu. W roku szkolnym 2018/2019 placówki oświatowe w Gminie Cybinka kształciły 645 dzieci. Z kolei w roku szkolnym 2022/2023 do szkół na terenie badanej jednostki uczęszczało 477 uczniów. Zmiany te wynikały przede wszystkim z reformy systemu oświatowego w Polsce, różnicy w liczbie dzieci, które w danym roku zaczynały lub kończyły etap edukacji, a także z faktu, że coraz większa liczba

dzieci z terenu Gminy wybierała szkoły znajdujące się na obszarze innych jednostek terytorialnych.

Tab. 22. Liczba uczniów uczęszczająca do szkół na terenie Gminy Cybinka wraz z klasami "0" w latach szkolnych 2018/2019 – 2022/2023

	2018/2019	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023
Łączna liczba uczniów uczęszczających do szkół na terenie gminy wraz z klasami "0" (os.)	645	552	534	543	477

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Cybince.

Na terenie Gminy Cybinka przyznawane są stypendia naukowe dla uczniów, którzy osiągnęli wybitne wyniki w nauce, w formie jednorazowej Nagrody Burmistrza. Z przedstawionych w poniższej tabeli danych wynika, że w latach 2018 – 2023 liczba stypendystów uległa znacznemu zmniejszeniu. W roku szkolnych 2018/2019 Nagrodę Burmistrza otrzymało 11 uczniów, a w roku szkolnym 2022/2023 – stypendium przyznane zostało zaledwie 1 dziecku. W analizowanym okresie odnotowano za to wzrost wartości stypendium w przeliczeniu na jednego ucznia.

Tab. 23. Liczba uczniów na terenie Gminy Cybinka, którym przyznane zostały stypendia naukowe w latach szkolnych 2018/2019 – 2022/2023

	2018/2019	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023
Liczba uczniów otrzymujących stypendium (os.)	11	8	3	5	1
Łączna kwota przyznanego stypendium (zł)	4500,00	2700,00	1200,00	2600,00	700,00
Kwota stypendium na 1 dziecko (zł)	409,09	337,50	400,00	520,00	700,00
Rodzaj przyznanych stypendiów	Jednorazowa Nagroda Burmistrza za wyniki w nauce				

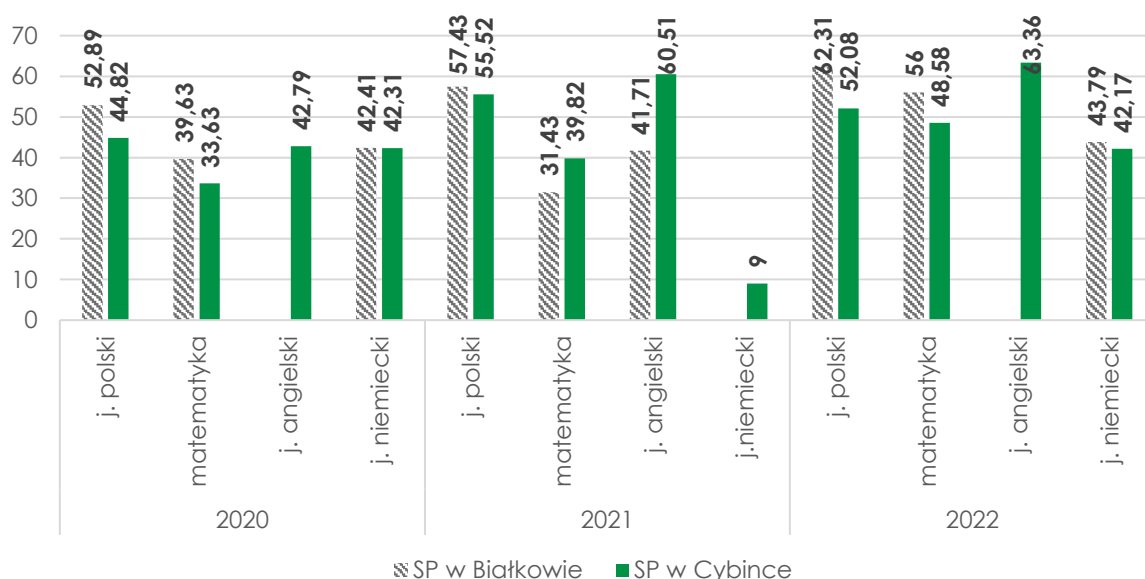
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Cybince.

Badanie postępów edukacyjnych i osiągnięć uczniów może przybierać różne formy. Najczęściej wykorzystywanymi do tego celu narzędziami są sprawdziany wewnętrzne oraz zewnętrzne, a także konkursy przedmiotowe. Analizując poziom nauczania w szkołach na terenie Gminy Cybinka porównano średnie wyniki egzaminu ósmoklasisty w poszczególnych placówkach oświatowych w latach 2020 – 2022. Następnie analizie poddano uśrednione dla całej Gminy wyniki egzaminów na tle średniej powiatu ślubickiego i województwa lubuskiego w latach 2020 – 2022.

W 2020 roku absolwenci Szkoły Podstawowej im. Jana Pawła II w Białkowie napisali najlepiej egzaminy ósmoklasisty z języka polskiego oraz matematyki. W tym samym roku wyłącznie uczniowie ze Szkoły Podstawowej im. Bolesława

Chrobrego w Cybince przystąpili do egzaminów z języka angielskiego osiągając średni wynik 42,79%. W części z języka niemieckiego obydwie szkoły osiągnęły bardzo zbliżone wyniki. W 2021 roku absolwenci Szkoły Podstawowej w Cybince poradzi sobie lepiej z egzaminem z matematyki oraz języka angielskiego i jako jedyni pisali również egzamin z języka niemieckiego, a część polonistyczną lepiej napisali uczniowie ze Szkoły Podstawowej w Białkowie. Z kolei w 2022 roku we wszystkich częściach egzaminu ósmoklasisty, z wyjątkiem egzaminu z języka angielskiego, najlepiej poradzi sobie absolwenci Szkoły Podstawowej w Białkowie.

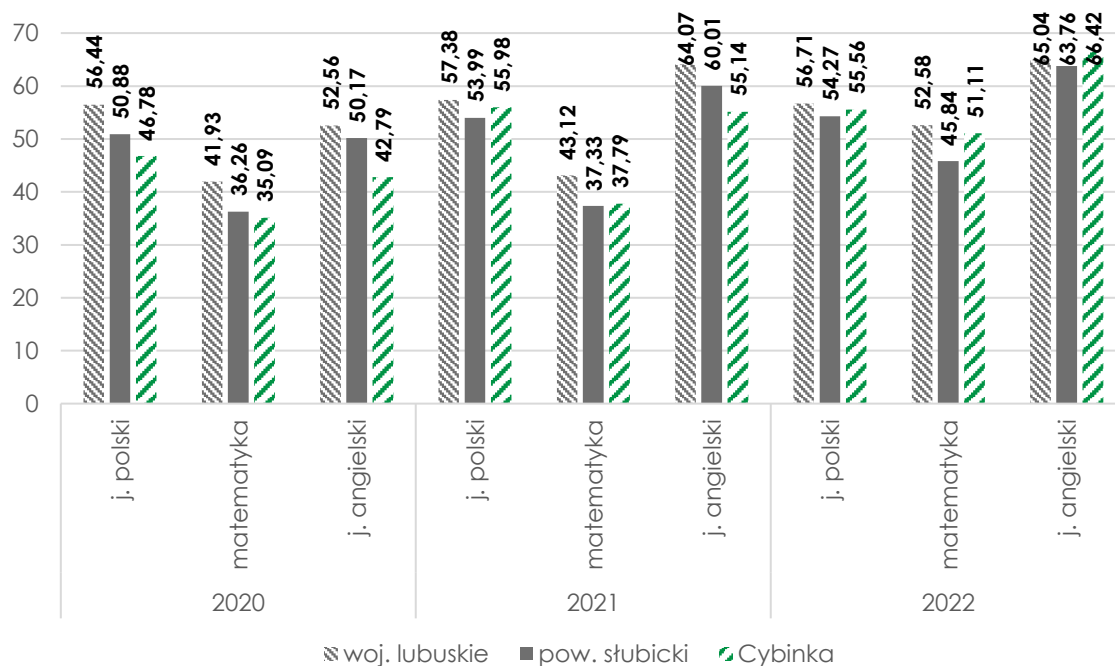
Ryc. 34. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w % w szkołach podstawowych na terenie Gminy Cybinka w latach 2020 – 2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OKE w Poznaniu.

Poniższa rycina przedstawia uśrednione wyniki egzaminów ósmoklasisty w Gminie Cybinka na tle powiatu ślubickiego oraz województwa lubuskiego w latach 2020 – 2022. Analizując przedstawione dane można zaobserwować, że w porównaniu do średniej powiatu i województwa w 2020 roku absolwenci szkół podstawowych z terenu badanej jednostki osiągnęli najniższe wyniki ze wszystkich części egzaminu ósmoklasisty. Z kolei w 2021 roku średnie wyniki z języka polskiego i matematyki, osiągnięte przez uczniów pochodzących z terenu Gminy, przewyższyły średnią powiatu. W 2022 roku absolwenci ze szkół podstawowych w Gminie z poszczególnych części egzaminu ósmoklasisty osiągnęli najlepsze wyniki w porównaniu do poprzednich lat i były one zbliżone do średniej dla województwa lubuskiego oraz przewyższały średnią dla powiatu ślubickiego.

Ryc. 35. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w % na terenie Gminy Cybinka na tle powiatu ślubickiego i województwa lubuskiego w latach 2020 – 2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OKE w Poznaniu.

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące wydatków w dziale 801 Oświata i wychowanie w Gminie Cybinka w latach 2017 – 2022. W badanym okresie wydatki związane z edukacją na terenie Gminy ulegały zmianom – w 2017 roku wynosiły one ponad 10,9 mln zł, a rok później kształtowały się na poziomie ponad 8,1 mln zł osiągając najniższą wartość na przestrzeni badanego okresu. Sytuacja ta związana była z przeprowadzeniem przez Gminę modernizacji budynków szkolnych. W kolejnych latach ponoszone przez Gminę wydatki na oświatę i wychowanie nieznacznie wzrosły, a w 2021 roku wyniosły ponad 9,7 mln zł. W 2022 roku wydatki ogółem osiągnęły swoją najwyższą wartość i kształtowały się na poziomie ponad 11,4 mln zł, jednak w kolejnych latach ich udział znacząco spadł. Ponadto w latach 2017 – 2022 wartość przyznanej Gminie subwencji oświatowej kształtowała się na stabilnym poziomie, a jej średnia wartość wyniosła ponad 5,1 mln zł. W analizowanym okresie zmieniał się jednak udział subwencji oświatowej w wydatkach w dziale 801 – w 2017 roku wyniósł on 49%, a w kolejnych latach kształtował się już na poziomie przekraczającym 60%. Z kolei od 2020 roku stopień pokrycia subwencji systematycznie spadał i w 2022 roku wyniósł 44%.

Tab. 24. Wydatki w dziale 801 oświata i wychowanie w Gminie Cybinka w latach 2017 – 2022

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
WYDATKI OGÓŁEM	10 968 911,85	8 163 027,22	8 599 211,54	8 593 749,45	9 709 813,15	11 469 831,36
Wydatki bieżące, w tym:	7 510 422,17	7 759 165,00	8 123 254,97	8 302 295,04	9 279 554,69	11 219 019,83
Wynagrodzenia i pochodne	5 372 001,94	5 542 878,17	5 777 390,21	6 066 436,33	6 647 806,18	7 903 878,81
Pozostałe wydatki bieżące	2 138 420,23	2 216 286,83	2 345 864,76	2 235 858,71	2 631 748,51	3 315 141,02
Wydatki majątkowe	3 458 489,68	403 862,22	475 956,57	291 454,41	430 258,46	250 811,53
SUBWENCJA OŚWIATOWA	5 340 737,00	5 276 716,00	5 354 407,00	4 962 064,00	4 961 966,00	5 093 989,00
Różnica między subwencją oświatową a wydatkami w dziale 801	5 628 174,85	2 886 311,22	3 244 804,54	3 631 685,45	4 747 847,15	6 375 842,36
Stopień pokrycia	49%	65%	62%	58%	51%	44%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Cybince.

Kultura i sport

Podmiotami odpowiedzialnymi za realizację zadań w zakresie kultury, sportu i czytelnictwa w Gminie Cybinka są takie jednostki jak:

- Miejsko – Gminny Ośrodek Kultury w Cybince;
- Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy w Cybince.

Miejsko – Gminny Ośrodek Kultury w Cybince (MGOK) zlokalizowany jest przy ul. Słubickiej 28 w mieście Cybinka. Głównym celem działalności Ośrodka jest organizowanie cyklicznych wydarzeń kulturalnych i sportowych w Gminie, a także prowadzenie zajęć umożliwiających rozwój pasji i umiejętności wśród mieszkańców. W placówce organizowane są m.in. lekcje języka angielskiego, warsztaty plastyczne, teatralne i muzyczne, zajęcia z neurogimnastyki, lekcje tańca, a także zajęcia sportowe – ćwiczenia na zdrowy kręgosłup, rozciąganie gimnastyczne oraz treningi obwodowe w formie tabaty. MGOK w Cybince wyposażony jest również w salę bankietową, salę taneczną, foyer kina oraz salę widowiskową. Pomieszczenia te są przeznaczone na wynajem przez podmioty prywatne. Dodatkowo Ośrodek prowadzi punkt ksero, umożliwiając tym samym mieszkańcom drukowanie i kserowanie niezbędnych dokumentów lub materiałów.

Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy w Cybince stanowi samorządową instytucję kultury, której siedziba znajduje się w wyodrębnionym budynku przy ul. Słubickiej 28 w mieście Cybinka. Bibliotekę założono w 1946 roku i od tego czasu prowadzi działania w zakresie edukacji kulturalnej i informacyjnej

mieszkańców Gminy. Biblioteka posiada zbiory, które obejmują ponad 36,5 tys. woluminów. W 2022 roku z usług placówki skorzystało 1 144 czytelników z terenu Gminy Cybinka.

Na terenie Gminy Cybinka organizowane są liczne wydarzenia kulturalne, które uzupełniają dedykowaną dla mieszkańców ofertę kulturalną oraz umożliwiają integrację różnych grup wiekowych. Do najważniejszych cyklicznych wydarzeń kulturalnych i sportowych odbywających się na terenie Gminy Cybinka należą takie imprezy jak:

- Koncert Noworoczny;
- Gala Perły Cybinka;
- Żniwa lawendowe;
- Biwak z Burmistrzem Cybinki;
- Runmageddon;
- Rajd rowerowy na rzecz osób potrzebujących wsparcia;
- Święto lata Aurith – Urad.

Żniwa lawendowe w Cybince to unikatowe w skali kraju wydarzenie, które zainicjowane zostało przez Stowarzyszenia PRO-EKO. Żniwa po raz pierwszy odbyły się w 2021 roku, kiedy to działacze Stowarzyszenia oraz mieszkańcy Gminy ścinałi posadzoną dwa lata wcześniej lawendę. Zebrane kwiaty zostały zasuszone i wykorzystane do wykonania pachnących bukietów, wianków i innych ozdób oraz akcesoriów, a nawet słodkości i napojów. W 2019 roku Stowarzyszenie w partnerstwie z Gminą Cybinka przystąpiło do realizacji projektu „Lawendowa Cybinka”, którego celem było zagospodarowanie przestrzeni wzdłuż drogi krajowej nr 29 i nasadzenie krzewów lawendy. Od tego czasu lawenda została znakiem rozpoznawczym Gminy Cybinka, stanowiąc jednocześnie jej produkt lokalny.

Znakiem rozpoznawczym Gminy Cybinka jest również **Koń w butach** – bohater baśni ludowej. Jedną z wersji bajki powstała ponoć w Cybince, a dokonał tego bajkopisarz Ludwig Tieck. W związku z tym na terenie Gminy powstały dwie drewniane rzeźby, które przedstawiają kota w butach.

W poniższej tabeli zawarto spis obiektów kulturalno – sportowych znajdujących się na terenie Gminy Cybinka w 2022 roku. W Gminie zlokalizowanych było 17 takich obiektów, z czego największy odsetek stanowiły sale wiejskie (ok. 58,5%) oraz obiekty wielofunkcyjne (ok. 23,5%). Analizując stan przedstawionych obiektów zauważono, że ok. 41% spośród z nich charakteryzowało się stanem dobrym, tj. po remoncie. Stan pozostałych obiektów skalsyfikowany został jako wymagający całościowego lub częściowego remontu.

Tab. 25. Obiekty infrastruktury kulturalno – sportowej w Gminie Cybinka

Nazwa obiektu i lokalizacja	Stan obiektu
Hala sportowa; ul. Szkolna 15, Cybinka	Po remoncie
MGOK; ul. Słubicka 28, Cybinka	Po remoncie
Obiekt wielofunkcyjny; Białków 36A	Po remoncie
Obiekt wielofunkcyjny; Kłopot 24	Do remontu
Obiekt wielofunkcyjny; ul. Dąbrowskiego 32, Cybinka	Po remoncie
Obiekt wielofunkcyjny; ul. Młyńska 1, Rąpice	Do remontu
Sala wiejska; Bieganów 11	Po remoncie
Sala wiejska; Drzeniów 11 A	Po remoncie
Sala wiejska; Drzeniów 27	W trakcie remontu
Sala wiejska; Kłopot 13A	Do remontu
Sala wiejska; Maczków 15	Po remoncie
Sala wiejska; Radzików 8A	Do remontu i w trakcie rozbudowy
Sala wiejska; Sądów ul. Parkowa 1	Do remontu
Sala wiejska; ul. Szosowa 11, Urad	Po remoncie
Sala wiejska; ul. Wojska Polskiego 20A, Grzmiąca	Do remontu
Sala wiejska; ul. Wojska Polskiego 29, Rąpice	Do remontu
Świetlica; ul. Odrzańska 11, Urad	Częściowo do remontu

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Cybince.

Bezpieczeństwo publiczne

Zgodnie z zapisami zawartymi w art. 7 ust. 1 pkt. 14 Ustawy o samorządzie gminnym utrzymanie porządku publicznego oraz bezpieczeństwa obywateli, a także ochrona przeciwpożarowa i przeciwpowodziowa należy do zadań własnych gminy.

Na terenie Gminy Cybinka znajduje się Posterunek Policji, który zlokalizowany jest przy ul. Słubickiej 44a w mieście Cybinka. Posterunek jest podmiotem podległym Komendzie Powiatowej Policji w Słubicach, a służbę pełni w nim 4 funkcjonariuszy. Dodatkowo, kilka raz w tygodniu, służbę na terenie badanej jednostki prowadzą funkcjonariusze Wydziału Ruchu Drogowego KPP Słubice. Poza pełnieniem swoich podstawowych obowiązków policjanci współpracują z władzami Gminy przy organizacji imprez plenerowych, a także prowadzą spotkania edukacyjne i prewencyjne z dziećmi w przedszkolach oraz seniorami.

Za bezpieczeństwo mieszkańców Gminy odpowiadają również funkcjonariusze z 6 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej w Cybince, Białkowie, Rąpicach, Grzmiącej, Sądowie oraz Radzikowie. Jednostka OSP w Cybince oraz jednostka OSP w Bieganowie zostały włączone do Krajowego Systemu Ratowniczo – Gaśniczego (KSRG) i ich rejonem operacyjnym chronionym jest powiat słubicki (dla pozostałych jednostek Gmina Cybinka). Ponadto jednostki OSP w Cybince i Grzmiącej współorganizują imprezy odbywające się na terenie Gminy, tj. Gminne Obchody Dnia Strażaka oraz Gminne Zawody Sportowo – Pożarnicze. Dodatkowo jednostki te prowadzą pokazy dla mieszkańców.

Tab. 26. Jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej na terenie Gminy Cybinka

Nazwa jednostki	Lokalizacja	Ujęcie w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym
Ochotnicza Straż Pożarna w Cybince	Cybinka	Tak
Ochotnicza Straż Pożarna w Białkowie	Białków	Tak
Ochotnicza Straż Pożarna w Rąpicach	Rąpice	Nie
Ochotnicza Straż Pożarna w Grzmiącej	Grzmiąca	Nie
Ochotnicza Straż Pożarna w Sądowie	Sądów	Nie
Ochotnicza Straż Pożarna w Radzikowie	Radzików	Nie

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Cybince.

Gmina posiada również system monitoringu wizyjnego, który obejmuje następujące budynki: Urząd Miejski w Cybince, Miejsko – Gminny Ośrodek Kultury w Cybince, Klub Seniora oraz Zespół Szkół w Cybince. Monitoringiem objęta została również wieża widokowa znajdująca się w miejscowości Urad. Przesłanką do utworzenia systemu monitoringu wizyjnego na terenie Gminy była ochrona obiektów przed dewastacją oraz ochrona instytucji. Obsługą systemu zajmują się administratorzy budynków i pracownicy Urzędu Miejskiego.

W momencie opracowywania niniejszego Diagnozy najczęstszymi problemami w zakresie bezpieczeństwa publicznego na terenie Gminy były: kradzieże cudzego mienia, kradzieże z włamaniem, uszkodzenia lub zniszczenia rzeczy, spowodowanie uszczerbku na zdrowiu, zakłócanie porządku publicznego oraz wykroczenia drogowe.

Otoczenie zewnętrzne i wewnętrzne Gminy

Otoczenie wewnętrzne

Na terenie Gminy Cybinka funkcjonuje łącznie 20 organizacji pozarządowych, które mają służyć diagnozowaniu i zaspakajaniu potrzeb mieszkańców. Prężnie działające organizacje zwiększają oddziaływanie sektora obywatelskiego na kreowanie polityki społecznej, wpływają na zaangażowanie mieszkańców w rozwiązywanie lokalnych problemów oraz poprawę jakości życia poprzez pełniejsze zaspokajanie potrzeb społecznych.

W 2022 roku Gmina Cybinka współpracowała z organizacjami pozarządowymi w celu poprawy jakości życia mieszkańców oraz integracji różnych podmiotów lokalnych działających w sferze zadań publicznych m.in. podejmując takie działania jak: udzielenie dotacji finansowych organizacjom pozarządowym, przeprowadzenie otwartych konkursów, udzielanie pomocy merytorycznej dla organizacji pozarządowych, udostępnienie lokali wchodzących w skład mienia gminnego, wspieranie inicjatyw podejmowanych przez organizacje pozarządowe, a także pomoc w promowaniu podmiotów. W 2022 roku na realizację zadań publicznych Gmina przeznaczyła łącznie 148,6 tys. zł. Corocznie Gmina wspiera również finansowo realizację działań w ramach inicjatywy lokalnej. W 2022 roku podpisane zostały dwie umowy, a wysokość środków finansowych przeznaczonych na ich realizację wyniosła 19 tys. zł.

Tab. 27. Organizacje pozarządowe na terenie Gminy Cybinka

Nazwa organizacji	Zakres działalności
Stowarzyszenie „Wędką”	Realizacja działań na rzecz społecznego, gospodarczego i kulturalnego rozwoju Gminy Cybinka. Propagowanie odpowiedzialności ekologicznej oraz realizacja działań proekologicznych.
Forma Cybinka	Upowszechnianie kultury fizycznej, sportu i turystyki, aktywnego stylu życia oraz aktywnego wypoczynku wśród mieszkańców. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu seniorów i młodzieży. Promocja sportu oraz rywalizacji sportowej.
Ludowy Klub Sportowy ODRA	Planowanie i organizowanie życia sportowego członków Klubu oraz innych osób przy wykorzystaniu miejscowej bazy oświetleniowej, sportowo – turystycznej i sprzętu własnego oraz przy wsparciu organizacyjnym sponsorów i sympatyków Klubu.
Towarzystwo Miłośników Polesia i Białkowa	Podtrzymywanie tradycji, kultury, obrzędów i obyczajów przedwojennego i współczesnego Polesia, upowszechnianie wiedzy na ten temat i przekazywanie jej następnym pokoleniom

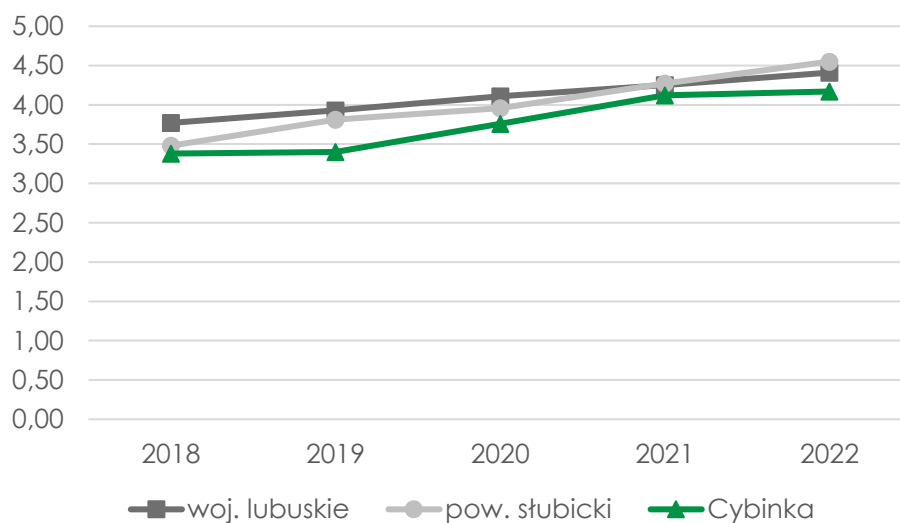
Gminny Klub Sportowy PERŁA	Krzewienie kultury fizycznej wśród dzieci, młodzieży i dorosłych na terenie działania klubu oraz wychowywanie dzieci i młodzieży przez kulturę fizyczną i sport.
Gminny Klub Sportowy SYRENA	Współdziałanie z organizacjami samorządów terytorialnych i organami władz państwowych w celu zapewnienia członkom klubu właściwych warunków do uprawiania sportu. Uczestnictwo w rozgrywkach i zawodach sportowych rangi krajowej i międzynarodowej.
Uczniowski Klub Sportowy PERŁA	Planowanie i organizowanie pozalekcyjnego życia sportowego uczniów. Angażowanie wszystkich uczniów do różnorodnych form aktywności ruchowej, gier i zabaw dostosowanych do wieku, stopnia sprawności i zainteresowań sportowych.
Klub Sportowy ZORZA	Podejmowanie działań dla zapewnienia rozwoju psychofizycznego, wychowania, doskonalenia uzdolnień i sprawności, zachowania zdrowia człowieka, w tym w szczególności dzieci i młodzieży oraz krzewienie wiedzy i utrwalania zwyczajów w tym zakresie.
Klub Sportowy AMG Cybinka team	Organizowanie aktywnego spędzania czasu wolnego i zajęć sportowych. Organizowanie różnorodnych form współzawodnictwa sportowego. Upowszechnianie uprawiania dyscyplin sportowych.
Stowarzyszenie Kobiet Wiejskich w Grzmiącej	Prowadzenie działalności pożytku publicznego w rozumieniu ustawy z dnia 24.04.2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Rozwój zainteresowań i umiejętności dzieci i młodzieży wsi Grzmiąca przy zachowaniu bezstronności oraz bez jakiegokolwiek dyskryminacji.
Cybińskie Stowarzyszenie Rozwoju PRO-EKO	Prowadzenie wszelkich działań i zamierzeń mających na celu ochronę środowiska naturalnego i ochronę przyrody w szeroko pojętym znaczeniu. Wspieranie inicjatyw wzajemnej tolerancji współżycia ze sobą grup społecznych, gmin, regionów, innych krajów.
Spółeczne Ognisko Muzyczne	Działalność charytatywna, dobroczynność. Podtrzymywanie i upowszechnianie tradycji narodowej, pielęgnowanie polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej.
Stowarzyszenie Misja – Przyszłość	Realizacja działań na rzecz społecznego, gospodarczego i kulturalnego rozwoju Gminy Cybinka. Propagowanie odpowiedzialności

	ekologicznej oraz realizacja działań proekologicznych.
Stowarzyszenie „Kreatywna Kultura”	Kultywowanie i upowszechnianie dziedzictwa historyczno – kulturowego Gminy Cybinka. Podejmowanie inicjatyw związanych z promowaniem Gminy Cybinka i regionu w kraju i za granicą. Ocenianie i aktywowanie potrzeb w zakresie stanu kultury w Gminie Cybinka.
Stowarzyszenie RÓŻOWY PARASOL	Prowadzenie działalności samopomocowej, szkoleniowej i doradczej, Inicjowanie akcji mających na celu zbieranie środków na działalność szkoleniową. Promocja zdrowia i zdrowego trybu życia.
Stowarzyszenie MAMRE	Prowadzenie działalności samopomocowej, szkoleniowej i doradczej, Inicjowanie akcji mających na celu zbieranie środków na działalność szkoleniową. Wspieranie inicjatyw na rzecz zagospodarowania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży. Organizowanie prelekcji, sympozjów, obozów i wycieczek krajoznawczych.
Ochotnicza Straż Pożarna w Cybince	Działanie na rzecz ochrony życia, zdrowia, mienia i środowiska przed pożarami, klęskami, żywiołami i zagrożeniami ekologicznymi lub innymi miejscowymi zagrożeniami.
Ochotnicza Straż Pożarna w Białkowie	
Ochotnicza Straż Pożarna w Sądowie	
Ochotnicza Straż Pożarna w Grzmiącej	
Ochotnicza Straż Pożarna w Radzikowie	
Ochotnicza Straż Pożarna w Rąpicach	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Cybince oraz Ewidencji stowarzyszeń zwykłych prowadzonej przez Powiat Słubicki.

Na poniższej rycinie przedstawiona została liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w Gminie Cybinka na tle powiatu słubickiego oraz województwa lubuskiego. W latach 2018 – 2022 ich liczba na terenie badanej jednostki wykazywała tendencję rosnącą i kształtowała się w przedziale od 3,38 do 4,17. W całym analizowanym okresie wynik ten był nieznacznie niższy od średniej dla województwa oraz powiatu. Niemniej jednak jest to zjawisko pozytywne, które świadczy o wysokiej aktywności społecznej mieszkańców Gminy Cybinka.

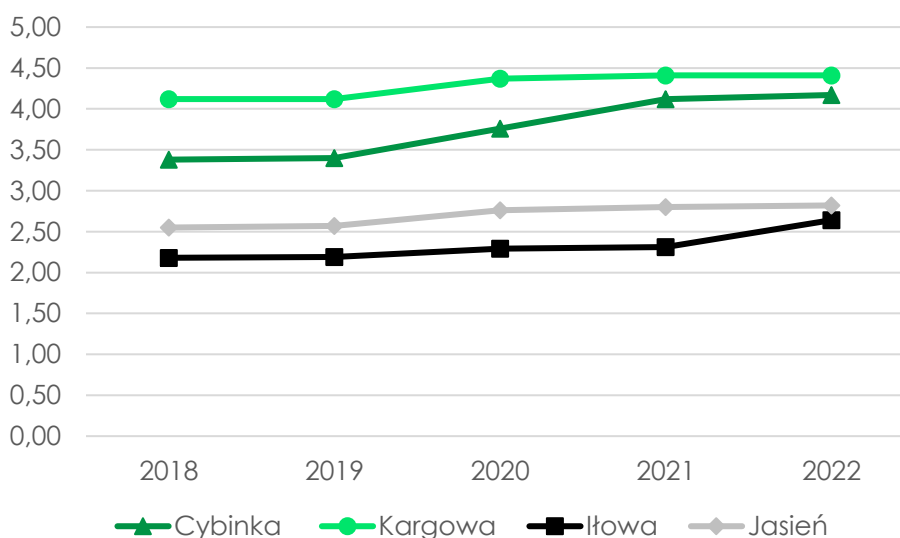
Ryc. 36. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1 tys. mieszkańców w Gminie Cybinka na tle powiatu ślubickiego i województwa lubuskiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Analizując liczbę organizacji pozarządowych na terenie badanej jednostki w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców stwierdzono, że w latach 2018 – 2022 Gmina Cybinka była pod tym względem jednym z liderów na tle grupy porównawczej – w badanym okresie Kargowa była jedyną gminą, która osiągnęła wyższą wartość tego wskaźnika. Oznacza to, że dotychczasowe założenia dotyczące wspierania rozwoju organizacji społecznych powinny być kontynuowane.

Ryc. 37. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1 tys. mieszkańców w Gminie Cybinka na tle grupy porównawczej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Otoczenie zewnętrzne

Gmina Cybinka należy również do takich stowarzyszeń i porozumień jak:

- 1) **Euroregion Sprewa – Nysa – Bóbr w Gubinie** – Stowarzyszenie założone zostało w 1993 roku, a podstawowym celem jego działalności jest rozwój społeczno – gospodarczy regionu, stała poprawa warunków życia mieszkańców oraz ułatwienie wzajemnych kontaktów pomiędzy społecznościami wspólnoty. W momencie pisania niniejszej diagnozy Stowarzyszenie łączyło w strukturach organizacyjnych 55 gmin i 7 powiatów;
- 2) **Euroregion Pro Europa Viadrina w Gorzowie Wielkopolskim** – Organizacja zrzesza 28 gmin i 3 powiaty tworzące polską część Euroregionu Pro Europa Viadrina. Celem działalności Stowarzyszenia jest współpraca w regionie, która prowadzić ma do podniesienia jakości życia jego mieszkańców. Wszyscy członkowie Euroregionu mają podpisane umowy partnerskie z gminami niemieckimi, co dodatkowo przyczynia się do integracji terytorialnej oraz instytucjonalnej obszaru;
- 3) **Celowy Związek Gmin CZG – 12 w Długoszynie** – Związek składa się z 17 gmin, które położone są w zachodniej części województwa lubuskiego oraz województwa zachodniopomorskiego. Siedziba Związku znajduje się w Długoszynie (gmina Sulęcín), a do jego zadań statutowych należy gospodarowanie odpadami komunalnymi na terenach gmin będących uczestnikami porozumienia, edukacja ekologiczna mieszkańców gmin oraz promowanie segregacji odpadów u „źródła”;
- 4) **Stowarzyszenia Odra dla Turystów w Nowej Soli** – Stowarzyszenie wspiera rozwój turystyki, w szczególności turystyki wodnej na rzece Odra poprzez rozwój infrastruktury turystycznej, promocję i rozwój ruchu turystycznego. Stowarzyszenie organizuje rejsy żeglugowe po Odrze, prowadzi wynajem łodzi, a także prowadzi szkolenia i konferencje;
- 5) **Zrzeszenie Gmin Województwa Lubuskiego** – do Organizacji należą wszystkie gminy z obszaru województwa lubuskiego (łącznie 82 jednostki terytorialne). Celem Zrzeszenia jest tworzenie dogodnych warunków do formułowania i wyrażania interesów gmin oraz ich ochrona, działanie na rzecz integracji europejskiej, rozwój społeczeństwa obywatelskiego, upowszechnianie kultury lokalnej i regionalnej, wspieranie rozwoju idei samorządowej, podnoszenie jakości usług świadczonych przez gminy województwa lubuskie i jednostki im podległe, wspomaganie rozwoju społeczno – gospodarczego województwa, a także integracja członków Zrzeszenia;
- 6) **Lokalna Grupa Działania Stowarzyszenie Zielona Dolina Odry i Warty** – Stowarzyszenie jest bezpośrednim projektowym kontynuatorem działań LGD Fundacji Zielonej Doliny Odry i Warty, która powstała w 2006 roku

jako efekt realizacji schematu I Programu Leader+. Zarówno Fundacja, jak i Stowarzyszenie, są organizacjami wyjątkowymi w regionie, bowiem ich struktury zapewniają możliwie szeroki dialog społeczny – jest to efekt realizacji poprzednich i bieżących projektów, które narzucały surowe wymagania w odniesieniu do zbliżonych udziałów procentowych i liczby reprezentantów wszystkich sektorów życia publicznego w strukturach organizacji;

- 7) **Partnerstwo Gmin Środkowego Pogranicza G7** – Organizacja zakłada partnerską współpracę pomiędzy gminami środkowego pogranicza województwa lubuskiego, tj. Słubicami, Rzepinem, Cybinką, Ośnem Lubuskim, Górzycą, Słońskiem oraz Kostrzynem nad Odrą.

Gmina Cybinka współpracuje również z gminami partnerskimi, tj. jednostkami tworzącymi Związek Gmin Brieskow – Finkenheerd. Współpraca w dużej mierze dotyczy wymiany doświadczeń radnych, kadry kierowniczej i pracowników administracji, dotyczących spraw zawodowych oraz specyficznych warunków i sposobów działania w celu osiągnięcia efektywnych form organizacyjnych. Porozumienie zakłada również nawiązywanie i pogłębianie współpracy pomiędzy gminami w zakresy kultury, sportu, nauki i techniki, edukacji, ochrony zdrowia, ochrony środowiska oraz poprawy infrastruktury.

3.3. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna

Jednostkami odpowiedzialnymi za świadczenie usług związanych z ochroną zdrowia na terenie Gminy Cybinka są takie podmioty jak:

- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Praktyka Zespołu Lekarza Rodzinnego ATIS w Cybinka (opieka lekarza, pielęgniarki i położnej POZ);
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej " LEX-MED" Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w Dychowie (opieka lekarza, pielęgniarki i położnej POZ);
- Gabinet stomatologiczny Ewa Baraniak w Cybince;
- Indywidualna Praktyka Stomatologiczna Agnieszka Cholewa, Poradnia Stomatologiczna w Cybince;

Najbliższym szpitalem, pod który podlega Gmina Cybinka, jest NZOZ Szpital Powiatowy im. prof. Zbigniewa Religi, który znajduje się przy ul. Nadodrzańskiej 6 w Słubicach. Placówka oddalona jest od centrum badanej jednostki o ok. 25 km, a czas podróży samochodem osobowym wynosi 0,5 godziny.

W celu zapewnienia mieszkańcom Gminy jak najlepszego dostępu do usług medycznych władze jednostki współpracują też z zewnętrznymi podmiotami, organizując w Cybince badania mammograficzne oraz zbiórki krwi.

Na terenie Gminy funkcjonują 2 apteki, które umożliwiają mieszkańcom zakup niezbędnych leków. Należą do nich:

- Apteka przy ul. Słubickiej 5A w Cybince;
- Apteka „Tilia”, która znajduje się przy ul. Krośnieńskiej 26 w Cybince.

Jednostkami odpowiedzialnymi za świadczenie pomocy i usług społecznych w Gminie Cybinka są wymienione w poniższej tabeli podmioty. Głównym ośrodkiem wsparcia na terenie Gminy jest **Ośrodek Pomocy Społecznej (OPS)**, który znajduje się przy ul. Słubickiej 30 w mieście Cybinka. Nadrzędnym celem działalności placówki jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie same pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości (Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, Art. 2). W 2022 roku, oprócz zadań statutowych, Ośrodek prowadził działania w zakresie m.in. pozyskiwania paczek żywnościowych dla najbardziej potrzebujących, organizacji pracy Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, a także realizował różne kampanie i programy społeczne.

Od 2018 roku (od 2020 roku w ramach struktur organizacyjnych OPS) w Cybince funkcjonuje również **Klub Senior+**. W 2022 roku Klub zapewniał miejsce 20 podopiecznym, a łącznie ze wszystkich zorganizowanych przez placówkę zajęć w tym samym roku skorzystało 176 seniorów. Oferta Klubu oceniona została jako bardzo bogata i dostosowana do potrzeb najstarszych mieszkańców Gminy.

Placówka Wsparcia Dziennego „Promyk” jest podmiotem funkcjonującym również w ramach struktur Ośrodka Pomocy Społecznej w Cybince. Placówka działa w formie opiekuńczej i wspiera swoich wychowanków poprzez pomoc dydaktyczną podczas odrabiania zadań domowych, zapewnianie ciepłych posiłków, prowadzenie zajęć profilaktycznych z elementami socjoterapii oraz organizację czasu wolnego. Ponadto w Placówce odbywają się cykliczne imprezy, tj. Wigilia, Mikołajki, urodziny, zakończenie roku szkolnego, bal przebierańców czy Andrzejkę.

Na terenie Gminy funkcjonuje także **Środowiskowy Dom Samopomocy „Pod Słońcem” w Bieganowie**. Jest to samodzielna jednostka organizacyjna finansowana z budżetu Wojewody Lubuskiego w ramach zadań zleconych z zakresu pomocy społecznej. Działalność ośrodka skierowana jest do osób z zaburzeniami psychicznymi w grupach typu A, B, C i D. Placówka działa 5 dni w tygodniu po 8 godzin dziennie, w tym przez 6 godzin dziennie prowadzone są zajęcia z podopiecznymi. W 2022 roku z pomocy ośrodka korzystało 38 osób.

Tab. 28. Podmioty świadczące usługi społeczne na terenie Gminy Cybinka

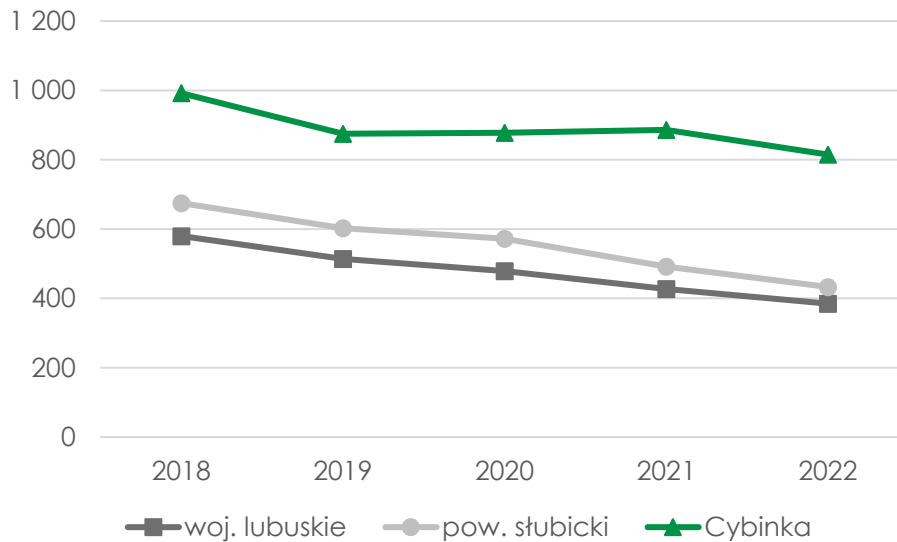
Nazwa podmiotu	Lokalizacja
Ośrodek Pomocy Społecznej	ul. Słubicka 30, Cybinka
Klub Senior+ działający w ramach struktur OPS Cybinka	ul. Dąbrowskiego 32, Cybinka
Placówka Wsparcia Dziennego „Promyk”	ul. Słubicka 30, Cybinka
Środowiskowy Dom Samopomocy „Pod Słońcem” w Bieganowie	Bieganów 11, Cybinka

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Cybince.

Ponadto na terenie Gminy Cybinka świadczona była pomoc społeczna w formie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania. Jak podaje definicja, usługi opiekuńcze to pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opieka higieniczna, zalecone przez lekarza zabiegi pielęgnacyjne oraz w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem. W 2022 roku liczba osób objętych tą formą wsparcia wyniosła 21.

W latach 2017 – 2021 liczba beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności w Gminie Cybinka charakteryzowała się tendencją spadkową. Na początku analizowanego okresu z oferowanego przez Gminę wsparcia socjalnego korzystały 992 osoby. Z kolei na końcu tego okresu liczba beneficjentów pomocy społecznej kształtowała się na poziomie 815 osób. Porównując te wartości ze średnią dla województwa lubuskiego i powiatu słubickiego zaobserwowano, że liczba osób korzystających z pomocy socjalnej była najwyższa na terenie badanej jednostki. Dodatkowo w Gminie liczba beneficjentów pomocy społecznej spadała najwolniej. Oznacza to, że władze jednostki powinny zintensyfikować podejmowane w tym zakresie działania, aby w kolejnych latach efektywniej wspierać mieszkańców, którzy znaleźli się w niekorzystnej lub trudnej sytuacji, w powrocie do samodzielności życiowej.

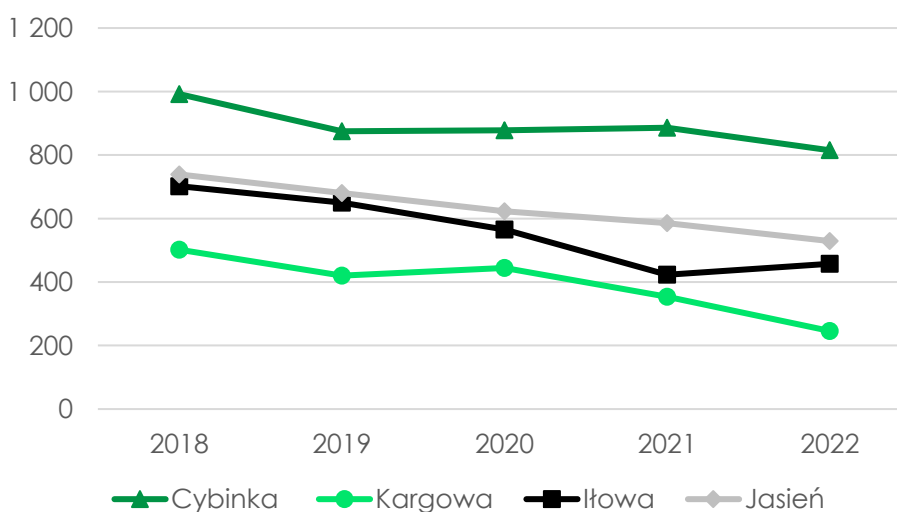
Ryc. 38. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności w Gminie Cybinka na tle powiatu ślubickiego i województwa lubuskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Podobną sytuację zaobserwowano porównując badaną jednostkę z grupą porównawczą. W całym badanym okresie liczba beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności w Gminie Cybinka przewyższała wyniki jednostek z grupy porównawczej. Jednocześnie najniższe wartości wskaźnika odnotowano w gminie Kargowa. Należy zatem w dalszym ciągu rozwijać oferowane przez Gminę Cybinka usługi w zakresie pomocy społecznej, aby umożliwić potrzebującym mieszkańcom przezwyciężanie trudności życiowych oraz uzyskanie pełnej samodzielności.

Ryc. 39. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności w Gminie Cybinka na tle grupy porównawczej

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Na terenie Gminy Cybinka prowadzona jest polityka mieszkaniowa, która jest częścią polityki społecznej prowadzonej przez jednostkę. Zadaniem polityki mieszkaniowej jest wyrównywanie szans społecznych w dostępie do mieszkań, a dokumentem określającym zasady prowadzenia tej polityki na terenie Gminy jest Uchwała nr XXXII/165/2021 Rady Miejskiej w Cybinka z dnia 27 maja 2021 r. w sprawie zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Cybinka. W 2022 roku Gmina w swoim zasobie posiadała 26 mieszkań komunalnych oraz 4 mieszkania socjalne.

Poniższa tabela przedstawia zmianę liczby lokali komunalnych i socjalnych na terenie Gminy w latach 2018 – 2022. Zaobserwowano, że w analizowanym okresie liczba mieszkań komunalnych zmniejszyła się o 27,78%. Zmiany te mogły zostać spowodowane sprzedażą części lokali, a także wyburzeniem obiektów znajdujących się w złym stanie technicznym. Z kolei na przestrzeni badanego okresu liczba mieszkań socjalnych wzrosła, pomimo zmniejszenia się ich liczby w 2022 roku względem roku poprzedniego.

Tab. 29. Liczba mieszkań socjalnych i komunalnych w zasobie Gminy Cybinka w latach 2018 – 2022

	2018	2019	2020	2021	2022
Liczba mieszkań komunalnych	36	33	29	26	26
Liczba mieszkań socjalnych	1	1	5	5	4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Cybince.

Spis rycin w diagnozie

Ryc. 1. Położenie Gminy Cybinka oraz jednostek z grupy porównawczej na tle województwa lubuskiego	72
Ryc. 2. Położenie Gminy Cybinka na tle powiatu ślubickiego i Frankfurtu nad Odrą	73
Ryc. 3. Sieć drogowa Gminy Cybinka	75
Ryc. 4. Gmina Cybinka na tle Obszaru funkcjonalnego SUBREGION G8.....	79
Ryc. 5. Pokrycie terenu Gminy Cybinka.....	80
Ryc. 6. Wizualizacje kartograficzne map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego.....	86
Ryc. 7. Formy ochrony przyrody na terenie Gminy Cybinka	90
Ryc. 8. Porównanie podmiotów nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych z rejestru REGON w latach 2018-2022 działających na terenie Gminy Cybinka	96
Ryc. 9. Liczba podmiotów zarejestrowanych w REGON w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w Gminie Cybinka na tle powiatu ślubickiego i województwa lubuskiego	97
Ryc. 10. Liczba podmiotów zarejestrowanych w REGON w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w Gminie Cybinka na tle grupy porównawczej.....	98
Ryc. 11. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Cybinka na tle powiatu ślubickiego i województwa lubuskiego	98
Ryc. 12. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Cybinka na tle grupy porównawczej.....	99
Ryc. 13. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w powiecie ślubickim na tle Polski i województwa lubuskiego w latach 2018 – 2022.....	101
Ryc. 14. Udział powierzchni użytkowanych gruntów rolnych w Gminie Cybinka w podziale na gospodarstwa rolne w 2020 roku	102
Ryc. 15. Udział korzystających z instalacji sieciowych w Gminie Cybinka w 2022 roku na tle powiatu ślubickiego i województwa lubuskiego	104
Ryc. 16. Udział korzystających z instalacji sieciowych w Gminie Cybinka w 2022 roku na tle grupy porównawczej.....	105
Ryc. 17. Energia wiatru kWh/(m ² /rok) na wysokości 10 i 30 m n.p.m.	111
Ryc. 18. Średnie roczne sumy usłonecznienia	112
Ryc. 19. Mapa rozkładu gęstości ziemskiego strumienia ciepłego na obszarze Polski	113
Ryc. 20. Dochody ogółem Gminy Cybinka w latach 2017 – 2022.....	114
Ryc. 21. Dochody ogółem na 1 mieszkańca w Gminie Cybinka na tle powiatu ślubickiego i województwa lubuskiego w latach 2018 – 2022.....	115
Ryc. 22. Dochody ogółem na 1 mieszkańca w Gminie Cybinka na tle grupy porównawczej w latach 2018 – 2022	116
Ryc. 23. Dochody bieżące Gminy Cybinka w latach 2017 – 2022	117
Ryc. 24. Wydatki ogółem Gminy Cybinka w latach 2017 – 2022	117
Ryc. 25. Wykonanie budżetu Gminy Cybinka w latach 2017 – 2022	118
Ryc. 26. Struktura dochodów Gminy Cybinka w latach 2017 – 2022	119

Ryc. 27. Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem w Gminie Cybinka na tle gmin powiatu ślubickiego i województwa lubuskiego w latach 2018 – 2022.....	122
Ryc. 28. Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem w Gminie Cybinka na tle grupy porównawczej w latach 2018 – 2022.....	123
Ryc. 29. Kształtowanie się wskaźnika obsługi zadłużenia Gminy Cybinka na lata 2024 – 2033.....	126
Ryc. 30. Gęstość zaludnienia w powiecie ślubickim w 2022 roku	127
Ryc. 31. Struktura ludności w Gminie Cybinka w latach 2018 – 2022	131
Ryc. 32. Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w ogóle dzieci w wieku 3 – 5 lat w Gminie Cybinka w latach 2018 – 2022 na tle powiatu ślubickiego i województwa lubuskiego	133
Ryc. 33. Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w ogóle dzieci w wieku 3 – 5 lat w Gminie Cybinka w latach 2018 – 2022 na tle grupy porównawczej.....	134
Ryc. 34. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w % w szkołach podstawowych na terenie Gminy Cybinka w latach 2020 – 2022.....	137
Ryc. 35. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w % na terenie Gminy Cybinka na tle powiatu ślubickiego i województwa lubuskiego w latach 2020 – 2022	138
Ryc. 36. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1 tys. mieszkańców w Gminie Cybinka na tle powiatu ślubickiego i województwa lubuskiego	146
Ryc. 37. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1 tys. mieszkańców w Gminie Cybinka na tle grupy porównawczej.....	146
Ryc. 38. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności w Gminie Cybinka na tle powiatu ślubickiego i województwa lubuskiego....	151
Ryc. 39. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności w Gminie Cybinka na tle grupy porównawczej	151

Spis tabel w diagnozie

Tab. 1. Liczba decyzji o warunkach zabudowy wydanych w Gminie Cybinka na tle powiatu ślubickiego w latach 2018 – 2022.....	82
Tab. 2. Liczba decyzji o warunkach zabudowy wydanych w Gminie Cybinka na tle grupy porównawczej w latach 2018 – 2022	82
Tab. 3. Liczba pozwoleń na budowę i zgłoszenia budowy z projektem budowlanym w Gminie Cybinka na tle powiatu ślubickiego w latach 2018 – 2022	83
Tab. 4. Liczba pozwoleń na budowę i zgłoszenia budowy z projektem budowlanym w Gminie Cybinka na tle grupy porównawczej w latach 2018 – 2022	83
Tab. 5. Zmiany liczby podmiotów gospodarczych w Gminie Cybinka na tle średniej powiatu ślubickiego i grupy porównawczej.....	94
Tab. 6. Podmioty działające na terenie Gminy Cybinka w 2022 r. według sekcji PKD.....	95
Tab. 7. Struktura bezrobotnych w powiecie ślubickim (stan na 31 grudnia 2022 roku).....	100

Tab. 8. Gospodarstwa rolne wg grup obszarowych użytków rolnych w Gminie Cybinka na tle powiatu ślubickiego w 2020 roku	101
Tab. 9. Wydatki w Dziale 600 – Transport i łączność w Gminie Cybinka w latach 2018 – 2022.....	103
Tab. 10. Stan gospodarki odpadami w Gminie Cybinka w latach 2020 – 2022	108
Tab. 11. Struktura źródeł ciepła na terenie Gminy Cybinka w 2023 roku.....	109
Tab. 12. Dochody własne Gminy Cybinka w latach 2018 – 2022 (zł)	120
Tab. 13. Struktura wydatków Gminy Cybinka w latach 2018 – 2022 w podziale na poszczególne działy	121
Tab. 14. Projekty dofinansowane z Funduszy Europejskich w Gminie Cybinka w latach 2014 – 2020.....	124
Tab. 15. Zmiany liczby ludności w Gminie Cybinka na tle powiatu ślubickiego i grupie porównawczej w latach 2018 – 2022.....	128
Tab. 16. Przyrost naturalny i saldo migracji na 1 tys. mieszkańców w Gminie Cybinka w latach 2018 – 2022 na tle powiatu ślubickiego, województwa lubuskiego i grupy porównawczej.....	129
Tab. 17. Wskaźniki demograficzne dla Gminy Cybinka w 2018 i 2022 roku na tle powiatu ślubickiego i województwa lubuskiego	130
Tab. 18. Przedszkola na terenie Gminy Cybinka (dane za rok szkolny 2022/2023)	132
Tab. 19. Funkcjonowanie placówek przedszkolnych w Gminie Cybinka.....	132
Tab. 20. Szkoły podstawowe na terenie Gminy Cybinka (dane za rok szkolny 2022/2023).....	134
Tab. 21. Stan bazy dydaktycznej w szkołach na terenie Gminy Cybinka (dane za rok szkolny 2022/2023).....	135
Tab. 22. Liczba uczniów uczęszczająca do szkół na terenie Gminy Cybinka wraz z klasami ‘‘0’’ w latach szkolnych 2018/2019 – 2022/2023	136
Tab. 23. Liczba uczniów na terenie Gminy Cybinka, którym przyznane zostały stypendia naukowe w latach szkolnych 2018/2019 – 2022/2023	136
Tab. 24. Wydatki w dziale 801 oświata i wychowanie w Gminie Cybinka w latach 2017 – 2022.....	139
Tab. 25. Obiekty infrastruktury kulturalno – sportowej w Gminie Cybinka	141
Tab. 26. Jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej na terenie Gminy Cybinka ..	142
Tab. 27. Organizacje pozarządowe na terenie Gminy Cybinka.....	143
Tab. 28. Podmioty świadczące usługi społeczne na terenie Gminy Cybinka	150
Tab. 29. Liczba mieszkań socjalnych i komunalnych w zasobie Gminy Cybinka w latach 2018 – 2022.....	152

**Załącznik 2:
Wzór ankiety**

ANKIETA

Strategia Rozwoju Gminy Cybinka na lata 2024–2033

Szanowni Państwo,

W związku z przygotowaniem Strategii Rozwoju Gminy Cybinka na lata 2024–2033, zwracamy się z prośbą o wypełnienie ankiety. Ankieta jest anonimowa.

Część I

Proszę o wpisanie znaku X w odpowiednie pola poniższej tabeli. W przyjętej skali 1 oznacza najniższą ocenę, 5 najwyższą ocenę, a 0 „nie dotyczy, nie mam zdania”.

Społeczeństwo						
Jak oceniasz:	0	1	2	3	4	5
Aktywność mieszkańców na rzecz gminy?						
Skuteczność działania pomocy społecznej?						
Dostęp do podstawowej opieki medycznej?						
Dostęp do specjalistycznej opieki medycznej?						
Dostęp do żłobków / klubów malucha?						
Wsparcie osób starszych oferowane przez gminę (DPS, Klub Seniora)?						
Wsparcie osób niesamodzielnych?						
Zadowolenie z usług świadczonych przez Urząd Gminy?						
Bezpieczeństwo publiczne na terenie gminy?						
Funkcjonalność budynków administracji publicznej?						

Gospodarka						
Jak oceniasz:	0	1	2	3	4	5
Atrakcyjność inwestycyjną obszaru gminy?						
Możliwość uzyskania zatrudnienia na terenie gminy?						
Warunki prowadzenia i rozwijania działalności gospodarczej na terenie gminy?						
Funkcjonowanie transportu zbiorowego na terenie gminy?						
Połączenia komunikacyjne z innymi gminami i miastami?						
Dostępność usług na terenie Gminy?						
Perspektywy rozwojowe działalności rolniczej w Gminie?						
Konkurencyjność gminy jako miejsca zamieszkania i lokalizacji inwestycji?						
Konkurencyjność przedsiębiorstw na rynku lokalnym?						
Środowisko i przestrzeń						
Jak oceniasz:	0	1	2	3	4	5
Estetykę swojej gminy?						
Jakość powietrza w gminie?						
Ofertę gminy w działaniach wspierających ochronę środowiska?						
Czystość wód powierzchniowych i terenów przylegających?						
Infrastrukturę melioracji szczegółowej (rowy, sieć drenarska, przepusty, itp.)?						
Czystość terenów zieleni (lasów, parków)?						
Świadomość ekologiczną mieszkańców?						
System odbioru odpadów na terenie gminy?						
Efektywność zagospodarowania przestrzeni w gminie (czy tereny są wykorzystywane optymalnie)?						

Walory środowiska przyrodniczego w gminie?						
Rozwój odnawialnych źródeł energii na terenie gminy?						
Infrastruktura techniczna						
Jak oceniasz:	0	1	2	3	4	5
Stan dróg w gminie?						
Małą infrastrukturę drogową (chodniki, oświetlenie, przystanki, itp.)?						
Bezpieczeństwo przy głównych drogach w związku z ruchem aut osobowych i ciężarowych?						
Jakość sieci wodociągowej?						
Jakość sieci kanalizacyjnej?						
Jakość sieci gazowej?						
Dostęp do Internetu w gminie?						
Turystyka i rekreacja						
Jak oceniasz:	0	1	2	3	4	5
Atrakcyjność turystyczną gminy?						
Poziom bazy sportowo-rekreacyjnej w gminie?						
Poziom bazy turystyczno-wypoczynkowej?						
Poziom bazy gastronomicznej?						
Wyposażenie placów zabaw i siłowni zewnętrznych?						
System ścieżek rowerowych?						
Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla dzieci?						
Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla młodzieży?						
Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla dorosłych?						
Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla seniorów?						
Działania promocyjne gminy, mające na celu pozyskanie potencjalnych turystów?						

Edukacja i kultura						
Jak oceniasz:	0	1	2	3	4	5
Dostęp do edukacji przedszkolnej?						
Jakość edukacji przedszkolnej w gminie?						
Jakość infrastruktury przedszkolnej na terenie gminy?						
Dostęp do edukacji w szkołach podstawowych?						
Jakość edukacji w szkołach podstawowych w gminie?						
Jakość infrastruktury w szkołach podstawowych (sale lekcyjne, sale sportowe, wyposażenie pracowni szkolnych, szatnie, inne)?						
Wsparcie dla uczniów zdolnych w szkołach na terenie gminy?						
Wsparcie dla uczniów z trudnościami w nauce w szkołach na terenie gminy?						
Dodatkową ofertę (kółka zainteresowań, klasy sportowe, dodatkowe zajęcia itp.) w szkołach na terenie gminy?						
Organizację dowozu dzieci do szkół?						
Jakość i różnorodność wydarzeń kulturalno-rozrywkowych w gminie?						
Dostęp do obiektów kulturalnych w gminie? (godziny i dni otwarcia, itp.)?						
Działalność domu kultury i biblioteki?						
Działalność świetlic wiejskich?						

Część II:

1. Proszę o zaznaczenie 5 aspektów, które są najistotniejsze do poprawy w gminie w ciągu najbliższych lat:

- poprawa infrastruktury drogowej (chodników, dróg)
- poprawa funkcjonowania transportu zbiorowego / zapewnienie transportu zbiorowego
- rozbudowa ścieżek pieszo-rowerowych
- rozbudowa oświetlenia ulicznego
- rozwój infrastruktury sportowej
- budowa i modernizacja sieci wodociągowej
- budowa sieci kanalizacji sanitarnej oraz przydomowych oczyszczalni ścieków
- rozwój sieci gazowej
- budowa i modernizacja świetlic wiejskich
- rozwój przedsiębiorczości/ ułatwienie zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej
- poprawa poziomu czystości wód powierzchniowych i podziemnych
- poprawa funkcjonowania gospodarki odpadami na terenie gminy
- zwiększenie dostępu do Internetu
- wsparcie dla budowy instalacji pozyskujących energię odnawialną ze słońca, wiatru, biomasy
- stworzenie miejsc opieki nad dziećmi do lat 3
- stworzenie miejsc opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi
- poprawa dostępu do usług medycznych
- zmniejszenie bezrobocia
- promocja gminy
- inwestycje w rozwój turystyki
- budowa obwodnicy
- podniesienie poziomu nauczania w szkołach podstawowych
- zwiększenie dostępności przedszkoli
- zajęcia pozalekcyjne dla dzieci i młodzieży
- poprawa bezpieczeństwa publicznego
- rozwój kultury
- aktywizacja osób starszych
- inne (jakie?)

Część III:

1. Co Pani/Pana zdaniem powinno być **wizytówką** Gminy Cybina?

.....
.....

Metryczka

Płeć:

- kobieta
- mężczyzna

Wiek:

- poniżej 18 lat
- 18-25 lat
- 26-35 lat
- 36-45 lat
- 46-55 lat
- 56-65 lat
- powyżej 65 lat

Zatrudnienie:

- uczeń/student
- rolnik
- przedsiębiorca
- osoba pracująca
- osoba bezrobotna
- emeryt / rencista
- inne (jakie?)

Zamieszkanie:

- jestem mieszkańcem miasta
- jestem mieszkańcem wsi
- nie jestem mieszkańcem gminy

Dziękujemy Państwu za udział w zbieraniu danych, Państwa opinia i uwagi pomogą zaplanować działania, niezbędne do rozwoju naszej Gminy!

Załącznik 3:
Tabela ewaluacyjna

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	Jednostka odpowiedzialna	Planowany termin wykonania	Faktyczny termin wykonania	Realizacja (TAK / NIE)
Racjonalnie zagospodarowana i dostępna przestrzeń	Regulacja polityki przestrzennej poprzez opracowanie planu ogólnego				
	Likwidacja barier architektonicznych w budynkach użyteczności publicznej				
	Dążenie do podniesienia estetyki miejskiej				
	Dążenie do rozwój transportu publicznego wewnątrz Gminy oraz zwiększenie liczby połączeń z innymi gminami i miastami				
	Rewitalizacja parku w Cybince				
	Zagospodarowanie budynku po byłym muzeum w Kłopotcie na cele społeczne				
Infrastruktura podnosząca bezpieczeństwo mieszkańców i środowiska	Rozbudowa sieci wodno – kanalizacyjnej na obszarach wiejskich, budowa przydomowych oczyszczalni ścieków oraz wsparcie mieszkańców w tym zakresie				
	Rozbudowa i modernizacja sieci dróg, ścieżek pieszych i rowerowych oraz infrastruktury towarzyszącej, tj. miejsc parkingowych, sygnalizacji świetlnej (w szczególności przy drodze krajowej), odpowiedniego oznakowania, itp				
	Zwiększenie dostępu do wysokiej jakości Internetu i rozwój e-usług				

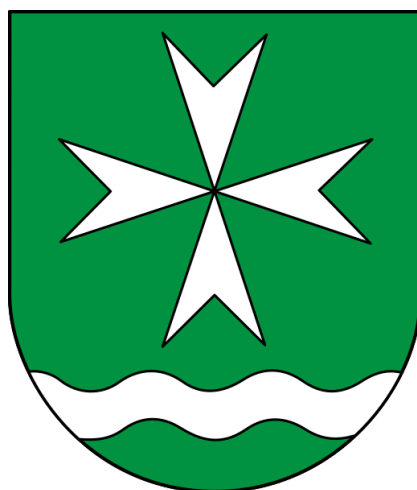
	Utworzenie obiektów retencji wodnej oraz budowa, przebudowa i modernizacja obiektów przeciwpowodziowych				
Adaptacja do zmian klimatu i bezpieczeństwo energetyczne	Przeprowadzenie działań służących zwiększeniu świadomości ekologicznej wśród mieszkańców				
	Kontynuacja działań na rzecz zwiększenia gminnej efektywności energetycznej, w tym dalszy rozwój odnawialnych źródeł energii				
	Kontynuacja działań termomodernizacyjnych i wymiany źródeł ciepła na budynkach użyteczności publicznej oraz wspieranie mieszkańców w wymianie źródeł ciepła i termomodernizacji budynków mieszkalnych i usługowych				
	Ochrona różnorodności biologicznej, siedlisk i gatunków roślin i zwierząt występujących na terenie Gminy				

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	Jednostka odpowiedzialna	Planowany termin wykonania	Faktyczny termin wykonania	Realizacja (TAK / NIE)
Wparcie przedsiębiorczości mieszkańców	Uzbrojenie oraz odpowiednia promocja terenów inwestycyjnych				
	Pozyskiwanie nowych inwestorów i przedsiębiorców dzięki stworzeniu atrakcyjnej oferty inwestycyjnej i zapewnieniu odpowiedniej infrastruktury				
	Rozwój współpracy międzynarodowej wśród przedsiębiorców				
	Zachęcanie mieszkańców do prowadzenia własnej działalności gospodarczej				
Wzmocniona oferta turystyczna i rekreacyjna podtrzymująca pamięć o dziedzictwie lokalnym	Rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, w tym wyznaczenie nowych szlaków turystycznych na terenach leśnych, tworzenie nowych miejsc rekreacji, m.in. kąpieliska wodnego				
	Stworzenie warunków do powstania punktów gastronomicznych i bazy noclegowej na terenie Gminy, w szczególności w miejscowości Urad				
	Organizacja wydarzeń kulturalnych i sportowych promujących lokalne dziedzictwo, walory przyrodnicze oraz produkty lokalne				
	Krzewienie pamięci o gminnej historii, tradycjach oraz legendach				
Rozpoznawalna i otwarta na współpracę Gmina	Promocja zasobów naturalnych Gminy i jej walorów turystycznych				
	Promocja produktów lokalnych, m.in. lawenda, miody, Koł w Butach				

	Współpraca z okolicznymi gminami i przedsiębiorcami w zakresie wspólnej promocji i tworzenia spójnej oferty turystycznej				
--	--	--	--	--	--

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	Jednostka odpowiedzialna	Planowany termin wykonania	Faktyczny termin wykonania	Realizacja (TAK / NIE)
Dostępne i odpowiadające potrzebom mieszkańców usługi społeczne	Budowa żłobka na terenie Gminy				
	Rozwój usług opiekuńczych i rehabilitacyjnych skierowanych do osób niesamodzielnych, osób starszych, osób z niepełnosprawnością				
	Zwiększenie oferty włączającej oraz aktywizacyjnej dla osób z niepełnosprawnością (w tym dla dzieci) oraz rozwój podmiotów ekonomii społecznej				
	Rozwój usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania				
	Dążenie do zwiększenia dostępności usług medycznych oraz profilaktyki zdrowotnej				
Nowoczesne i bezpieczne szkoły gwarantujące wysoki poziom nauczania i wsparcie uczniów	Rozwój infrastruktury i poszerzanie bazy dydaktycznej w placówkach oświatowych				
	Zwiększenie dostępności do opieki psychologicznej dla dzieci i młodzieży				
	Zwiększenie oferty zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży				
	Wsparcie uczniów zdolnych				
	Wsparcie uczniów z trudnościami w nauce				
Aktywni i zintegrowani mieszkańcy	Poprawa dostępu do kultury i sportu dla mieszkańców, w tym zwiększenie liczby odbywających się wydarzeń kulturalno – sportowych oraz zajęć realizowanych w świetlicach wiejskich				

Tworzenie nowej i modernizacja istniejącej infrastruktury kulturalnej i sportowej				
Podejmowanie działań na rzecz integracji społeczności lokalnej, w tym również nowych mieszkańców Gminy				
Wzmocnienie współpracy Gminy z organizacjami pozarządowymi i wspieranie ich działalności, w tym zachęcanie mieszkańców do uczestnictwa w NGO oraz wolontariatu				

Urząd Miejski w Cybince

ul. Szkolna 5,
69-108 Cybinka,
pow. słubicki,
woj. lubuskie